

LETO XXIII. Stev. 205

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
»LJUDSKA PRAVICA«
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIČGLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVECList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Naši razgovori v Kambodži

o dosedanjih in nadaljnjih obli-
kah gospodarskega sodelovanja

Pnom Penh, 31. avg. (Tanjug). Jugoslovanska delegacija s podpredsednikom ZIS Svetozarom Vukmanovićem na čelu, ki se mudi zdaj na obisku v Kambodži, se je danes vrnila v Pnom Penh, kjer so se začeli uradni jugoslovansko-kamboški razgovori. Med razgovori so izmenjali mnenja o dosedanjih in nadaljnjih oblikah gospodarskega sodelovanja. Razgovori se bodo nadaljevali jutri dopoldne.

Člani jugoslovanske delegacije so si včeraj ogledali mesto Angkor in druge spomenike stare kmerške kulture. Davi so si v Čupu ogledali tovarno kavčuka, potem pa so odpotovali v mesto Kompongčam. Delegacijo na poti po Kambodži zelo toplotno sprejajo. V vseh krajih, ki jih je obiskala, so ji priredili svečan sprejem.

MONGOLSKA VLADNA DELEGACIJA ODPOTOVALA IZ NAŠE DRŽAVE

Prisrčna poslovitev

Goste iz prijateljske Mongolije so spremili na zemunsko letališče številni državni funkcionarji - Zahvalna brzojavka predsedniku Titu

Beograd, 31. avg. (Tanjug). Delegacija vlade Mongolske ljudske republike s predsednikom ministrskega sveta Jumžaginom Cedenbalom na čelu, ki se je na povabilo Zveznega izvršnega sveta pet dni mudila v Jugoslaviji, je danes odpotovala iz Beograda. Članom mongolske delegacije so priredili na zemunskem letališču prisrčno poslovitev.

Tik pred deveto sta predsednik Cedenbal in podpredsednik ZIS Aleksander Ranković prispele na zemunsko letališče. Z njima so se pripeljali tudi ostali člani mongolske delegacije. Vojaška godba je zaigrala himni obeh držav, potem pa je predsednik vlade Cedenbal v spremstvu podpredsednika Rankovića pregledal častno gardno četo.

Ob vzletišču so stali visoki jugoslovanski državni funkcionarji, ki so se prišli posloviti od gostov iz daljne prijateljske dežele. Tik pred vzletom letala se je vodja mongolske delegacije Cedenbal poslovil od navzočih jugoslovanskih voditeljev - predsednika Zvezne ljudske skupščine Petra Stambolića, predsednika Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine Vlada Zečevića, državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića, državnega sekretarja za narodno obrambo armijskega generala Ivana Gošnjaka, predsednika Ljudske skupščine Srbije Jovana Veselinova, predsednika Izvršnega sveta Srbije Miloša Minića, članov ZIS Veljka Zekovića, Mome Markovića, Avda Huma in Slobodana Penčića, državnega sekretarja za notranje zadeve Svetislava Stefanovića, predsednika OLO Beograda Djurice Jojića, predsednika Centralnega sveta ZSJ Djura Salaja, jugoslovanskega veleposlanika v MLR Veljka Mičunovića ter drugih jugoslovanskih državnih funkcionarjev in generalov JLA.

Pri poslovitvi je bil navzoč tudi mongolski veleposlanik v Jugoslaviji Dašijin Adilbiš z osebnim veleposlaništvom. Posebno letalo, s katerim so odpotovali člani mongolske delegacije, je zapustilo zemunsko letališče nekaj minut po deveti.

Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od predsednika ministrskega sveta Mongolske ljudske republike Jumžagina Cedenbala in ostalih članov mongolske delegacije naslednjo brzojavko:

»Ko odhajamo iz vaše čudovite dežele, katere gostoljubni in martijski narodi so s svojimi pomembnimi uspehi napravili na vse nas globok vtis, vam, dragi tovariši predsednik, iz srca izražamo našo iskreno zahvalo in najlepše želje za nadaljnji napredek prijateljskih jugoslovanskih

narodov kakor tudi za Vaše osebno zdravje.«

Pozdrav v Sofiji

Sofija, 31. avg. (Sofija). V Sofiji je danes dopoldne prispela delegacija Mongolske ljudske republike s predsednikom vlade Jumžaginom Cedenbalom na čelu. Na sofijskem letališču so priredili delegaciji svečan sprejem, ki so mu prisostvovali predsednik bolgarske vlade Anton Jugov, prvi sekretar CK KP Bolgarije Todor Živkov in drugi bolgarski državni in partijski voditelji.

V petek je bila v Beogradu podpisana skupna deklaracija vlad MLR in FLRJ. V imenu Jugoslavije je deklaracijo podpisal predsednik republike Josip Broz Tito, v imenu Mongolije pa predsednik ministrskega sveta Jumžagin Cedenbal

Kolektiv uspešno uresničuje naloge ki mu jih je poverila skupnost

Ob svoji desetletnici ima Litostroj vrsto proslav - Včeraj je bila slavnostna seja delavskega sveta, ki so se je med drugim udeležili tovariši Franc Leskošek, dr. Marijan Breclj, dr. Ferdo Kozak in Todor Vujasinović

Ljubljana, 31. avg. V kinodvorani Industrijske šole je bilo danes ob 16. uri slavnostno zasedanje delavskega sveta tovarne Litostroj ob desetletnici njenega obstoja. Razen članov delavskega sveta in drugih članov kolektiva, ki so napolnili dvorano, so slavnosti prisostvovali tudi član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka, podpredsednik Ljudske skupščine LR Slovenije Ferdo Kozak, zvezni sekretar za blagovni promet Marijan Breclj, predsednik Zvezne industrijske zbornice Todor Vujasinović, člani CK ZKS in številni predstavniki oblasti in družbenih organizacij ljubljanskega okraja.

Na zasedanju so ob burnem ga je poslal kolektivu ob njegovem desetletnem jubileju. Na nika republike tovariša Tita, ki slavnosti je sodeloval tudi vokal-

PRED ZASEDANJEM GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Prizadevanja ZDA

da bi uveljavile svojo politiko nasproti Madžarski

New York, 31. avg. (AFP). Sekretariat OZN je sredi objavil začasni dnevni red XII. zasedanja Generalne skupščine, ki se bo začelo 17. septembra v New Yorku. Na dnevnem redu je za sedaj 64 točk, med katerimi so vprašanja Alžira, Cipra, Toga, revizije ustanovne listine OZN in druga. Vprašanje razorožitve bo Generalna skupščina obravnavala večkrat, in sicer v okviru točk, ki obsegajo poročilo ožega razorožitenega odbora ter vpliv atomskega sevanja na človeka in okolico, potem pa tudi v okviru predloga, ki zahteva kolektivno informativno akcijo z namenom, da bi narodom sveta pojasnili nevarnosti, ki jih prinaša oborožitevna tekma. Zasedanje Generalne skupščine bo trajalo približno tri mesece.

Stalni ameriški delegat v OZN Cabot Lodge je poslal nekate-

rim delegacijam v OZN povabilo, naj se v torek udeležijo sestanka, na katerem bi govorili o »vskladitvi gledišč« v zvezi z obravnavanjem madžarskega vprašanja na izrednem zasedanju Generalne skupščine 10. septembra - Lodge je imel doslej več zasebnih sestankov s predstavniki zahodnih držav in si je na njih prizadeval pridobiti te države za resolucijo o Madžarski, ki jo nameravajo ZDA predložiti Generalni skupščini. Kot je bilo že objavljeno, se bodo ZDA na izrednem zasedanju Generalne skupščine zavzele za to, da bi podprli poročilo odbora petih o Madžarski.

Kakor poročajo iz Budimpešte, je predstavnik zunanjega ministrstva danes izjavil, da bo madžarska delegacija prisostvovala izrednemu zasedanju Generalne skupščine, na katerem bodo govorili o Madžarski.

BALKANSKE IGRE V ATENAH

Jugoslavija prevzela vodstvo

Atene, 5. avgusta. - Jugoslovanska atletska reprezentanca je prešla danes po točkah v vodstvo na balkanskih igrah. Dopoldne je

EVROPSKO PRVENSTVO
V VESLANJUVlašič in naš double
scoull v finalu

Duisburg, 31. avg. - V Duisburgu se je danes nadaljevalo tekmovanje za evropsko prvenstvo v veslanju. V skiffu se je Jugoslovčan Perica Vlašič kot zmagovalec skupine kvalificiral za finalno tekmo. Vlašič je razen tega dosegel tudi drugi najboljši rezultat v tej disciplini. Najboljši rezultat je dosegel Ivanov (SZ) 8:20,6, Vlašič pa 8:22,6. Ivanov je tekmoval v drugi, Vlašič pa v tretji skupini.

Razen tega sta se plasirala v finale tudi Vlašič in Lučina v kategoriji čolnov double scoull.

bilo tekmovanje v metu kladiva, kjer sta Jugoslovana Račić in Bežjak osvojila drugo in tretje mesto s 60,73 oziroma 59,95 m. Zlato medaljo v tej disciplini je osvojil romunski atlet Rascanescu z rezultatom 61,09 m.

Po metu kladiva je vrstni red reprezentanc naslednji: Jugoslavija 37. Romunija in Bolgarija po 33 ter Grčija 23 točk.

Tekmovanje se je nadaljevalo drevi. Podrobneje o prvem dnevu berite na deveti strani.

ZVEZNA KOSARKARSKA LIGA
»Ljubljana« : Lokomotiva
82:70 (31:31)

VPRIMORSKI NAPOVED

za nedeljo, 1. septembra

Pretežno sončno z delno oblačnostjo. Zjutraj po kotlinah zamrzglo. Temperaturne pogoje med 7 in 11. v Primorju okoli 16, najvišje dnevne temperature med 20 in 23 stopinj C.

Obisk iz Poljske

V Varšavi in Beogradu so sredi istočasno uradno sporočili, da prispe v kratkem v našo državo poljska partijska in vladna delegacija, v kateri bodo najvišji voditelji Poljske združene delavske partije in poljske vlade. Tako bodo po uspešnem razvoju jugoslovansko-poljskega sodelovanja v zadnjem času in po zelo koristni izmenjavi več delegacij - partijskih, parlamentarnih, sindikalnih, združenih in drugih - stiki med našima vladama in delavskima gibanjema še tesnejši in prijateljsko sodelovanje med obema državama se bo še bolj poglobilo. Prepričani smo, da to ustreza željam obeh dežel, ki goje medsebojna čustva globoko simpatije in socialističnega prijateljstva. Zanesljivo lahko rečemo, da bo izmenjava mnenj med poljskimi in jugoslovanskimi voditelji zelo intenzivna in da bodo poljsko-jugoslovanski razgovori zajeli široko področje. Predvsem bodo zajeli vprašanje nadaljnjega razvoja medsebojnih državnih in partijskih stikov. Razen tega bo važen predmet razgovorov nedvomno tudi mednarodno položaj ter vsa tista pereča vprašanja, ki v naših dneh morajo

zanimati voditelje socialističnih dežel.

Na pragu nove faze krepitve jugoslovansko-poljskega sodelovanja je treba poudariti, da je Poljska dežela, s katero je Jugoslavija po nesrečnem obdobju po letu 1948 naglo in uspešno normalizirala stike. Prijateljsko sodelovanje med obema deželama je postalo konstanta v njuni politiki. Seveda so med Poljsko in Jugoslavijo tudi nekatere razlike v notranji socialistični izgradnji in na torišču mednarodnih stikov, toda te razlike nikakor niso ovirale težnje, da bi se jugoslovansko-poljski stiki čim bolj poglobili.

Po vsem, kar je že storjeno v utrjevanju prijateljstva in sodelovanja med obema deželama, je naravno, da naša javnost z veseljem pozdravlja vest o bližnjem prihodu visokih partijskih in državnih voditeljev Poljske v našo deželo. Ne dvomimo, da bodo obisk poljske delegacije in razgovori z najvišjimi jugoslovanskimi predstavniki zelo koristni za obe deželi ter za stvar socializma in miroljubno mednarodno sodelovanje vseh narodov.

J. Almulj

Arabci niso v vsem enotni

Na bližnjem zasedanju Arabske lige naj bi rešili vsa pereča vprašanja

Kairo, 31. avg. (Tanjug) Politični odbor Arabske lige se sestane 2. septembra v Kairu na redno jensko zasedanje, ki bo tik pred Generalno skupščino Združenih narodov. Včlanjene dežele bodo zastopali na zasedanju njihovi veleposlaniki ali predstavniki ustreznega ranga, ne pa zunanji ministri, kakor je javnost pričakovala in kakor je bil doslej običaj. To je vzbudilo v egiptovskih krogih delno razočaranje, zlasti ker naj bi na bližnjem sestanku sprejeli sklep o skupnem stališču nasproti vprašanju, kakor so Alžir, Cipar, palestinski begunci, položaj v protektoratih na jugu Arabskega polotoka itd.

Izjavo libanonskega ministrskega predsednika Sami Solha o razkolu v Ligi razlagajo tu kot znak, da ni soglasja v vseh vprašanjih, ki jih bodo obravnavali. Vendar pa pričakujemo, da bo doseženo popolno soglasje glede podpiranja alžirskega narodnega gibanja in obsodbe francoske politike v Severni Afriki. V zvezi s palestinskim problemom politični krogi v Kairu pričakujejo, da bodo ZDA bržčas z nekaterimi drugimi državami načele pred Generalno skupščino vprašanje dokončne ureditve problema palestinskih beguncev in zahtevale nove sklepe Združenih narodov.

Spričo nedavnih obdolžitvev v kairskem tisku, češ da so imeli nekateri arabski politiki tajna pogajanja z ZDA in Izraelom o dokončni razselitvi palestinskih beguncev, opazovalci v Kairu sklepajo, da arabske dežele še niso pripravile skupnega načrta, ki bi ga postavile proti napovedanemu ameriškemu. Generalni

sekretar Arabske lige Hasuna je ondan tudi izjavil, da arabske dežele ne bodo sprejele nobenega ukrepa, ki ne bi zagotovil palestinskim beguncem vrnitve v stare domove, to je v sedanjih Izrael. Takšno je tudi gledišče Egipta. Arabske dežele se bodo bržčas v načelu znova strinjale v obdobju Velike Britanije, da je zakrivila agresijo v Omanu.

Na drugi strani pa ni znano, ali so vse včlanjene dežele spo-

razumne v vprašanju Cipra. Sodeč po nekaterih virih, bi utegnili priti tudi v tem vprašanju do razkola. Egipt je med nedavnim Karamanlisovim obiskom v Kairu nedvoumno podprl grško stališče nasproti ciprskemu problemu.

Sodeč po egiptovskih virih bi lahko pričakovali, da bo Sirija na bližnjem sestanku odbora načela vprašanje »vmešavanja ZDA v notranje zadeve Sirije«.

Z včerajšnje slavnostne seje delavskega sveta v Litostroju

PRED VOLITVAMI V OBČINSKE ODBORE

OBČINSKI ZBOR PROIZVAJALCEV

Organizacija samouprave v naših občinah bo v letošnji jeseni doživela pomembno dopolnitev. V sestavo občinskih ljudskih odborov bodo uvedeni zbori proizvajalcev, katerih odborniki bodo neposredno izvoljeni na volitvah 26. in 27. oktobra.

V procesu razvijanja občine v temeljno politično in družbeno-ekonomsko enoto, v socialistično komunio, dobiva tudi predstavniki občine nekoliko drugačen značaj. Njen ljudski odbor ne more biti več, kot doslej, samo politično predstavništvo državljanov v občini kot upravno-teritorialni enoti, ki je neposredno izvoljena na temelju splošne in enake volilne pravice. Proizvajalci v gospodarskih organizacijah na območju občine morajo priti po svojih temeljnih proizvodnih skupinah do veljave na ljudskem odboru kot predstavniki telesa skupne občine ne samo kot prebivalci občine in državljanji, ampak tudi kot družbeno-ekonomski faktor, ki ustvarja presežek vrednosti dela, namenjen za splošne družbene potrebe v občini. Ta vloga proizvajalcev v komunio se uveljavlja preko njihovega posebnega predstavniškega telesa, ki se sedaj vključuje kot zbor proizvajalcev v sestavo občinskega ljudskega odbora in ki enakopravno sklepa z občinskim zborom, kadar gre za odločanje o uporabi in razdelitvi presežka vrednosti za družbene potrebe komunio in še v nekaterih drugih zadevah gospodarskega značaja.

Pri nas se spreminjajo družbeni odnosi in gradimo socialistično družbo ob posebnih pogojih relatično zaostale dežele, v kateri pa okolnosti, da delavski razred številčno ni najmočnejši, ne more biti ovira, da se ne bi uveljavila njegova vodilna politična vloga v predstavniških telesih. To še zlasti ne, ker je delavski razred tudi v družbeno-ekonomskem pogledu najnaprednejši, saj ob uporabi razvite tehnike ustvarja daleč pretežni del družbenega produkta.

SESTAV ZBORA PROIZVAJALCEV

Glede na takšno svojo politično osnovo in glede na svojo vlogo v komunio občinski zbor proizvajalcev ne more biti sestavljen po klasičnih načelih, po katerih se oblikujejo politična predstavniška telesa in po katerih se še zmerom formira občinski zbor. Pri njegovem oblikovanju ne more biti osnova formalno enaka volilna pravica državljanov, ki ne glede na svojo družbeno-ekonomsko vlogo volijo odbornike v občinski zbor po pravilu, da se na približno enako število prebivalcev voli po en odbornik. Pri sestavi zbora proizvajalcev mora biti glede na opisane razloge uveljavljeno načelo, naj bosta dve osnovni skupini proizvajalcev, to je proizvajalska skupina industrije, trgovine in obrti ter proizvajalska skupina kmetijstva, predstavljeni v občinskem zboru proizvajalcev o sorazmerju, s katerim sodelujeta pri ustvarjanju družbenega produkta, ne glede na samo število proizvajalcev. Zato bodo od skupnega števila odbornikov občinskega zbora proizvajalcev, ki ga določa občinski ljudski odbor, volili proizvajalce prve oziroma druge proizvajalske skupine tolikšno število odbornikov, kot ga pokaže omenjeno sorazmerje.

RAZLIČNE PROIZVAJALNE SKUPINE

Znotraj posamezne proizvajalske skupine, pri čemer se v prvi proizvajalski skupini vključne različne gospodarske panoge, seveda odpadke gornji politični kriterij in zato tudi potreba po nadaljnji uporabi načela o participiranju na odborniških mestih o sorazmerju z družbenim produktom. Zato bomo znotraj vsake proizvajalske skupine volili odbornike tako, da se bo na približno enako število proizvajalcev tiste proizvajalske skupine volil po en odbornik.

Temu načelu, da je občinski zbor proizvajalcev predstavniki telesa skupne občine v gospodarskih organizacijah, ki na območju občine ustvarjajo družbeni produkt, mora biti tudi o ostalem prilagojen sistem volitve odbornikov tega zbora.

Ker se pri volitvah o ta zbor uveljavlja posebna volilna pravica proizvajalcev kot njihova politična pravica, je razumljivo, da v zbor proizvajal-

cev lahko voli in je voljen samo proizvajalec, ki ima tudi splošno volilno pravico. Proizvajalci, ki v času, ko se pred volitvami zaključijo opisovanje v splošni volilni imenik, ne izpolnijo 18. leto starosti, ter oni, ki jim je s sodno odločbo odvzeta volilna pravica ali pa v celoti opravilna sposobnost, ne morejo ne voliti in ne biti voljeni v ta zbor.

KDO VOLI IN KDO JE LAHKO VOLJEN

Glede na to, da so osnova zbora proizvajalcev gospodarske organizacije oziroma njihove enote, ki na območju občine ustvarjajo družbeni produkt, je važno zlasti dvoje. Prvič, za izvajanje aktivne volilne pravice, to je za vprašanje, kdo voli, ni odločilno — kot pri volitvah v občinski zbor — kje proizvajalec prebiva in kje je vpisan v splošni volilni imenik, ampak samo to, kje dela. Industrijski delavec, ki stanuje v eni občini, hodi pa na delo v drugo občino, bo zato v nedeljo 20. oktobra volil v občinski zbor tiste občine, v kateri stanuje, v soboto 26. oktobra pa v občinski zbor proizvajalcev tiste občine, na območju katere je tovarna, v kateri delavec dela in v kateri bo tudi organizirano volišče. Drugič, ni odločilna ekonomska struktura gospodarske organizacije, ampak teritorialni položaj njenega sedeža in njenih organizacijskih enot. Če je sedež gospodarske organizacije v eni občini, njeni obrati, delavnice, podružnice itd. pa so v drugih občinah, ne bodo vsi delavci in uslužbenci tega podjetja volili v kraju, kjer je sedež gospodarske organizacije. Tam bodo volili samo tisti, ki so zaposleni na njenem sedežu, vsi drugi pa bodo volili v zbor proizvajalcev tiste občine, v kateri je ustrezna enota gospodarske organizacije, ki je bila tudi v tisti občini vključena v volilno enoto.

Kar se tiče pravice, biti voljen, njeno izvajanje ni vezano na to, da kandidat za odbornika občinskega zbora proizvajalcev dela v tisti gospodarski organizaciji, ki voli odbornika, ali sploh na območju tiste občine. Za odbornika tega zbora je lahko voljen vsak proizvajalec iz ustrezne proizvajalske skupine, če le ima volilno pravico, ne glede na to, kje je vpisan v splošni volilni imenik, in celo tudi sindikalni ali združni funkcijonar, če je bil kot tak izvoljen od proizvajalcev, a sam ni neposredni proizvajalec.

Razumljivo je, da bo glede na zgoraj navedeno politično funkcijo zbor proizvajalcev lahko najbolj učinkovito odigral svojo vlogo v tistih občinah, v katerih je delavski razred številčno manjši, njegov prispevek k družbenemu produktu v občini pa sorazmerno večji. To seveda ne pomeni, da bo politična vloga zbora proizvajalcev manjša v takih občinah, ki so že po svoji socialni strukturi pretežno industrijske, ali nasprotno, skoraj v celoti kmečke, zlasti ne zato, ker so osnova tega zbora predvsem socialistične gospodarske organizacije na območju občine. V vsakem primeru pa bo za uspešno izpolnitev funkcije, ki jo ima zbor proizvajalcev, važno, da bo danj izvoljenih čim več neposrednih proizvajalcev.

(Nadaljevanje)

Ko se je vrnil iz ječe, je kakor drugi njemu podobni povratniki v življenje, nosil žig nevarnega družbenega prekučaha, pred katerim so se zapirala vsa vrata. Prestola mu je le še pot poklicnega zornika.

Postal je upravnik raznih delavskih listov, ki so jih oblasti po vrsti ucinčevali. Nazadnje se je brez kruha in krova vrnil v Dobrič. Vdijal se je pri bratu Alojzu, mu pomagal zgraditi parni mlin in v njem potem tudi delal. Brat Lojze pa se je ukvarjal še naprej s svojim mizarskim rokodelstvom.

Seveda so dobili orožniki v Dobriču še posebno priporočilo, naj na sumljivega mlinarja budno pazijo.

S puntarskimi rokopi si ter protizakonitimi letaki in brošurami sta orožnika odvedla Slaka na postajo. Poklicala sta župana Janeza Pekolja iz Artmanje vasi št. 1 in vprilo njega mlinarja zasiljala.

Slak je izjavil, da je članke pisal za čisto osebne študijske namene, in se je pozneje tudi pred sodnikom branil, da je pisal le zato, da bi »se duševno nekoliko zaposlil«. Saj spisov vendar ni razmnoževal in razširjal.

Za oba zvezka »Dela« je Slak dejal, da ju je dobil v Ljubljani od človeka, ki ga osebno pozna, pa ga iz »človeških ozirov« noče imenovati in jemiže zato vso stvar na lastno breme.

Prav tako je dobil v Ljubljani od znanca, ki jih ne bo imenoval, letaka »Ubijanje v koncentracijskem taborišču«, brošuro »Rezervisti, vojaki, podoficirji, oficirji, in

Od Litostroja še mnogo pričakujemo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Direktor Litostroja tovariš Guštin je predočil tradicijo, na katerih sloni proizvodnja turbin v Litostroju in pripadajoče opreme. Govoril je tudi o izvoznih uspehih podjetja, hkrati pa prisotne, v priznanje vsemu kolektivu, obvestil, da je Litostroj prav danes, ko slavi svojo desetletnico, prejel porudbo za izdelavo treh novih turbin za Pakistan.

LITOSTROJ NAJ BO ENOTEN KOLEKTIV, SPOSOBN VODITI TA VELIKI OBRAT

K besedi se je priglasi tudi član Zveznega izvršnega sveta

Franc Leskošek-Luka, ki je po burnem pozdravu toplo priporočil, naj storijo vse, da postane Litostroj enoten kolektiv, ki bo vladal vso problematiko in uspešno vodil in upravljal ta naš veliki obrat. Tovariš Leskošek je dal priznanje članom kolektiva za dosegene uspehe, dodal pa je, da bi bili uspehi lahko še večji, če bi se vselej pravočasno spoprijeli s subjektivnimi težavami. Dejal je tudi, da bodo morali še bolj pogledati po svetu in se še bolj truditi za tržišče.

»Veliko ste napravili v Litostroju v teh desetih letih, še veliko pa družba od vas pričakuje.«

S temi besedami in s čestitkami k doseženim uspehom je tovariš Leskošek zaključil svoj nagovor.

Kolektiv Litostroja je v imenu Zvezne industrijske zbornice pozdravil tudi njen predsednik Todor Vujanović, v imenu Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana sta jim čestitala podpredsednik OLO Ljubljana ing. Ivo Klemenčič in pa predstavnik delovnega kolektiva »Rade Končar« iz Zagreba.

Med več kot trideset pismi in pozdravnimi brzojavkami iz različnih kolektivov so bile tudi čestitke predsednika Zveze sindikatov Jugoslavije Djura Salaja, ki želi Litostroju še večje uspehe.

Jutri od devetih do sedemnajstih si bodo lahko ogledali notranjost Litostroja vsi, ki jih zanima ta naš industrijski velikan. Poskrbljeno je tudi za strokovno vodstvo.

Novo pomorsko podjetje v Šibeniku

Občinski ljudski odbor v Šibeniku pripravlja ustanovitev »Jugoslovske plovidbe Šibenik«. V tujini nameravajo kupiti tri prekoocanske tramperje, medtem ko so pri domačih ladjedelnih naročilih še tri tramperje.

MEDNARODNI SEMINAR KVEKERJEV ZAKLJUČEN

ODPRTA TRIBUNA mednarodnih problemov

Včeraj je bil v Kranju končan seminar kvekerjev. Stitideset mladih študentov in študentk iz dvajsetih držav se bo razšlo po vsem svetu. Odšli bodo v Nazaret v Izraelu, v Kairo, v Karachi, Tokio, Georgetown v Britanski Gvajani, v Hamilton na Bermudih, v Varšavo, v Catanjo itd. Predstavniki mladega rodu se bodo še dolgo spominjali evropskih, ameriških in arabskih profesorjev, ki so predavali o »nacionalnem razvoju in mednarodni odgovornosti«. To je bila namreč glavna tema tega seminarja.

Tradicija je že, da na teh seminarjih obravnavajo teme, ki so prav posebno aktualne in ki lahko pripravorejo k boljšemu poznavanju raznih stališč, raznih problemov. Letošnji seminar v Kranju je bil zlasti zanimiv, saj so se ga privikar udeležili tudi poljski študenti. Dostojno so bili le študente iz zaobdih držav redni gostje. In vendar so si prav kvekerji vedno prizadevali, da bi na teh seminarjih prišlo tudi do stikov s študentsko mladino iz vzhodnih držav. Privikar so se odprla vrata na stečaj že lani, ko so se dunajskega seminarja udeležili tudi študentje iz Sovjetske zveze.

Najvišje odkupne cene za pitano govejo živino in prašiče

Beograd, 31. avg. (Tanjug). Na sestanku izvršnega odbora Skupnosti rejcev živine in proizvajalcev živinskih proizvodov Jugoslavije, ki je bil danes v Beogradu, so določili najvišje zajamčene odkupne cene za pitano govejo živino in prašiče, namenjene izvozu, ter pitane prašiče za domači trg, ki jih bodo predložili Zveznemu izvršnemu svetu. Na sestanku so sprejeli tudi navodila o pogojih za organiziranje reje izvozu namenjene živine.

Odkupne cene za pitano, od 1 do 3 let stare junce in telice bi znašale 190, 160 in 150 dinov kilogram za prvi, drugi in tretji razred. Po tej ceni bi plačevali pitane junce in telice združenim organizacijam in državnim kmetijskim posevostom, ker je pri tem vračunana tudi odkupna marža, v tem ko bi plačevali individualnim rejcem za ustrezne razrede 20 dinov manj za kilogram. Za pitane vole od 3 do 5 let so za prvi in drugi razred določili ceno 140 do 160 dinov oziroma 140 in 120 dinov za individualne rejce. Za pitane »bube« so določili odkupne cene za prvi in drugi razred po 135 in 120 dinov oziroma 120 in 100 dinov kilogram za individualne rejce.

Za bele prašiče, namenjene izvozu, naj bi znašala odkupna cena za prvi razred 235, za drugi pa 225 dinov kilogram, v tem ko bi individualnemu rejcu plačali 15 dinov od kilograma manj. Na sestanku so tudi sklenili, da znaša najvišja odkupna cena za domače pasme pitanih prašičev, namenjenih domači porabi, 190 dinov, če jih prodajo kmetijska posestva in združene organizacije, 180 dinov, če jih prodajo individualni rejci.

DNEVNIK

Delegacija jugoslovskega Rdečega križa bo odpotovala v Romunijo, kjer se bo mudila od 8. do 15. septembra. Na obisk jo je povabil romunski Rdeči križ. V delegaciji sta podpredsednik Centralnega odbora Rdečega križa dr. Jože Potrč in član izvršnega sveta LR Hrvatske Maca Gržetič.

Skupina slušateljev britanske vojne šole bo prispela dne 5. septembra na obisk v Jugoslavijo. Skupino vodi polkovnik D. Kerm, v njej pa je 12 brigadnih generalov in polkovnikov.

Zasedanja evropskega regionalnega urada Svetovne zdravstvene organizacije, ki bo v Kjopenhavnu od 10. do 14. septembra, se bo udeležila tudi jugoslovska delegacija pod vodstvom sekretarja za ljudsko zdravstvo Zveznega izvršnega sveta dr. Herberta Krausa. Na zasedanju bodo obravnavali zatiranje malarije, govorili pa bodo tudi o razširitvi programa tehnične pomoči, o odnosih z UNICEF in o uporabljanju atomske energije v miroljubne namene.

Predstavniki sindikata rudarjev bodo odpotovali dne 12. septembra na Poljsko, kamor jih je povabil sindikat poljskih rudarjev. Delegacija vodi predsednik Centralnega odbora sindikata rudarjev Nikola Kotle.

Za nad 100 milijard dinarjev pogodb so sklenili na Beograjskem sejmu. V tem so vštete tudi obsežne pogodbe, ki so jih sklenili jugoslovske uvozniki s tujimi kupci in prodajalci. Sejmi si je do sedaj ogledalo skoraj 900.000 ljudi.

Prva avtomatizirana pekova peč domače izdelave je začela včeraj poskusno obratovati v Beogradu. Peč je projektirala podjetje za avtomatizacijo in elektroniko iz Beograda, izdelalo pa jo je podjetje »Termo-elektro«. Izdelali so jo v osmih mesecih, v prihodnje pa bodo porabili za nove peči znatno manj časa. Zanimajo številna pekova podjetja v državi. Peč omogoča standardno kakovost kruha, pa tudi znatno večjo proizvodnjo, ker je delovna storilnost trikrat večja kot pri starih pečeh, razen tega pa je peka tudi znatno cenejša.

Poljska delegacija metalurških strokovnjakov, ki je prispela k nam, je bila včeraj dopoldne na Jesenicah. Sprejeli so jo predstavniki jeseniške Železarnice in ji razkazali obrate podjetja ter jeseniški železarski muzej. V muzeju so jim predvajali film o delu in življenju jeseniških železarjev. Nato so priredili gostom zakusko, na kateri so se pohvalno izrazili o vsem, kar so videli na Jesenicah. Z Jesenic so odšli na Bled in v Ljubljano, od koder bodo potovali v Opatijo, na Reko, v Dubrovnik, Crno goro in Makedonijo.

Prvi razgovori o kooperaciji jugoslovske in poljske industrije so se začeli dne 1. septembra v Beogradu, kjer se muči delegacija poljskih gospodarskih izvedencev. Razgovorjajo se o možnosti kooperacije na področju črne in barvne metalurgije, strojogradnje, kovine predelujoče industrije, industrije neželjivih materialov, kemične industrije in v nekaterih panogah lahke industrije. Razgovori o kooperaciji in sodelovanju v nekaterih panogah so že zaključeni in zapisniki že podpisani.

Na seji predsedstva Glavnega odbora SZDL Srbije so včeraj razpravljali o pripravah na volitve občinskih in okrajnih ljudskih odborov, ki bodo konec oktobra in v začetku novembra. Sklenili so, da bo 9. septembra plenum Glavnega odbora, ki bo posvečen volilnim pripravam. Referat na plenumu bo imel predsednik Glavnega odbora Jovan Veselinov.

Predsednik Centralnega sveta ZSJ Djuro Salaj je včeraj obiskal Beograjski sejmi. Na sejmu so bili tudi podpredsednik hrvatskega Sabora Karlo Mrzović, podpredsednik Izvršnega sveta Hrvatske Ivan Krajačić, predsednik zagrebskega Ljudskega odbora Vječeslav Ljuljevac ter več funkcionarjev, ki so spremljali Djura Salaja.

Skupina voditeljev Zdruzene delavske partije Poljske, ki je bila približno mesec dni pri nas na odhodu, se je včeraj vrnila v Varšavo. V petek pa je prispela nova skupina voditeljev ZDP, ki bodo prav tako ostali pri nas mesec dni.

Na posvetovanju kmetijskih strokovnjakov Vojvodine, ki je bilo včeraj v Novem Sadu, so razpravljali o možnostih, da bi pospešili pridelovanje pšenice. Posvetovanju, na katerem se je zbralo okrog 300 kmetijskih strokovnjakov, sta prisostvovala tudi predsednik Glavnega združene zveze Jugoslavije Paško Romac in predsednik Izvršnega sveta Vojvodine Geza Tikvički.

V vseh ljudskih odborih Makedonije so zaključili prvi del priprav na volitve v ljudske odbore, ki bodo konec oktobra. V 73 občinskih ljudskih odborov bodo izvolili 5400 odbornikov, novi okrajni ljudski odbori pa bodo imeli skupno 870 odbornikov.

še komandantu dravskega žandarmerijskega polka ter po en primerki s posebnim sporočilom okrajnemu načelnstvu v Novem mestu.

Jožetu Slaku samemu so še isti dan, 10. avgusta 1940 ob osmih zvečer, povedali, da je aretirani, in ga drugi dan ob pol desetih dopoldne predali v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu. Tu so ga natančno izmerili in mu skrbno popisali postavo, lase, oči, obrvi, brado, nos, usta, zobe, podbradek, kožo, držo telesa, obnašanje in druge navade ter obleko in govorico, kakor izpričuje ohranjeni »Jetniški zapisnik št. 80« s priključenim »Prevzemnim poročilom«. Nato so se za jetnikom zaprla vrata jetniške celice št. 10.

Jetniški zdravnik je za posebne potrebe uprave še uradno ugotovil, da je Jože Slak srednje krepak, brez telesnih hrib in sposoben za delo, post in trdo ležišče.

Se isti dan je državni tožilec naročil preiskovalnemu sodniku pristavo Karlu Ferjanu, naj zoper aretiranece Jožeta Slaka »posluje po paragrafu 30 Zakona o Državnem sodišču za zaščito države«. Za pravdo je bilo namreč pristojno Državno sodišče za zaščito države v Beogradu, ki pa je 22. avgusta stvar odstopilo okrožnemu sodišču v Novem mestu. Spise zoper Jožeta Slaka so označili s številko IV. Kno 14/40 in jih pozneje preimenovali v Kzp 314/40.

* Akt hrani zgodovinski arhiv CK ZKS v Ljubljani.

IVO PIRKOVIČ:

Da odpadejo verige

»Komunike št. 1«. »Kratko zgodovino Vse-zvezne komunistične stranke (bolševikov)« in oba letaka z naslovom »Delavci, delavke in vse delovno ljudstvo Jugoslavije« je prejel po pošti.

Za »Spomenico« rudarjev tbroveljskih revirjev« je osumljenec izjavil, da jo je kupil v Ljubljani na ulici od prodajalca časnikov.

Za oba zavoja letakov je Slak zatrjeval, da ju je dobil po pošti iz Ljubljane kot tiskovini in da na zavojih ni bil označen pošiljalec. Letakov, ki jih je bilo kaka dva kilograma, pa je že pol porabil za kurjenje parnega stroja, ker služi pri bratu v mlinu za strojnika. Letakov ne razširja in jih je imel namen tudi ostale porokuriti. Najboljši dokaz temu je pač dejstvo, da niso orožniki našli doslej nikjer nit ene tega letakov in tudi od ljudi niso o njih ničesar čuli.

Nadalje je Slak orožnikom dejal, da ni član Partije in da ga ne veže disciplinski statut, zavoljo česar mu ni bilo treba letakov razširjati. Je pa simpatizer Partije, ker je spoznal, da je to edino prava organizacija. Do tega prepričanja je prišel s svojimi somišljeniki na roblji v Sremski Mitrovici. Znanecev iz Mitrovice karabinerjev, ki jih je vodil znani izdajalec Rozman.

simpatizira in vzdržuje osebne in strankarske zveze; od njih dobiva tudi razne podatke in navodila, z nikomer od njih pa nima delovnih organizacijskih zvez. V Novo mesto je pisal le Srečku Prežljaku zavoljo parnega stroja. Pred dvema ali tremi meseci je pisal tudi Vinko Kristanu tovariško pismo, ko se je z njim spoznal pri Kmetijski družbi, Kristan pa mu ni nič odgovoril.

Dobriški orožniki so v mlinu zasežene rokopise in tiskane stvari poslali z ovadbo vred okrožnemu sodišču v Novem mestu, od letakov »Jugoslaviji« grozi nevarnost... » ter »Odrpto pismo...« pa po tri primerke

Vinko Kristan iz Ljubljane, Smartinska cesta 12, je bil pomočnik v trgovini kmetijske družbe v Novem mestu in od konca septembra 1940 tudi sekretar okrožnega komiteja KPS. Hišna preiskava 9. avgusta 1940 je našla pri njem med drugim tudi dvoje Slakovih pisem »o razpoloženju ljudi na deželi«. 18. marca 1941 so orožniki Vinka Kristana aretirali, 9. aprila 1942 pa je padel po izdaji na javki za Gorenjsko pri Angelci Stefančičevi na Sv. Petra cesti v Ljubljani, obkoljen od pol stotnije karabinerjev, ki jih je vodil znani izdajalec Rozman.

Nov element

V že dokaj zasnane razgovore o razorožitvi je ta teden poleg Zoričeve ostre kritike zahodnih stališč posegel dogodek od zunaj, ki jim utegne spreminjati smer: vest o uspešnem preizkušnji medcelinske rakete v ZSSR. Če sodimo po reakcijah v uradnih krogih in v tisku, je bil v tisti vesti precejšen. Najbrž bi bilo pretirano, ko bi že govorili o posledicah — vendar je bil celotni zahodni načrt za prvo fazo razorožitve predložen skoraj neposredno po tem dogodku.

Raketno ravnotežje

Že nekaj mesecev so se pojavljala v ameriškem tisku opozorila, da je Sovjetska zveza zelo napredovala v proučevanju in izdelovanju usmerjenih raketnih izstrelkov, o katerih trdijo generali, da so orožje bodočnosti. Seveda, za človeštvo perspektiva takšne prihodnosti ni nič kaj rožnata: raketni izstrelki bržijo skozi stratosfero na tisoče kilometrov daleč in če niso ravno natančni v zadevanju, nič ne delajo sivoj vidikov, ki ruši in uničuje vse tako daleč od kroga, da bo zelo verjetno razbiti tudi objekti, ki mu je bil strel namenjen. Že letala je težko presrežati in zaustavljati, kaj šele rakete, ki dvirajo visoko skozi ozračje v 10.000 in več kilometri na uro. Perspektiva atomske vojne dohvaša s tem novim orožjem še strašnejše in bolj neumljive oblike.

Veselite se že del časa ukvarjali s proučevanjem najnovjšega orožja. Angleška vlada je sporočila, da bo njena bodoča strategija stonela predvsem na atomskem in raketnem orožju, strelščice v Woomeriju v avstralski puščavi pa že daljši časa služijo raketnim poskusom. Usmerjenih izstrelkov je več vrst — od majhnih raket za uničevanje tankov in letal do jadrskih medcelinskih nosilcev atomske in vodikove bombe. Ti povzročajo znanstvenikom in tehnikom največ težav, ker morajo premagati ogromne razdalje in zdržati velike hitrosti. Vest iz Moskve je doslej prva, ki govori o uspešno opravljenem poskusu z medcelinskim izstrelkom. V ZDA se je pred meseci ponesrečil poskus z nekoliko manjšim izstrelkom za srednje razdalje (to je še vedno nekaj tisoč kilometrov). Hlitrnji napredki v Ameriki zavira najbrž tudi medsebojna ljubosumnost med vojsko, mornarico in letalstvom, ki vsaka na svoj način raziskuje in konstruirajo raketno orožje.

Hitri razvoj raketne tehnike nedvomno vpliva na razorožitveno problematiko: pri novih vrstah orožja postaja konvencionalna oborožitev počasi odveč, vsaj v velikem obsegu, v kakršnem jo poznamo danes. Milijonskim armadam bo najbrž počasi odklenalo. V državah, ki so znanstveno, tehnično in industrijsko dovolj močne, se vprašanje zmanjšanja oborožitvenih sil postavlja že samo po sebi. Lep primer je Anglija. V ospredje v razvoju novega orožja; veliki izdatki za klasične armade pa utegnajo to težnjo ovirati.

Londonski dvojni tir

Možnost delnih sporazumov o razorožitvi je torej delno osnovana tudi s te strani. Hkrati pa ustvarja težnja po prednosti v novih vrstah oborožitve — in seveda tudi bojazen pred nenadnim napadom z raketnim orožjem, ki lahko

uniči življenjsko važne točke v neki državi, preden se ta tako rekoč sploh zave, da je napadena — povsem nov položaj. V tem je tudi del razlage za zapletenost razorožitvenih razgovorov; drugič del razlage je v nasprotju sliki s inteligentnih držav v istem labiru ter v preostankih starih političnih koncepcij in v nereseniših problemih, obremenjenih z dediščino kolonialne preteklosti. Zavedi, da ima ZSSR prednost v raketnem orožju, narekuje morda že vsa ameriško razorožitveno politiko zadnjih mesecev, pri čemer vpliva angleško in francosko stališče bolj kot zavora.

Vendar so londonski razorožitveni razgovori — ki že del časa potekajo v obliki dvojnih pogajanj, med ZSSR in Zahodom in zahodnim taboru — samem dozoreli tako daleč, da je zdaj na mizi tudi celotni zahodni predlog za prvo fazo razorožitve. Kot zanimivost v sedanjem položaju lahko omenimo točko, ki govori o poskusih v stratosferi samo v mirojubne namene z očitno aluzijo na medcelinske rakete. Kot ugotavlja sam zahodni tir, je glavna slabost tega načrta v njegovih togosti: treba ga sprejeti ali zavreči »en bloc«. Za napredki v tako občutljivem vprašanju bo treba najbrž več elastičnosti. Glavno pa je, da bi razorožitveni razgovori prebrodili sedanjo bolj ali manj propagandistično fazo. Slišijo pa se tudi glasovi o možnosti, da bi se razgovori prekinili ali celo razbili.

Ofenziva brez perspektive?

Za Francijo se na primer vprašanje razorožitve postavlja v povsem svojski luči. Na eni strani bi rada našla priključke k velesilam, ki so v tehničnem razvoju orožja nad njo, na drugi strani so ji potrebne močne konvencionalne oborožene sile za podpiranje njene sedanje politike v Alžiriji. A čeprav ji ta politika povzroča hude notranje gospodarske težave in tudi vedno več težav na zunanji, se ji očitno neče odreči. Nasprotno, v času pred zasedanjem Glavne skupščine OZN se je lotila prave vojaške, gospodarske in politične ofenzive, ki se ne izogiba niti grozni alžirski sosednosti Marokota in Tuniziji. Del politične ofenzive je — poleg diplomatskih romanov v Latinski Ameriki, Aziji in celo k France — tudi forsirano sestavljanje načrta novega alžirskega statuta. Ni bilo težko pričakovati, da bo ta statut rezultat kompromisa s prenapetimi težnjami v sami Franciji in med kolonisti. Alžirijci, kot zdaj kaže, se je os tega kompromisa naglata močno na desno: načrt statuta v sedanji obliki podpirajo najbolj konservativne politične sile v Franciji, medtem ko so koliki naprednejši z njim nezadovoljni. Ofenziva na tehničnih osnovah verjetno ne more prineti kaj pridra sadov.

Na Srednjem vzhodu se medtem križka, ki so jo sprožile tuje reakcije na dogodke v Siriji, še ni polegla. Njena prva, akutna faza je zamenjala nekako plosna negotovost, ki jo povzročajo predvsem najrazličnejši glasovi, lansirani z dokaj prozornimi nameni. Tudi takšne utvarjanje umetne megle ne more biti v korist je tako dokaj zrahljani odnosom v tem skrajno občutljivem delu sveta, predvsem pa grozi dati blokovski borbi na tem področju mnogo bolj neposredne oblike.

R. Cilensček

Malajska federacija prosi za sprejem v OZN

New York, 31. avg. (Reuter). — Malajska federacija, ki je danes postala neodvisna, je zaprosila za sprejem v OZN. Predsednik malajske vlade Rahman je poslal generalnemu sekretarju Hammaršköldu brzojavko, v kateri pravi, naj bi o sprejemu Malaje v OZN razpravljali na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine.

Alicata odpotoval domov

Reka, 31. avg. (Tanjug). Član vodstva KPI Mario Alicata, ki se je več dni mudil pri nas, je danes popoldne odpotoval z Reke v Italijo. Na Reki je imel predavanje o ustanovitvi KPI Antoniu Gramsciju. Danes popoldne je bil Alicata na sedežu Italijanske unije za Istro in Reko ter se je zanimal za življenje in delo italijanske narodne manjšine.

V Braziliji izginila tajna vojaška listina

Rio de Janeiro, 31. avgusta (AFP). — Načelnik brazilске varnostne službe je danes povedal, da je izginila tajna predsednikova poslanica, ki se je namočila na vojaški spozornost med Brazilijo in ZDA. To listino je imel v svoji aktovski neki poslanec, član Sveta nacionalne varnosti. Oblasti so uvedle preiskavo.

Brunel — Portugalski pa imajo v svojih rokah še Macao in del Timorja, vendar so to v bistvu le drobci, skromni ostanki nekdanje slave in moči.

Lani je minilo 180 let, odkar so se na malajskih tleh izkricali prvi angleški mornarji. Vendar je je Malaja došla pravo ceno šele, ko se je začel razvijati Singapur in ko se je kavčuk izkazal kot dragocen izvozni predmet Malaje.

Toda Angleži niso mogli obraniti Malaje pred japonsko invazijo. Angleške čete so se sicer osredotočile na obrambo Singapura, vendar so se morale po nekaj dneh še predati. Razumljivo je, da so skušale angleške oblasti po vojni spet obnoviti svoje pozicije. Zato so izdelale načrt o malajski uniji, toda s tem načrtom niso prodrli. Angleži so skušali namreč obdržati svoje pozicije spetno izkoriščajoč razlike in nasprotja med posameznimi etničnimi skupinami. Zato je komunistična partija organizirala leta 1948 obojono upor, ki se zdaj ni polegla. Malajski uporniki, med katerimi so v večini Kitajci, še vedno niso položili orožja kljub obljubam malajske vlade, da bodo uživali amnestijo. Šef malajske države Tunku Rahman je sicer napovedal, da se bodo uporniki predali do konca tega leta, vendar za zdaj še ni nobenih znakov za to.

Angleži so že zdavnaj spoznali, da v Malaji ne bodo mogli več dolgo obdržati svoje oblasti. Leta 1947 so namreč nastale na tleh

MAJJSKA GRIPA SE ŠIRI

ZENEVA, 31. avg. (AFP). Po poročilih svetovne zdravstvene organizacije je v Zenevi se azijska gripa začela bolj širiti v Evropi, Južni Ameriki in Afriki. Epidemija te nalezljive bolezni je še zmeraj zelo razširjena tudi v Avstraliji, medtem ko v Aziji polagoma popušta. Izmed afriških dežel je epidemija prizanesla samo Sudanu in Nigeriji. Na tej celini je bil najhuje prizadet otok Mauritius, kjer je zbolelo 25 odstotkov prebivalstva.

Dogodek velikega pomena

Včeraj je bila v Kuala Lumpurju slovesno razglašena neodvisnost Malaje

Včeraj, v soboto so v Kuala Lumpurju slovesno razglašili neodvisnost Malaje. S tem je bila končana dolgoletna borba prebivalstva za svobodo. Praktično je zdaj konec razdobja, ki se je začelo z Vasco da Gama in drugimi osvajalci-pirati. Konec pa je tudi razdobja evropske prevlade nad Jugovzhodno Azijo.

V Aziji je ostalo sedaj le nekaj kolonialnih ostankov. Med temi so portugalske naselbine na zahodni obali Indije najbolj kričec, Iran (Nizozemska Nova Gvineja) pa najbolj viden ostanek nekdanjih kolonialnih posesitv v Aziji. Angleži imajo resda še dve koloniji na Borneu — Saravak in

divše kronске kolonije Indije kar štiri samostojne države: Indija, Pakistan, Burma in Ceylon. S tem se je začelo novo življenje za okrog 500 milijonov ljudi. Včeraj je tudi Malaja postala svobodna in neodvisna država.

Malajci se gotovo ne bodo mogli vdajati iluzijam, da so s svobodo in samostojnostjo že rešili vse probleme. Singapur bo namreč ostal izven malajske federacije. Zaradi izrednega pomena so ga Angleži ločili od Malaje in mu dali poseben status. Pa tudi v Malaji sami so se dobro zavarovali. Izročili so oblast konservativnim malajskim nacionalistom, ki jih vodi šef združene malajske nacionalne organizacije (UMNO) Tunku Abdul Rahman. Ta je pristal na to, da bodo lahko britanske čete še nadalje ostale na Malaji (zaradi komunistične nevarnosti, kot je rečeno v sporazumu). Angleži pa so si zagotovili tudi vse svoje dosedanje gospodarske pozicije.

Po novi ustavi, ki so jo kumovali Angleži, bo sicer Malaja federacija, vendar pa štiti ta federacija predvsem interese doseданjega vladajočega razreda, torej v bistvu bogatih plantažnikov, na drugi strani pa favorizira malajski element. Službeni jezik sta malajščina in angleščina, čeprav je na Malaji okrog 40 % prebivalcev Kitajcev. Nova ustava tudi določa, da je državna vera islam. Predsednik malajske vlade je

prav tako tiho obljubil, da ne bo navezal diplomatskih odnosov z deželami Vzhodne Evrope, vendar pa zaradi javnega mnenja doma in v Aziji Malaja ne bo mogla pristopiti k Seato paktu, pač pa bo pristopila h Common-

Dato Nik Ahmed Kamil prvi visoki komisar Britanske skupnosti v avtonomni Malajski federaciji

wealthu. Izven dvoma je tudi, da bo že v najkrajšem času postala članica Združenih narodov.

S proglasitvijo neodvisnosti Malaje je z zemljevida Azije izginila še ena kolonija. To je dogodek za vse človeštvo. M. O.

Po cesarju se jim toži

V dunajskem dvornem parku so znova postavili spomenik cesarju Francu Jožefu

(Od našega posebnega dopisnika)

Dunaj, konec avgusta
Ne da bi obvestila javnost o svojem namenu, je priredila skupina članov monarhistične stranke avstrijski demokraciji dokaj neprijetno presenečenje. V dvornem parku pri Tübingu, ki je od leta 1918 dostopen tudi »neplemeniti« Dunajčanom, so kar čez noč postavili kip predzadnjega avstroogrskega cesarja Franca Jožefa v nadnaravni velikosti. Ker je zemljišče dvornega parka

Macmillan pozvan na dvoboj s srpi

Kakor poroča United Press, je bogati veleposelnik iz Sussexa Hugh Lanfer pozval britanskega ministrskega predsednika Harolda Macmillana na dvoboj, ker mu britanska vlada neče izplačati toliko odškodnine in obresti za njegovo razlašeno posestvo, kot jo je zahteval. Lanfer pošlje predsedniku vlade vsak teden po eno dopisnico, v katerih ga poziva na dvoboj s srpi. »Srp je edino orožje, ki ga smejo Angleži zakonito uporabljati v dvoboju«, je izjavil podjetni veleposelnik.

lastna ministristva za kmetijstvo, ki je v desničarskih rokah, se socialistična mestna uprava temu dejanju ni mogla niti upreti. Mnogim Habsburžanom, ki v kamniti ali bronasti obliki »krase« glavno mesto republike, se je pridružil zdaj še zadnji pomembnejši predstavnik dinastije, »predzadni cesar«.

Čeprav to »objujenje« Franca Jožefa pomeni provokacijo določenih krogov proti demokratskemu redu in čeprav so se s tem povečale skomine nekaterih ljudi po bivšem črno-zoltem aristokratskem družbenem redu, vendar

Iz raznih doslej objavljenih člankov »Zahodne akademije« je moč dobiti približno sliko njenih tež in novi državi. Ideološka osnova »Zahodne akademije« sloni na zamisli španskega klerikalnega filozofa Spinole in je v izdaji »Akademije« takšna:

Na čelu države naj bo po možnosti kronarna glava, da bi bilo tako uveljavljeno načelo božanskega, ne pa ljudskega poretka oblasti; zakone izdaja vlada in nekakšen senat, katerega člani bi imenoval kronani vladar, stanovske organizacije in pa spodnji poslanski dom, ki ne bi imel nobenih drugih pravic; pravosodje je v rokah vrhovnega sodišča, ki spravlja izdane zakone v sklad z »božansko« in »naravno pravico«; in še cela vrsta drugih »novosti«, ki so jih pobrali iz kdo ve katerih obdobji zgodovine. Takšno ureditev bi bilo treba potem uveljaviti za vse svet in temu cilju bi morala biti podvržena tudi zunanja politika. Omenimo naj, da vzdržuje »Zahodna akademija« najtesnejše stike z njej podobnim »Evropskim dokumentarnim centrom« v Francovi Španiji.

Vsak razseden Nemeč bo prezirljivo zamahnil z roko, brz ko mu bo kdo samo omenil vse te neumnosti, ki jih razglašajo »Zahodna akademija«, ter si jih bo razložil kot svojevrsten ostanek strahotnega idejnega pustošenja in razdejavanja, ki ga je pustil za seboj nacizem v Nemčiji.

Milan Rajca

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA

SPET DVE EKSPLOZIJI

Nevada, 31. avg. (Reuter). Na poskusnem področju v Nevacih so danes sprožili novo atomsko eksplozijo. To je že petnajsta eksplozija v seriji ameriških atomskih poskusov v Nevacih. Moč današnje eksplozije je enaka tisti, ki jo razvije 20.000 ton trinitrotoluola.

USMERJEVANI IZSTREKLI

COCOA BEACH (Florida), 31. avg. (AP). V ZDA so spet izstrelili usmerjeni izstrelki na srednje daljavo. Kakor pravi, je bil izstrelki orozje ameriških letalskih sil. To je že drugi projekt, ki so ga izstrelili ta teden. Kakor je znano, so v terek iz nekega ameriškega poskusnega centra izstrelili projektil kopenske vojske na srednjo daljavo.

KONGRES KONČAL DELO

WASHINGTON, 31. avg. (AP). Prvo zasedanje 85. Kongresa ZDA je bilo včeraj končano. Naslednje zasedanje se bo začelo 7. januarja prihodnje leto.

ELEONORA ROOSEVELT POJDE V SOVJETSKO ZVEZO

NEW YORK, 31. avg. (AFP). Eleonora Roosevelt je sinoči z letalom odpotovala iz New Yorka v Frankfurt, od koder bo nadaljevala pot v Moskvo. Rooseveltova zdaj prvič potuje v Sovjetsko zvezo, in sicer kot predstavnica skupine ameriških časnikov.

PRSTNI ODTISI LE PO POTREBI

WASHINGTON, 31. avg. (Reuter). Senat je danes poslal predsedniku Eisenhowerju v podpis zakon, na podlagi katerega bodo tujcem, ki pridejo na obisk v ZDA, odvzemale prstne odtise samo po potrebi. Prav tako se bo lahko na podlagi tega zakona priselilo v ZDA 15.656 ljudi izven rednega števila tujcev, ki jih bodo sprejele ZDA.

KITAJSKA V SANGHAJU ZIVI NAD 7 MILIJONOV LJUDI

PEKING, 31. avg. (Reuter). Prebivalstvo Sanghaja, ki je po velikosti četrto mesto na svetu, se je povečalo na 7 milijonov. Višete je samo registrirano prebivalstvo.

NAJGLOBLJE MORJE

OSKVA, 31. avg. (TAAS). Sovjetska ekspedicijska je pri svojem raziskovanju v okviru mednarodnega geofizičnega leta odkrila največje morje globino na svetu, in sicer na področju Filipinov, kjer

Zahteva po opustitvi atomskih poskusov

Haag, 31. avg. (AFP). Na zaključni seji X. kongresa svetovne unije federalistov so sprejeli resolucijo, ki zahteva opustitev atomskih poskusov. Resolucijo je izglasovalo nad 600 delegatov iz 20 dežel, ki so poudarili, da atomske eksplozije niso nevarne samo za sedanjo, marveč tudi za bodočo generacijo. Zahtevali so, da je treba takoj opustiti te poskuse in skleniti mednarodni sporazum, ki bo zagotovil uspešno nadzorstvo in onemogočil atomske eksplozije.

Obtožba britanskih čet

Kairo, 31. avg. (Reuter). Predstavnik omanskega imama v Kairu je danes obtožil britanske čete v Omanu, da so pobile 300 omanskih kmetov, ki so pomagali upornikom. Britanski vojski še nadalje ubijajo omanske prebivalce. Kmete mučijo pred očmi njihovih družin in jih hočejo tako prisiliti, da bi povedali, kje se skrivajo pripadniki uporniškega gibanja.

Solunski velesojem je bil sinoči odprt

Solun, 31. avg. (Reuter). Drevo se bo v Solunu začel 22. mednarodni sejem, ki se ga udeležuje nad 1260 tujih podjetij iz petnajstih dežel. Kakor pričakujejo, bo prišlo na sejem več kot milijon obiskovalcev.

JE IZMERILA 10.960 METROV. EKIPA, KI RAZISKUJE NA PODROČJU FILIPINOV, JE TUDI ISKALA NA ZAHODNEM PACIFIKU V GLOBINI 5789 METROV.

ZAHODNA NEMCIJA

BERLINSKI ŽUPAN UMRL

BERLIN, 31. avg. (AFP). Sinoči je po daljši bolezni umrl župan zahodnoberlinske otokine opštine Berlin-Ost. Bil je član Socialno-demokratske stranke.

DANSKA

KONGRES HEMATOLOGOV

KJEBENHAVEN, 31. avg. (AFP). Tu je bil danes zaključen mednarodni kongres hematologov, ki se ga je udeležilo 700 strokovnjakov iz vsega sveta. Na kongresu so razpravljali o boju proti krvnim boleznim, zlasti levkemiji.

VELIKA BRITANIJA

S SILO NAD DELAVSTVO

LONDON, 31. avg. (AFP). Delavci v diamantnih rudnikih pri Jenemu na področju Sierra Leone v Britanski Zahodni Afriki so začeli na lastno pest izkoriščati te rudnike, ker lastniki niso ugodili njihovim zahtevam. Oblasti so bile prisiljene poslati v rudnike policijske in vojaške okrepitve.

ISLANDIJA

REŠENI MORNARJI

REYKJAVIK (Islandija), 31. avg. (Reuter). Nekaj ameriški helikopter je včeraj rešil zadnje skupino 8 norveških mornarjev, katerih ladja je pred 6 dnevi mornarji zatekli na neko ledeno goro. Zadnje skupino so s helikopterjem pripeljali na otok Islandijo, od koder bo krenila na Norveško.

Skrivnostna organizacija

»Zahodna akademija« gradi nebeško kraljestvo na tem svetu

(Od našega stalnega dopisnika)

Bonn, avgusta.
Neka zahodnonemška organizacija, ki nosi ime »Zahodna akademija« in ki dejansko paradira s simboli srednjeveškega misticizma, se vede pred javnostjo nekam na podoben način kot potuhnjeni inkvizitor. Začela je vzbujati pozornost, odkar je prišlo na dan, da so med člani pokroviteljskega organa, ki je navdihuje z idejami in ji nudi zaščito, tudi štirje ministri sedanje zahodnonemške vlade, več uglednih poslancev vladne demokratske koalicije, potem razni ljudje z grofovskimi, baronskimi, viteškimi in ostalimi naslovi in seveda ustrezno število katoliških cerkvenih veljakov.

»KATOLIŠKO ČISTA« ZAHODNA NEMCIJA

Sredi sedanje volilne kampanje je zbudil pozornost članek v zadnji številki glasila te organizacije »Novi Zahod«, v katerem povsem odkrito kritizirajo sodobno demokratsko državo, in sicer s stališča neke vrste starih teoloških filozofskih smeri. O njej je rečeno, da je »jakobinska in na pesku zidana tvorba«, ki

TEZE O NOVI KLERIKALNI FAŠISTIČNI DRŽAVI

Ta članek tudi očita zahodnonemskim volivcem, da pretiravajo s svojimi zahtevami po ponovni združitvi Nemčije in da bi, če bi dosegli ta cilj, nastala nevarnost, da bi ponovno prevrtili protestantsko prebivalstvo v bodoči državi. Svobodna demokratska stranka zato trdi, da je glavni cilj »Zahodne akademije« in njenih predstavnikov v vladni demokratski uniji, za vsako ceno preprečiti nemško združitve in tako ohraniti »katoliško čistost« Zahodne Nemčije ter ji hkrati določiti tudi vlogo nosilca klerikalne ideologije v skupnosti šestih katoliških dežel »Male Evrope«. Tudi socialni demokrati so odkrili, kje je tisti pravi izvor gesla »Krščanstvo ali komunizem«, s katerim je prišel v sedanji volilni kampanji kancler Adenauer.

Jordanski kralj Husein (na sliki v spremstvu ministrskega predsednika Menderes) je pred dnevi obiskal Turčijo. Uradno so označili ta njegov obisk kot odhiti, vendar pa več okolicih prič o tem, da gre za več kot samo za to. V Carigradu se je te dni mudil poseben predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva Henderson, ki je imel razgovore z najvišjimi turškimi državniki, irakim kraljem Fejsalom, posebnim libanonskim odposlanecem in tudi z jordanskim kraljem. Kralj Husein je zdaj odpotoval v Španijo, kjer se bo sestal tudi s Selwynom Lloydom. Namen teh razgovorov je, doseči priisk na širši, kakor tudi osamiti Egipt.

OB DESETLETNICI SLOVENSKEGA TURBINSKEGA PODJETJA

VELIKAN JE RAZPREDEL NITI V DOMAČO IN TUJO INDUSTRIJO

Sloves Litostroja seže na štiri kontinente; izvažna v evropske države, Azijo, Afriko, tja do Južne Amerike

Ustanovitev strojne tovarne Titovih zavodov »Litoštroj« v Ljubljani sega v leto 1946, s prvo proizvodnjo pa je podjetje začelo dne 1. septembra leta 1947, točno pred desetimi leti. Od takrat se je »Litoštroj« v skladu in s potrebami našega gospodarskega razvoja razvijal in se tako povzpela na sedanjo raven. Počasi dobiva tudi kolektiv svojo fiziognomijo, obliko, svoj svojstveni duh. Ljudi, zbrane z vseh strani naše ožje in širše domovine, ki tvorijo kolektiv, je življenje tako pritegnilo, da se ne morejo in nočejo več ločiti od Litoštroja. To dokazuje 200 delavcev, ki letos hkrati z desetletnico podjetja praznujejo deset let neprekinjenega dela v »Litoštroju«.

Čeprav je Litoštroj podjetje kratkega veka, se v proizvodnji turbin naslanja na predhodnike daleč nazaj, ki so bili mojstri v proizvodnji vodnih strojev še v sredini devetnajstega stoletja. Zelenarski Dvor pri Žužemberku je že takrat izdelovala vodna kolesa in takratne tipe vodnih turbin. Ta proizvodnja je imela v Sloveniji glede na njeno konfiguracijo in vodne sile kaj ugodno podlago. Podobno kot v vseh alpskih deželah, je tudi v Sloveniji zraslo nekaj tovarnih turbin, po prvi svetovni vojni pa Strojne tovarne v Ljubljani in podjetje Schneider v Škofji Loki, ki je izdelovalo izključno turbine in regulacije. Potemtakem se Litoštroj naslanja na močno tradicijo in je v začetku tudi kadre za svojo turbinsko proizvodnjo črpal prav iz ljubljanske in škofješkoce tovarne.

PRVA JE PRED DESETIMI LETI ZAČELA SIVA LITINA
Prva je bila dograjena livarna sive litine, ki je dala prve izdelke 1. septembra 1947, pred enim desetletjem. Leta 1949 je stekla obdelovalnica, leta 1950 so dogradili centralno skladišče, kovalnico in kompresorsko postajo,

ustrezali zahtevam in potrebam domačega in zlasti tujega tržišča. Litoštroj je grajen za individualno

ustrezali zahtevam in potrebam domačega in zlasti tujega tržišča. Litoštroj je grajen za individualno

TUJA PRIZNANJA

Prav na dan proslave desetletnice svojega obstoja je prejel »Litoštroj« razveseljivo sporočilo iz Pakistana, da je sprejeta njegova ponudba za opremo nove hidroelektrične centrale v pokrajini Lahore. Gre za hidroelektrično centralo Gufranwala, ki bo opremljena s tremi agregati z močjo nekaj nad 6000 KM. Centrala bo podobna oni v kraju Chichoki Mallian v isti pokrajini, za katero je Litoštroj prav letos dobil tri agregate približno enake moči. Generatorji in električna oprema so izdelali »Rade Končarja« iz Zagreba. S tem novim naročilom in nedavnim naročilom za HC Ožbolt se bo izrabila kapaciteta v »Litoštroju« v drugi polovici prihodnjega leta znatno izboljšala. Novo naročilo iz Pakistana pa pomeni hkrati novo uveljavitev naše domače turbinske proizvodnje v tujini, saj se je moral Litoštroj tudi v tem primeru boriti z močno mednarodno konkurenco. n

motorjem, ki ga je izdelala tovarna »Torpedo« na Reki. Litoštroj se namerava specializirati predvsem v proizvodnji posebnih transportnih sredstev.

KOOPERACIJA JE USPEŠNA

Litoštroj je letos šel tudi na pot sodelovanja z drugimi slovenskimi in jugoslovanskimi podjetji. Cesar ne zmore eno, zmoreta dva, tri podjetja, če z razumevanjem sprejemajo ponujeno roko za sodelovanje. Če kje, so v strojni industriji velike možnosti za kooperacijo, premagati pa bo še treba zapiranje podjetij vase, oklevanje in nezaupanje, pa bo več uspehov. Letos se je Litoštroj že povezal z ladjedelnico v Pulju, s katero bo združeno izdeloval manjše Diesel motorje, razpravlja pa tudi o proizvodnji Diesel lokomotiv za železnico. Prvi korak je storjen.

ZA MILIJON DOLARJEV NAROČIL

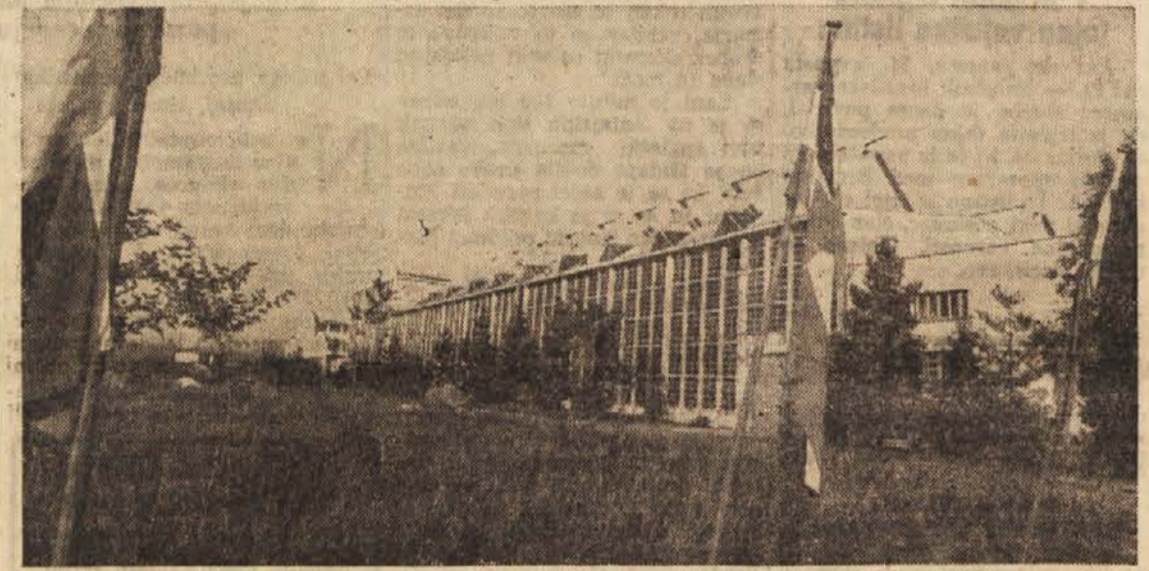
Z izvozno dejavnostjo je Litoštroj začel leta 1953, ko je dobil naročilo za večje število mostnih žerjavov za tovarno železniških vagonov v Indiji. Dobro obratovanje poslanih žerjavov v splošno zadovoljstvo naročnikov so Litoštrojevim žerjavom odprli vrata na svetovno tržišče. Litoštroj je s svojimi izdelki prodir v Azijo, Afriko, Južno Ameriko in seveda tudi v Evropo. Druga pomembna postavka v izvozu je letošnja dobava treh vodnih tur-

leta 1951 kotlarno, leta 1952 pa jeklilovarno. Tega leta so začeli graditi tudi pločevinarno, ki pa še sedaj ni povsem opremljena. Zaradi zmanjšanja kreditov za strojegradnjo v letu 1954 se je spremenil tudi položaj za Litoštroj in prizadel zlasti pločevinarno.

Z RASTJO TOVARNE SO RASLI TUDI KADRI

Pred enim desetletjem je bil Litoštroj tovarna sredi polja in travnikov ob gorenski progi, ki je štela 629 delavcev in nameščencev. Sedaj jih je 2300. Hkrati s širjenjem tovarne se je zviševalo tudi število delavcev. Seveda so morali kadre sami vzgajati v industrijski šoli podjetja, ki tudi slavi desetletnico, in na raznih tečajih. S prilivom delavcev, večinoma iz drugih krajev izven Ljubljane, je kaj hitro vzniknil nov stanovanjski problem. Kaj bi tovarna brez ljudi, treba se je bilo lotiti gradnje stanovanj. Sedaj je v litoštrojskih blokih 357 družinskih in 129

alno proizvodnjo, zato serijska ali množična proizvodnja ne bi bila rentabilna. Zato so pri programu upoštevali manjše serije

Zabeleženo

Smotrna poraba sredstev

Po vseh zidovih je zmerom polno lepakov. Med njimi jih morada največ vahi na ta ali oni sejem. V zadnjem času so celo začeli spuščati z letala raznobarne letake, za katerimi se prav rada zapodi otročad. Tako smo doživeli in preživeli gorenski, mariborski, celjski teden, sejem ali razstavo. V Ljubljani jih je kar na kupe. Razen tega imamo še novosadski sejem, beograjski in morada bo za letošnji sejemov konec, ko bo mimo nas še zagrebški.

Drži, da imamo povsod po svetu najrazličnejše sejme. Gre za to, da proizvajalci zberejo blago na enem mestu in ga nudijo kupcem. Takih sejmov je že precej po vsem svetu in slovijo. Pri nas se je najbolj uveljavil zagrebški, tudi novosadski si ulira pot in pridobiva na pomenu. Napovedni odveč, če tudi v Ljubljani privedemo nekaj takih specializiranih sejmov in razstav zaradi izmenjave blaga s sosednjimi deželami.

Ne gre tu, da bi se spnščali v razglabljanje o potrebi razstav in sejmov na sploh, ki našo industrijo in tudi kmetijstvo zblinjuje s svetom. Tudi manifestativni poukred teh prirediteljev je vsekakor pomemben.

Gre za nekaj čisto drugega. Zdej so ljudje že prenasočeni z vsemi temi sejnji. To je prva ugotovitev. Dejstvo je namreč, da človek rad vidi ta ali oni izdelek naše industrije na tej ali oni razstavi. Če so pa ti izdelki zmerom isti ali pa morada izdelani izključno za razstavo, tudi povprečnega obiskovalca kaj hitro mine volja, da bi hodil na tako sejmje in razstave. Vzile temu pa se je v zadnjem času ta sejmjska moda tako razpasla, da že marsikatera občina ne more praznovati svojega praznika, ne da bi njeni predstavniki slavnostno odprli tako ali drugačno razstavo. Po razstavi najino sledi prosta zabava in vse, kar je z njo v zvezi. Obiskovalci sicer plačujejo vstopnino, vendar ta največkrat ne krije niti dela stroškov prireditve.

Ze večkrat smo slišali razstavljavce same, da v prihodnje njihovi upravni organi ne bodo odobrili udeležbe na takih manifestacijah zaradi prevelikih stroškov. Priprave na udeležbo so namreč mnogo dražje kakor prireditve same. Do danes pa še ni bilo slišati, da bi se katero podjetje uprlo. Na vsaki lokalni, okrajni ali pokrajinski razstavi je sodelovalo vse, kakor si je zamislili prireditelji. Ne glede na fe-datke.

samskih stanovanj, v katerih stanuje kakih 40 % vseh članov kolektiva. Delovna sila pa zmerom prihaja in tako je še vedno aktualen oziroma eden osnovnih problemov prav stanovanjski. Se vedno imajo več kot 300 nerešenih prošelj za stanovanja, medtem ko 190 družin stanuje vse prej kot v primernih stanovanjih. Litoštroju je zato nujno treba s krediti omogočiti postopno gradnjo stanovanjskega sklada.

DO LETOS TEHISCE NA TURBINAH

Do letošnjega leta je povprečno polovico celotne blagovne proizvodnje odpadlo na turbine. Da bi bolje izkoristili obstoječe kapacitete, so že pred 2 letoma spričo spremembe splošne investicijske politike in delnega zmanjšanja vlaganja sredstev za hitrocentrale, bili prisiljeni doobra razmotriti svoj proizvodni program in se preusmeriti na proizvodnjo predmetov, ki bi

predmetov, ki jih na svojih univerzalnih strojih lahko rentabilno obdelajo. Izpopolnili so predvsem asortiman že obstoječega programa, to je izdelavo črpalk, dvigal in drugega, začeli pa so uvajati tudi nove izdelke, ki jih bodo tudi v najkrajšem času postavili na trg.

ZA SEDAJ SE V PREIZKUSNJI V TOVARNI

Kot prvi izmed novih izdelkov bo prišel na trg vilicar, to je vrsta prevoznih dvigal, popolnoma lastne konstrukcije in z

bin za HC v Pakistanu v skupni teži 500 ton. Litoštroj je dobil turbine tudi Turčiji, tako da je doslej izdelal turbin v težji 635 ton, žerjavov pa več kot 900 ton. Za žerjave ima spet nova naročila za Indijo, vseh naročil pa imajo trenutno za okrog milijon dolarjev.

Litoštroj je doslej izdelal nad 800.000 KM turbin, ki seveda še niso vse v pogonu. Izmed domačih hidrocentral je opremil dravske centrale, HC Moste pri Zirovnici, Medvodce, Mavrovo, Zvonnik, Jablanico, Vrlo, Jajce in druge. M. R.

Prva obolenja za azijsko gripo v naši državi

V Sarajevu kakih 30 obolelih — Ni izključeno, da se je bolezen pojavila tudi v nekaterih drugih krajih

Te dni se je prvokrat pojavila v naši državi azijska gripa. Do minulega petka je v Sarajevu obolelo 30 ljudi, pri katerih so zdravniki ugotovili, da so okuženi z virusom azijske gripe.

»Ni izključeno, da se je pojavila azijska gripa tudi v drugih krajih naše dežele,« je rekel direktor Zveznega zavoda za ljudsko zdravje Boris Petrovič v pogovoru s sodelavcem »Borbe«. »Iz drugih krajev pa nimamo poročil. Zdravstvene ustanove so nam dolžne poročati o nalezljivih boleznih samo v primeru epidemije. Možno je zlasti, da se je virus te bolezni prenesel iz Italije, ki jo je te dni presestrela večja epidemija azijske gripe. Bolezni so izpostavljeni zlasti primorski in obmejni kraji. Zanesljivo je znano samo to, da pri nas epidemije ni.

»Toda posamezna obolenja ali manjše skupine obolelih utegnejo biti tudi pri nas,« je rekel dr. Petrovič. »Čudno bi bilo, da bi se pojavila azijska gripa malone v vseh deželah in da bi se samo k nam ne prenesla.«

Po ugotovitvah zdravnikov v Sarajevu so prvi primeri azijske gripe v naši državi na srečo zelo lahki. Dr. Petrovič je odgovoril tudi na vprašanje, kako zdravimo azijsko gripo, ki se je pred sedmimi meseci prvokrat pojavila v Aziji. Posebnih zdravil proti tej bolezni ni. Azijsko gripo zdravimo tako kakor običajno. Zdravljenje komplikacij je olajšano edinele z antibiotiki. Pri nas nastaja, po mnenju dr. Petroviča, vprašanje cepiva. To cepivo je še

novo in ga za zdaj še ne proizvajajo v večjih količinah. Prve izkušnje so še poskusne. V laboratorijih so ugotovili, da je virus pri prvih obolelih za azijsko gripo v naši deželi tipa »A« enako kakor v Singapuru ugotovljeni povzročitelj te bolezni.

ZNAKI BOLEZNI

Prvi nam državljeni, ki so oboleli z azijsko gripo, so bili člani posadke prekoceanske ladje »Soča«. Pred tremi tedni je obolelo na tej ladji na poti z bližnjega vzhoda proti Ravenni osem mornarjev. Komaj je ladja odplula iz Latakije, je obolel prvi, štiri dni pozneje pa še osem mornarjev. Tožili so, da jih boli glava, močno so kašljali, okrog oči so dobili rumene lise, temperatura pa je narasla do 39 stopinj. Kakor zdaj v Sarajevu, je bila tudi na »Soči« bolezen lahka. Njeni znaki pa so skoraj enaki.

Na klinikih v Sarajevu ni obolel za gripo, pač pa so imeli v domovih zdravja več primerov te bolezni. Malone vsi bolniki so imeli zelo visoko temperaturo, tako da se jim je skoraj bleddo. Razen glavobola so čutili tudi hude krče v trebuhu. Ni še zanesljivo znano, kako se bo bolezen prenaša. Ameriški zdravniki, ki so po prvih vesteh o epidemiji azijske gripe v azijskih deželah skušali boleznijo »preprečiti« pot in poskušati cepivo, so dognali, da se azijska gripa zelo hitro širi in da so dosežani vakcine proti njej brez moči. Pozneje se je tudi pokazalo, da minejo od okuženja z virusom do bolezni običajno trije dnevi. Potem se pojavi bolezen in virus je moč odkriti. Toda v tem času okuži

Turistične vesti

Pametna turistična politika - VELIK PROMET

Sredi avgusta je Portorož dosegel višek svoje turistične sezone. Samo v torek 13. t. m. so morali zaradi pomanjkanja sob — zasedeni so bili vsi hoteli, pa tudi vse zasebne sobe — napočiti čez 100 tujcev naprej v Opatijo.

Letošnji gostje v Piranu in Portorožu so bili zelo zadovoljni s postrežbo in z vsem, kar sodi k letovanju. Tako hoteli že sedaj sprejemajo ponudbe tujih potovalnih agencij, da bi rezervirali sobe za prihodnjo turistično sezono. Ker so hotelarska in gostinska podjetja v soglasju z Gostinsko zbornico in občinskim ljudskim odborom v Piranu sklenila, da bodo tudi v prihodnjem

Piransko pristanišče

letu obdržala letošnje penzioniske cene — ki so nekoliko pod splošnim evropskim povprečjem — pričakujejo, da bodo že letošnje jesen sklenili toliko pogodb, da bodo portorski hoteli vnaprej razprodani vsi sezono v letu 1958.

NOVA RESTAVRACIJA V PIRANU

V Piranu so odprli novo restavracijo »Rotondo«. Lokal je sodobno in okusno urejen, ima mehanizirano kuhinjo s hladilnico. Ta sodobno urejen lokal je za Piran velikega pomena, saj v tem turističnem mestu doslej razen »Metropole« ni bilo večjega gostinskega podjetja. Glede na to, da je v bližini mesta na tisoče turistov, ki radi zabehajo v svojevredno obmorsko naselje, pa ni dvoma, da Piran potrebuje še nove gostinske lokale.

Občinski ljudski odbor je spoznal veliko gospodarsko korist, ki jo ima občina od turizma, in si tudi prizadeva za investicijami in raznimi drugimi ukrepi svojo občino v turistično

nem pogledu čim bolje urediti. V Ulici Karla Marxa dokončujejo znano gostinsko »Rošketec«, ki bo z vrhom, kegljiščem in dvojnimi balkonci za turiste kaj mikavna, saj stoji v eni izmed najbolj stariških ulic Pirana. Pekarna v Piranu ureja novo slaščičarno. Meščani so mnenja, da bi ne bilo odveč, če bi lahko k tem novim lokalom v doglednem času pristili še urejeno kavarno na Tartinijevem trgu, ki je sedaj zelo zastarela in neprivlačna. So pa tudi mnenja, da bi morali biti pri izboljšavah gostinstva v občini mnogo bolj prizadevali tudi gostinci sami, predvsem s tem, da bi pravočasno pripravili načrte ter sodelovali pri razpisih za dodelitev investicijskih kreditov.

CESTO NA VRŠIČ JE NUJNO MODERNIZIRATI

Po tej cesti prepeljejo vsako leto Putnikovi avtobusi na tisoče turistov v prelepo dolino Trente. Zaradi velikega porasta turističnega, zlasti avtomobilskega prometa pa ta strma in nevarna cesta ni več kos svojemu namenu.

Pred nedavnim se je sestala komisija, v kateri so bili zastopniki sekretariata Izvršnega sveta za blagovni promet, Turistične zveze Slovenije, Putnika, SAP-Turist biroja, Uprave za ceste LRS, Okrajne ljudske odbora Gorica in bovske občine. Na podlagi ugotovitev komisije, ki je pregledala vso cesto, bodo pripravili načrte za modernizacijo in rekonstrukcijo, zlasti na ovinkih, ki so za težja vozila dokaj nevarni.

Motiv iz Portoroža

Če bodo zbrali potrebna sredstva, bodo začeli z deli že prihodnje leto. Predvidevajo, da bodo k temu prispevali Izvršni svet LRS ter okrajna ljudska odbora v Gorici in Kranju.

NA MANGARTU BO ZRASEL PLANINSKI DOM

Mangart je znan kot idealna planinska točka. Številnim gostom, ki ga obiščejo, pa na gori žal ne morejo nuditi prenočišča, ker je tam le majhno leseno zavetišče, ki večjim skupinam izletnikov ne more nuditi niti najnujnejšega. Z avtomobilsko cesto, ki je speljana na Mangart, je postal priok turistov še večji. To je planinsko zvezo Slovenije dovelo do odločitve, da bo v prihodnjem letu začela graditi na Mangartu velik in udoben planinski dom. Dom bo zgrajen v lepem gorenskem stilu z dvema nadstropoma in podstrešjem; skupno bo imel 65 ležišč. Stal bo na višini 2986 m, tam, kjer se končuje avtomobilska cesta. Od tu bo lep razgled na Korosko, v Slovensko Benečijo in doloma tudi v Soško dolino. Načrte za dom, ki bo imel tudi teraso in kuhinjo ter malo točilnico, je izdelal inž. Lado Kham.

Erjavčeva koča na Vršiču

oboleli skoraj vse ljudi, s katerimi pride v stik.

Azijska gripa naglo in močno napade organizem, toda v glavnem brez hujših posledic. Zaščitni ukrepi so težavnejši, ker je izolacija obolelih malone izključena. Izkušnje s karanteno v mnogih morskikh pristaniščih in večjih mestih Azije in Afrike niso rodile zaželenih sadov.

BOJ ZA CEPIVO

Ze pred dvema tednoma so prišle iz Zeneve vesti, da azijska gripa popušča. Toda od takrat so zabeležili obolenja tudi v Tanganjiki in celo na Novi Zelandiji. Zdej je v vseh deželah, kjer se je pojavila ta bolezen, obolelih nad milijon ljudi. Zadnje dni je izbruhnila večja epidemija azijske gripe v Južnoameriški uniji in bolezen se širi v Bližnjega vzhoda proti Ravenni osem mornarjev. Komaj je ladja odplula iz Latakije, je obolel prvi, štiri dni pozneje pa še osem mornarjev. Tožili so, da jih boli glava, močno so kašljali, okrog oči so dobili rumene lise, temperatura pa je narasla do 39 stopinj. Kakor zdaj v Sarajevu, je bila tudi na »Soči« bolezen lahka. Njeni znaki pa so skoraj enaki.

Na klinikih v Sarajevu ni obolel za gripo, pač pa so imeli v domovih zdravja več primerov te bolezni. Malone vsi bolniki so imeli zelo visoko temperaturo, tako da se jim je skoraj bleddo. Razen glavobola so čutili tudi hude krče v trebuhu. Ni še zanesljivo znano, kako se bo bolezen prenaša. Ameriški zdravniki, ki so po prvih vesteh o epidemiji azijske gripe v azijskih deželah skušali boleznijo »preprečiti« pot in poskušati cepivo, so dognali, da se azijska gripa zelo hitro širi in da so dosežani vakcine proti njej brez moči. Pozneje se je tudi pokazalo, da minejo od okuženja z virusom do bolezni običajno trije dnevi. Potem se pojavi bolezen in virus je moč odkriti. Toda v tem času okuži

PRED ZAČETKOM NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

UREJENE IN ČISTE ŠOLE PRIČAKUJEJO UČENCE

V goriškem okraju so med počitnicami domala vse šole temeljito očistili in preuredili, da bodo mogle sprejeti povečano število učencev — Prosvetni delavci tudi med počitnicami niso zanemarili svojega strokovnega izpopolnjevanja

Nova Gorica, konec avgusta. — Počitnice, brezskrbne in lepe za večino otrok in dijakov, gredo h koncu. V četrtek, dne 5. septembra se bodo spet odprla šolska vrata in spomini na počitnice se bodo morali umakniti učenju in delu. Letos bo število šolobveznih otrok večje kot lani in druga leta. V prvi razred se jih je vpisalo v goriškem okraju največje število po vojni, tako da bodo marsikje v velikih stiski s prostori. V Novi Gorici bo morala tudi gimnazija imeti peuk popoldne, da bi lahko preskrbeli streho nad glavo vsem učencem in dijakom obeh novogoriških šol, ki se stiskata v tesnih in začasnih prostorih.

Počitnice niso za vse minile tako brezskrbno kakor za mladi rod. Občinski sveti za šolstvo so s sodelovanjem referentov za šolstvo poskrbeli, da so med poletnim odmorom večino šol prebrili in temeljito očistili. Ljudski odbor v Ajdovščini je dal potrebna sredstva, da so opravili manjša adaptacijska dela v poslojpu nižje gimnazije v Dobruvljah. Pridobili so nov razred, konferenčno sobo, sobo za ravnatelja in sobo za shranjevanje živil. Obnovili so tudi drugi del šolskega poslojpa v Brjahu, katerega del je bil obnovljen že prej. Obnovljena dela so veljala nad dva milijona dinarjev.

V prihodnjem šolskem letu bo v goriškem okraju poučevalo 26 novih učiteljev in učiteljic, ki bodo po uspešno opravljenem učiteljsku prvici nastopili službo. Vzlic temu pa pomanjkanje prosvetnih delavcev še ne bo odstranjeno z dnevnega reda, saj bi samo za zasedbo vseh učnih

mest v osnovnih šolah potrebovali še 47 šolnikov. Najbolj občutno primanjkuje učiteljev v idrijski občini, kjer bodo letos težko izpolnili vsa delovna mesta. — V gimnazije bo prihodnjega januarja prišlo 12 novih prosvetnih delavcev, ki jih okraj zdaj študija na Višji pedagoški šoli v Ljubljani. Toda tudi potem bo še zmerom primanjkovalo sposobnih šolnikov, zlasti za poučevanje tujih jezikov, matematike in predmetov iz slavistike. Vsa mesta imajo zasedena le na strokovnih šolah, kjer si v goriškem okraju pomagajo s honorarnimi učenci.

Za vzgojo gospodarskih kadrov in strokovno usposobljenih administrativnih uslužbencev, bo z novim šolskim letom začela v Ajdovščini s poukom Srednja ekonomska šola. Namesto nje pa bodo postopoma ukiniteli višjo

gimnazijo. V ekonomsko šolo se je vpisalo več ko sto dijakov, ki so dokončali nižjo gimnazijo ali enako šolo. Zal vseh ne bodo mogli sprejeti. Osnovni bodo dva prva letnika, ki bosta lahko sprejela največ 76 gojencev.

Večina šolnikov je v miru in počitku prebrala počitnice, drugi pa so obiskovali razne tečaje in seminarje za svoje strokovno izpopolnjevanje. Seminar, ki ga je organiziral republiški Pedagoški center za predmetne profesorje, je iz goriškega okraja obiskovalo okrog 40 šolnikov. V Zaloščah pri Dornberku v spodnji Vipavski dolini je bil med letošnjimi počitnicami že tretji seminar za učitelje telovadbe. Gojenci, bilo jih je 35, so se izpopolnili in dobili zaokroženo znanje iz svojega predmeta. V prihodnjem šolskem letu jih bodo razporedili po vsem okraju enakomerno, da bi mogli po potrebi poučevati tudi v dveh ali več šolah.

Podoben seminar, tudi tretji po vrsti, je zdaj v teku v Tolmini za učitelje ročnih del. Tudi nje bodo v šolskem letu 1958-59 pravilneje razmestili v okraju, da bi s poučevanjem v dveh ali več šolah uspeli nekako omiliti pomanjkanje učiteljev ročnih del. Slednjič se je nekaj šolnikov udeležilo tudi enomesečnega tečaja, ki ga je v Rovinju organiziral republiški Svet za šolstvo. M. D.

V PTUJU GRADE MOST

Dela kar lepo napredujejo in lahko pričakujemo, da bo prihodnje leto dograjen

Podjetje »Tehnogradnja« iz Vuzenice je 15. avgusta začelo delati na novem ptujskem mostu. Začetna dela so v polnem razmahu: postavljene so barake za pisarne in stanovanja delavcev ter skladišča za material, pripravljene temelji za velikanski žerjav, ki bo visok čez 35 metrov, razpeta jeklena žica za brod in opravljena še številna druga pripravljajna dela. Podjetje se bo lotilo gradnje mostu s sodobnimi gradbenimi pripomočki, ki zagotavljajo hitro in solidno gradnjo, tako da Ptujčani lahko pričakujejo, da bo most prihodnje leto dograjen. Vzporedno z gradnjo mostu so pospešena tudi dela pri polaganju vodovoda v Ptuju. Vodovodne cevi so že položene od rezervoarja na Panorami mimo Muzejskega parka in po Prešernovi ulici ter se naglo približujejo mostu. Čez most bo vodovod povezan s črpalno postajo v Skorbi. Ptujčani z velikim zanimanjem sledijo gradnji mostu in vodovoda, saj sta obe gradnji že dolgo časa težko pričakovani in za nadaljnji razvoj mesta nujni.

Za vodovod je vredno nekaj žrtvovati

V Mališah pri Radmirju nimajo zdrave pitne vode. Dosegi so pili vodo iz vodnjakov, za katero pa je sanitarna inspekcija ugotovila, da je nezdruživa. Zato so tamkajšnji prebivalci sklenili, da bodo zgradili vodovod. Sredstva za 800 m dolg vodovod bodo v glavnem prispevali vaškani, nekaj pomoči pa pričakujejo tudi od Občinskega ljudskega odbora v Mozirju.

Tragedija treh planincev na Skuti

Podrobnosti o tragični nezgodi na Skuti — Kako je potekala reševalna akcija — Razgovor z vodjo reševalcev Francem Zupanom iz Ljubljane

Reševalci so prenesli trupla ponesrečencev na Zagano peč, kjer je že čakal avtofurgon

Kamniška Bistrica, 31. avg. — V sredo dopoldne so se s Kamniškega sedla napotili na vrh Skute 45-letni železničar Franc Kavčič iz Domžal, s svojim 10 let starim sinom Božidarjem ter 51-letni tarnovski delavec Vinko Podviz iz Zbilj pri Medvodah. Med nenadnim neurjem, ki se je proti večeru tega dne razbesnelo nad osrednjim delom Kamniških Alp, kamor sodi tudi Skuta 2532 m, jih je prav na vrhu ob kamniti piramidi najbrž oplazila strela. Ko je naslednjega dne na

vrh prišla neka druga skupina izletnikov, je videla kaj tragično podobno — tri človeška trupla, ki so bila rahlo pokrita s snegom in razmetana v obliki črke T. O tem so izletniki takoj obvestili planinsko postojanko na Kokriškem sedlu, odtod pa postajo LM v Kamniku, ki je s pomočjo posredovalca najprej gorskim reševalcem iz Kamnika, Stahovice in Ljubljane. V Kamniško Bistrico so reševalci prispeli v petek zgodaj zjutraj, na Skuto pa so se pod vodstvom Franca Zupana iz Ljubljane napotili ob 4 zjutraj. Na vrh so prišli ob 8.35 uri.

Prvo radijsko zvezo z reševalci so iz Ljubljane vzpostavili ob 10. uri dopoldne, potem pa so bili z njimi v stikih popoldne ob 16. ure naprej, ko sta na Zagano peč nad Kamniško Bistrico prispela avtomobil s komisijo TNZ iz Ljubljane s preiskovalnim sodnikom in predstojnikom Instituta za sodno medicino dr. Janezom Milčinskim ter avtomobil, ki je prišel po reševalno ekipo. Tukaj smo srečali tudi prva dva reševalca, ki sta okrog 3 popoldne prinesla v dolino truplo 10-letnega Božidarja in nam povedala, da so se reševalci zaradi padajočega kamenja razdelili v tri skupine. Trupli ostalih dveh ponesrečencev pa so prinesli reševalci do Zagane peči šele ob 17.20. Od tu je trupla odpeljal avtofurgon v Ljubljano na Institut za sodno medicino. Skupina 21 gorskih reševalcev pa se je pred dom v Kamniški Bistrici vrnila ob 18.10.

Ko smo v Kamniški Bistrici povprašali vodjo reševalne ekipe Franca Zupana, ki je skupaj s Tonetom Jegličem med reševalci prvi prispel na vrh Skute, kaj menijo o vzroku nesreče, nam je povedal tole:

»Bržkone je ponesrečence oplazila strela. Na njihovih truplih smo namreč opazili opekline, ožgana pa so bila tudi njihova oblačila, kovinski predmeti pa razstopljeni. Vsekakor pa so ponesrečenci imeli izredno smolo, saj so tovrstne planinske nesreče zares redke.« Podobno meni tudi dr. Evgen Vavken, ki je na kraju nesreče pregledal trupla ponesrečenih planincev.

Danes dopoldne so na Institutu za sodno medicino obducirali trupla ponesrečencev in ugotovili, da so bila prvotna domnevanja točna, ponesrečence je res ubila strela.

M. Govekar

Otvoritev novega kopaljšča v Celju

CELJE, 31. avgusta. — V prostoru med Ljubljanske ceste in Savinjo v Celju so danes popoldne na slovesen način odprli novoizgrajeno ljudsko kopaljščo — prvi del z olimpijskim bazenom v obliki velike črke L. Načrte zanj je izdelal priznani strokovnjak inž. Bloudek, gradbena dela pa je izvedel gradbeno podjetje »Beton«. Novo kopaljščo je otvoril sekretar Okrajnega odbora SZDL Celje Jakob Zen.

Delovni kolektivi in prebivalci Celjsa so za zgraditve prve etape ljudskega kopaljšča prispevali po svojih močeh, in sicer s prostovoljnimi deli, prevozi in denarnimi prispevki. Ta prispevek znaša v skupnem izračunu več kot 16 milijonov dinarjev. Izmed kolektivov so se pri sodelovanju najbolj izkazali »Beton«, »Prevoznštvo«, »Cinkarna«, »Elektro-Celje«, »Zitar« in drugi.

F. K.

V celjski občini bodo izvolili 80 odbornikov

CELJE, 31. avgusta. — 19. redna seja Občinskega ljudskega odbora Celje je potekala v znamenju priprav za bilžne volitve v občinski ljudski odbor. Na seji so sklenili, da bodo volili za občinski zbor 41 odbornikov in za občinski izvršni odbor 38 odbornikov.

F. K.

Lovska razstava v Dravogradu

Dravogradske lovci so za danes pripravili veliko lovsko prireditev. Poskrbeli so za zabavo s srečolovom in nagradnim streljanjem. V prostorih kmetijske zadruge pa bodo uredili lovsko razstavo, ki bo odprta od 1. do 5. septembra.

F. K.

Bodo prekmurske vode kmalu pokorne?

Ze letos bodo opravili dela pri razbremenilniku — Ledavi bodo morali napraviti daljšo strugo, kot so nameravali

Kakor napovedujejo v upravi soboške Vodne skupnosti, bodo letos v jeseni opravili vsa glavna dela na razbremenilniku Ledava—Mura. Sezidali bodo vtočno zapornico na Ledavi, še letos pa nameravajo postaviti tudi zadnji potreben železobetonski most čez razbremenilnik na poljski cesti med vasi Bakovci in Dokležovje. Tako bo odvišna voda že letos tekla iz Ledave v Muro, ves sistem pa bo popolnoma deloval šele v prihodnjih letih, ko bodo uredili tudi prekope martjanski potok—puconski potok in puconski potok—Ledava.

Strokovnjaki so dognali, da ne bo zadostovalo, če bodo Ledavo regulirali samo do Skakovca, marveč bodo morali temu potoku napraviti boljše struge vse do Topolovec. Ustrezne regulacijske projekte bodo pripravili že letos, plačevanje prispevkov za vodno skupnost pa bodo morali razširiti tudi na kmečka gospodarstva tistih krajev, ki jih bodo na novo zajeli s tem projektom.

Prebivalci Dokležovja in okolice pa so v skrbeh, da bo voda, ki bo letos prišla po razbremenilniku, povečala poplavni okoliš v njihovi okolici in se ob večjih nevihtah in neurjih na Goriškem ob sedanjem izlivnem ustju raz-

bremenilnika razlila po gozdnih ob Muri. To nevarnost pa bodo lahko z ustreznimi ukrepi začasno omejili, pri dokončni regulaciji Mure pa bodo podaljšali razbremenilnik pri Dokležovju prav do reke.

Razbremenilnik obsega s svojimi napravami vred okrog 35 ha zemlje, vredne okrog 8 milijonov dinarjev, ki pa jo še niso razlitali. Nekateri posestniki bi sicer to zemljo radi še naprej izkoriščali za senožete, vendar pa se za to ne kaže odločiti, saj bodo neurejeni lastninski odnosi pozneje ovirali popolno uporabljanje tega vodnega objekta in regulacijskega dela pri ostalih vodnih strugah v okoliših vodne skupnosti. Zato bodo morali ta zemljišča odkupiti od sedanjih lastnikov in to-namenska sredstva zagotoviti iz okrajnih virov.

Razen dokončne ureditve Ledave in njenih pritokov pa se bo vodna skupnost zavzela tudi za ureditev katastra. Posamezne papore ob potokih so že zakoličili. Po novem katastru, za katerega opravljajo letos potrebne meritve, bodo lahko dokončno uredili tudi lastninske odnose za vsa tista zemljišča, ki jih potrebuje vodna skupnost pri uresničevanju svojih načrtov.

Smrtni nezgodi v Novem mestu

Niso redki primeri, da pride na naših cestah med številnimi prometnimi nezgodami tudi do takšnih, ki zahtevajo najhujše posledice.

Do dve nezgode je prišlo okrog treh popoldne na železniškem prelazu pri Birčni vasi. Proti prelazu je vozil ta čas po železniški progi motorni vlak, ki vozi na relaciji Ljubljana—Metlika. Po cesti čez prelaz pa se je peljal kolesar Jože Veseli, doma iz Skranjca pri Novem mestu. Kolesar bržkone ni pazil na prihajajoči vlak in je tako prišlo do trčenja. Kolesar je bil na mestu mrtev.

Do druge nezgode s smrtim izidom je prišlo le nekaj ur kasneje na Zagrebški cesti v Novem mestu, pri kateri je postal žrtev Jože Strava, mizar iz Gotne vasi. Po Zagrebški cesti je vozil lahek tovorni avtomobil. Voznik tega vozila je po nesrečnem naključju povozil Strava, ki je bil na mestu mrtev.

n. pr. obiralce hmelja ali slično, kajti delo v nasadu je sezonsko.

IN ZELJE

»Predvsem želim,« pravi tov. Tomič, »da bi pristojni činitelji pomagali nasadu. Prispevki bi lahko mnogo koristili pridobivanju zelo važnih rastlin za lekarniške potrebe in tako prehrani ljudi mnogo deviz, s katerimi kupujemo rastline in preparate v tujini.«

Nasad bi bilo moč razširiti in tako bi lahko zaposlili predvsem žensko delovno silo. V okolici raste prvovrstna pšenica. Seleksijsko posestvo v Radljah prideluje prvotno seme in zdaj vsak kmet hoče najboljše; toda nihče od njih še ni poizkusil gojiti poprove mete ali sivke, čeprav bi bilo to zanj bolj donosno. Rastline omogočajo dvakratno žetev v enem letu. Nekatere rastline lahko vsejejo v žito. — Ko le-tu požanjejo, raste na nji druga kultura — nov zaslužek za kmeta. Pridelovalci pa bi dobili vse napotke v lekarni.

Vračala sva se proti lekarni. Prepoln sem bil vtisov, da bi mogel še kaj vprašati. Ko sva prišla do »rafinerije«, je bila steklena posoda že polna. Od pomladi do poznega poletja je ob skrbi negi rastlin nastal produkt — dragocen zaradi vložnega dela in dragocen za človeško zdravje. Ko sva se poslovila, sem še enkrat stopil med nasade in s pogledom objel vse, kar z veliko ljubeznijo goji človek za človeka.

OZ

Park v Novi Gorici

Človek človeku

Obisk v nasadu zdravilnih rastlin Radlje ob Dravi

V Zgornjem Podravju, kjer je svet sicer stisnjen med gozdnato Pohorje in gole rebri sončnega Kozjaka, se pred prehodom Dravske doline v Podvelško sotesko širi rodovito Radeljsko polje s svojevrstno klimo. Tu se med prvovrstnimi žiti in hmeljskimi nasadi, ki jih goji Seleksijsko posestvo Radlje, razprostira na površini petih hektarov zemlje nasad zdravilnih zelišč, edini te vrste v Sloveniji, če ne upoštevamo dveh malih poskusnih obratov v Trbovljah in na Dolenjskem.

»Prav je, da ste prišli prav zdaj, tako boste vsi videli sadove našega dela. V zadnjih letih ni nihče pisal o našem delu,« je dejal prijazen magister tov. Tomič.

»Pa začniva tu, kjer se dejansko že zaključuje naše delo,« je pripomnil, ko sva stopala po ozkem hodniku v ozadje lekarnene. Prišla sva v majhen, bolj temen prostor. Pogled na kotel, preproste hladilne naprave, skozi katere je neprenehoma curjala voda, praskanje ognja v majhni peči — vse to me je v tem okolju navdajalo z mislijo na srednjeveškega alkimista, ki skrivoma kuha svoje »čarovnije«. »Vse te naprave sem si sam uredil. Tu se dokončno predelajo nekatere rastline, ki jih gojimo v nasadu.« Neka brezbarvna tekočina je v majhnem curku kapljala v posodo — kazoč nanjo, je tov. Tomič nasmejan pripomnil: »Toliko truda in nege — na koncu pa le nekaj litrov eteričnega olja.« Po prostoru se je širil prijeten vonj po olju in se mešal z vonjem poprove mete, ki je čakala na predelavo.

GOJITEV RASTLIN NA VELIKO

Med cvetočimi travniki in vrtovi naju je peljala pot v nasad. Ustavila sva se ob njegovem vrtu in pogovor se je razvijal o prvih začetkih. Začel je: »Ko sem pred 34 leti prišel v ta majhen trg Radlje kot lekarnar, sem v prostem času gojil razne vrste rastlin, ki sem jih potreboval za lekarno. To so bila leta potrepljivega čakanja in preizkušanja. Kmalu se je pokazalo, da je podnebje zelo ugodno za gojenje zdravilnih rastlin. Nekatere rastline sem prinesel iz Zagreba in Dalmacije in celo iz otokov. Rastline so se kmalu privadile podnebnju in so dobro uspevale.«

Leta 1949, ko je bilo precej zemlje, odvzeta bivšim veleposestnikom, še nerazdeljene, je dobila lekarna približno 5 ha zemlje. — »Taktak smo začeli, ne da bi kdo pomagal,« pripoveduje tov. Tomič. »Ne morem reči, da oblast ni bila temu naklonjena, le pre malo se je vedelo o tem delu in tudi danes ljudje vse pre malo vedo o pomenu pridobivanja rastlin, ki jih še deloma uvažamo. Tu bi lahko izkoristili izredne klimatske pogoje.«

Na prostranem polju se je širila čudovita siva preproga. »Tu raste sivka, ali kakor ji pravimo mi lekarnarji lavandula spica. Pred leti sem prinesel prve sadike z otoka Hvara, tu dobro uspeva.«

Potem sva hodila med nasadi poprove mete, lučnika, kilavca, grškega sena in še drugih manjših nasadov. Vse lepo v

ravnih vrstah, skrbno obdelano, od strani obdano z velikimi skladi komposta za prihodnje gnojenje. Na treh hektarjih so imeli posejano kumino, pelin in drugo. Nad zasajenimi površinami pa stoji skromna sušilnica, kjer vse leto sušijo rastline, s katerimi zalagajo večino lekarn v Sloveniji in deloma na Hrvaškem.

IN PROBLEMI

Običajno vprašanje, vendar prav za nasad v Radljah nadvse važno. Predvsem nastopajo težave pri plačevanju delovne sile. Ko sva hodila med polji,

Lojze Sušmelej: Radlje ob Dravi

Prvi dnevi
beneškega
filmskega festivala

Co izvzamemo glasbene avtomate, ki neprestano rjevajo divji rock n'roll na beneškem Lidu, potem se je 15. filmski festival v Benetkah začel skoraj brez hrupa. Izven festivalnih dni zelo mirni Lido svoje živahnosti ni povečal niti na otvoritveni dan. Bilo je, kot da so se od vseh pomembnih ljudi, ki sicer prisostvujejo otvoritvi te znane prireditve, letos udeležili samo člani žirije, in sicer René Clair kot predsednik in člani Penelope Houston (Velika Britanija), Artur Knight

Prizor iz ameriškega filma o rasni diskriminaciji v - Afriki

(ZDA), Ivan Pirtov (ZSSR), Vittorio Bonicelli in Ettore Gianini (Italija), Torej v filmskem in časopisnem svetu sama znana imena.

V 15 dneh, kolikor bo pač trajal festival, bomo oziroma smo videli 15 filmov, ki so jih na festival poslali Španija, Jugoslavija, ZDA, Anglija, Mehika, Japonska, Francija, Indija, Sovjetska zveza in seveda gostiteljica - Italija.

Ob prvem filmu, ki so ga predvajali Španci, »Angel v Brooklynu«, italijanski tisk ne piše ravno najboljše. Očitajo mu preveliko sentimentalnost in konstruiran happy-end, čeprav obravnava življenjske težave rojakov v Brooklynu, znanem newyorškem predmestju. Vendar je film po svoje zanimiv, čeprav je očetek sentimentalnosti upravičen.

Podobno oceno je v dnevnem tisku dočel tudi jugoslovanski film »Samo ljudje«, ki je bil že na festivalu v Pulju doležen precej ostre kritike. Zato smo bili presenečeni, ko smo videli, da je prav ta film izbran za beneški festival. Kritika ga je sicer dokaj ostro grajala, predvsem zaradi sentimentalne in navne tematike, publika sama pa ga je kar lepo sprejela. Torej spet nesoglasje med publiko in kritiko.

Tretji po vrstnem redu je bil ameriški film »Something of Value«, zanimiv predvsem zaradi vsebine, saj obravnava rasni problem, vendar ne problem rasne diskriminacije v Ameriki, temveč v Afriki, kar očitno kaže, da se je hotel režiser Richards Brooks izogniti morebitnim nepravilnostim, da pa je hotel hkrati vendarle povedati nekaj, kar se vsekakor dotika podobnih problemov tudi v njegovi domovini. Film odlično objoja zatiranje črncev, je ponekod sicer precej konstruiran, vendar pa pošteno izpove režiserjevo prepričanje. P. G.

MIHA MALES
RAZSTAVLJA V KOPRU

V okviru Primorskih prireditev so v okviru razstavo slovenskega slikarja Miha Malesa.

GLEDALIŠČE
SLOVENSKEGA
PRIMORJA
V NOVI SEZONI

Jesenska sezona Gledališča Slovenskega Primorja v Kopru se bo začela 4. septembra. Upričo bili bodo komediji sodobnega srbskega pisatelja Dobričanina »Skupno stanovanje«. To delo, ki obravnava zaplete okrog stanovanjske stiske, je doživelo velik uspeh doma in tudi v tujini. Komedijo bo režiral kot gost beograjski režiser Anton Koren.

Letošnji repertoar koprškega gledališča predvideva osem premier, eno mladinsko igro in balletni večer. Na programu bosta tudi dve domači novietit, in sicer Vasje Ocvirka drama o partizanski materi in mladinska igra Saše Vrblnika »Zlatolista roža«.

PET STO LET
HRVAŠKE POSVETNE
KNJIZEVNOSTI

Vsaj z besedo smo se dolžni spomniti petstoletnice rojstva Šiška Menčetića, prvega hrvaškega posvetnega pesnika. Rodil se je v Dubrovniku, kjer je sedemdeset let pozneje tudi umrl za kugo. Bil je strasna in burna narava, o čemer pričajo tudi njegova dela. »Čakrat se je v Dalmaciji začelo pisati v petrificirani maniri in tudi Menčetićevu pesništvo ni nastalo pod vplivom velikega italijanskega vzornika. Ljudski hrvaški jezik je skuhal dvigniti do umetniškega nivoja. Razen nekaj satirčnih in didaktičnih pesni nam je zapustil precej ljubezenske lirike, zaradi katere bo za vse čase veljal za začelnika hrvaške umetne poezije.

»O vsem tem neverjetno malo pišemo...«

TONE SELIŠKAR O NEKATERIH PROBLEMNIH MLADINSKE KNJIZEVNOSTI

V ponedeljek se prične v Ljubljani seminar za mladinske bibliotekarje, na katerem bodo 30 udeležencem iz vse Jugoslavije predavatelj obdelal naslednje teme: Knjiga in družba, Vloga mladinske književnosti pri oblikovanju osebnosti, Prizadevanje društvenih organizacij za razširjenje mladinske knjige, Začetki posebne vrste mladinske knjige, Pregled mladinske književnosti pri Srbih, Hrvatih Slovenceh, Mladinski tisk in časopisne rubrike za otroke, Pedagoška in psihološka vprašanja med otrokom in knjigo, Estetska vzgoja otrok, Mladinsko bibliotekarstvo in ilustracije za otroke. Ker prireja seminar Zvezna komisija za mladinsko književnost, smo obiskali njenega predsednika književnika Toneta Seliškara, ki nam je razložil delo komisije takele:

»Ze iz delovnega programa seminarja, prvega take vrste v Jugoslaviji, ki bo obravnaval na znanstveni osnovi najvažnejšo problematiko mladinske književnosti, je razvidno, s kakšnim delom se ukvarja komisija za mladinsko književnost in tisk. Ta komisija je posvetovalno in organizacijsko telo pri Svetu za staranje o djeci i omladini v Beogradu, ki zajema vse podobne organizacije v Jugoslaviji (v Sloveniji Zvezo prijateljev mladine). Pri centrih teh organizacij so osnovane v vsaki republikli republiške komisije za mladinsko književnost, tako da je razrast tega skrblstva za mladinsko književnost in tisk dokončno dobil svojo organizacijsko obliko in tako sposobnost za uspešno delo, saj so člani teh komisij v glavnem pedagogi, književniki, uredniki mladinskih listov, zastopniki mladinskih založb, bibliotekarji in umetniki.«

»Ali so že vidni rezultati dela te komisije?« smo vprašali predsednika, ki je pravkar oddal svoj novi mladinski roman »Velika gala predstava« Prešernovi družbi in ki že piše nov mladinski roman iz preteklosti naših pomorščakov. — »Vsekakor!« nam je odgovoril predsednik in nadaljeval: »Vzrok, da je javnost malo informirana o delu naše komisije, tiči v tem, da smo se člani komisije znašli pred silno malo raziskanim svetom in pred tolikimi težavnimi in delikatnimi nalogami, da je bilo treba kar precej časa za realizacijo aktualnih nalog v širokem svetu mladinske knjige. Tu ne gre le za knjigo, temveč za otroke in knjigo, to se pravi za človeka in besedo, s katero je zlasti otrok in dorasčajoči mlad človek tako usodno povezan za vstop v veliko življenje. Delo komisije se je zato odlično usmerilo v to, da prodre med mladino le dobra mladinska knjiga in da se taka dobra mladinska knjiga popularizira z vsemi dosegljivimi sredstvi. Komisija je zato napovedala oster boj mladinski literarni plaži in šundu, s katerim hočejo mnoge neodgovorne založbe, društva in organizacije dvigniti svoj komercialni uspeh. Prav tako se komisija trudi, da je dobra mladinska knjiga tudi estetsko opremljena. V ta namen podružje komisija vsako leto nagrade »Mladega pokolenja« za najboljšo mladinsko knjižno delo, za najboljše ilustracije in za doživljenjsko delo na področju mladinske književnosti.

Zelo uspešno je napredovalo delo komisije v organiziranju samostojnih mladinskih knjižnic. Po vzgledu Pionirske knjižnice v Ljubljani, ki se je pod vodstvom Frančka Bohanca dvignila na nivo študijskega centra za vse oblike estetske vzgoje izven šole, smo enake študijske centre za mladinsko književnost osnovali v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Skopju. (V Sloveniji pa že delujejo samostojne mladinske knjižnice v Celju, Novem mestu, Murški Soboti, Kopru in na Jesenicah, prav tako pa se tudi v ostalih republikah že lepo razvijajo enake knjižnice.)

Naša komisija je tudi reden član Mednarodnega kuratorija za mladinsko književnost, ki ima svoj sedež v Zürichu. Ta kuratorij ima podoben program kot naša komisija, le da v svetovnem merilu. Na kongresu Mednarodnega kuratorija, ki bo leta 1948 v Firenci, bodo prvič zastopane tudi podobne organizacije Sovjetske zveze, Poljske, Bolgarije, Romunije in Češkoslovaške.

»Kako to, da ste si izbrali Ljubljano za kraj tega seminarja?« — »Zato, ker ima do sedaj Pionirska knjižnica v Ljubljani največ izkušenj v vseh oblikah estetske vzgoje izven šole (izposojanje mladinskih knjig, čitalnico, jezikovne, risarske in gledališke krožke) in ker je ta ustanova organizacijsko najbolj doganana. Seminarja se bo udeležilo 50 bibliotekarjev mladinskih knjižnic iz vseh republik Jugoslavije.«

H koncu našega razgovora je predsednik Tone Seliškar še tole povedal: »Za mladino se izredno

Pisatelj Tone Seliškar

BRANKO GAVELLA
REZIRA »MACBETHA«

Naš znani gledališki režiser dr. Branko Gavella se je sklenil popolnoma posvetiti mlademu Zagrebškemu dramskemu gledališču, kjer je tudi doslej veliko delal. Sprejel je dramaturške opravke v omenjenem gledališču, čisto pa se je poslovil od Akademije za gledališko umetnost. Te dni že pripravlja Shakespearovga »Macbetha«, ki ga je tudi sam prevedel in katerega premiera bo 28. septembra. Gavella sedaj prevaja tudi »Henrika IV.«

JUGOSLOVANSKA
AKADEMIJA V ZAGREBU
ZA SODOBNO
KNJIZEVNOST

Nobena izmed naših akademij ne posveča toliko pozornosti sodobni književnosti kot zagrebška, kar je vse hvale vredno. Omenim lahko, da

IZ NAŠIH KINODVORAN

»SEDEM SAMURAJEV«

Oddaljeno japonsko pasico ozemirajo razbojniki. Vsako leto prihajajo prav ob času žetve, da siromahim kmetom pobero o znojno priprani priderek. Tudi njihove žene neredko postajajo plen nasilnih oklopnikov. In kot je zgaranim, za obrambo nespodobnim kmetom usojeno le trdo delo od ranega jutra do poznega mraka, preostaja višjemu razredu Samurajev, najemniških vojakov iz obdobja državljanskih vojsk o 16. stoletju, le »plemeniti« opeščina nenehnega vojaevanja. Z njihovo pomočjo se kmetje upro napadom razbojnikov in o krvavih bojih občudujemo pravo demonsko hrabrost sedmih bojaželjnih Samurajev.

Japonski film je po drugi svetovni vojni zastjal kot kometa na svetovnem filmskem nebu. Originalnost teme, specifičnost nacionalnega filmskega izraza — stil klasičnega japonskega realizma, presajen iz njihovega tradicionalnega gledališča, vse to so bile novosti, ki so poleg izredne umetniške dognanosti in obrtnosti

tehnične spretnosti pripravile sodobnemu japonskemu filmu izredne uspehe. Visoka filmska priznanja na oseh najpomembnejših festivalih so bila le logičen epilog zmagoslavlja japonskih filmskih ustvarjalcev, oziroma točno je večinoma osebna zmagava največjega imena v japonskem filmu režiserja Agire Kurosawe, avtorja znamenitega »Raomona« in tudi naših »Sedmih Samurajev«. Proti mu je prinesel zlatega, drugi pa srebrnega leva v najodličnejši filmski areni, v Benetkah.

Od tedaj je minulo le nekaj let, pa vendar moramo danes zapisati, da nenadni specifični stil japonskega filma ni več tako blizu le senzaciji željnemu okusu povprečnega občevalca naših kinematografov. Vsakemu resničnemu poznavalcu sedme umetnosti pa bo film o sedmih Samurajih gotovo nudil proorosten umetniški užitek in hkrati še enkrat neomno potrtil, da je japonski film še vedno zares na najvišji svetovni ravni. jp

mного piše in tiska. Od leta 1945 pa do konca leta 1956 je izšlo v Jugoslaviji 6924 mladinskih knjig. Od teh je 3840 del jugoslovanskih avtorjev, a 3085 knjig je prevedenih iz tujih jezikov. Največ prevodov je iz ruščine — 1244, iz angleščine 723, iz francoščine 407 in iz nemščine 273 del. Ostale knjige so prevedene iz mladinske književnosti drugih narodov, in sicer so zastopani Poljaki s 38 deli, Čehi in Slovaki s 73, Bolgari s 36, Danci s 51, Švedi s 13, Italijani s 55, Španci s 27 deli itd. Toda o vsem tem se neverjetno malo piše in razpravlja, kot da je ta stran naše književne, estetske, umetniške in pedagoške javnosti neke ob strani vseh velikih prizadevanj za sedanjost in bodočnost našega mladega rodu. O taborjenju mladine, denimo, je neprimerno več govora in pisanja, mnogo več sej in konferenc kot o knjigah, ki jih mlad človek prebira od tistega dne dalje, ko je spoznal dušečen svet črk in besed, da ne govorim o slikarstvih, ki s podobo zajema otroka že v predšolski dobi. Približno 30.000 otrok se samo v Sloveniji nauči vsako leto brati. Otroci in mladina sta največji in najbolj hvalčeni odjemalci knjig in ker je ta mladi svet najbolj znatno željen in najbolj popolepen za vse dobre in slabe oblike življenja, zato je razumljivo, da kupuje ta svet tudi slabo mladinsko literaturo, s katero ga zamamljajo neodgovorni dobičkarji knjižni producenti. Toda o taki literaturi, ki se je pri nas v zadnjih letih zlasti razbohotila v obliki šundstripov, ob drugi priliki.

»In kakšne so naloge Komisije za bodoče?« — »Zlasti te, da obdelamo mladinski tisk iz preozkega okvira posameznih republik (v Jugoslaviji n. pr. izhaja nad 30 časopisov za mladino, o katerih pa ne moremo trditi, da so vsi dobri in potrebni!), da uredimo tiskanje dobrih slikanic za vso državo, kar bo zelo pocenilo te tako potrebne izdaje, da zainteresiramo tujino za našo mladinsko književnost... skratka, naloge so take, da priborimo čimprej dobri mladinski knjižni tisto dostojno mesto v naši kulturni prizadevanosti, ki ji po vsej pravici pripada.«

BRANKO GAVELLA
REZIRA »MACBETHA«

je v njenem okrilju pred štirimi leti ustanovljen poseben oddelek za sodobno književnost. Kmalu izide četrta knjiga »Rada«, v katerem bo objavljena proza Vlada Desnice, Stanke Dvoržaka in Marina Frančevića in pesniški ciklusi Nikole Sopa, Ota Solca, Draga Ivančevića in Mihovića Bonifatića-Ročana. Razen tega pripravlja Akademija še nekaj zelo pomembnih del, tako prvo celotno in kritično izdajo Kranjčevićevih del (za petdesetletnico njegove smrti), drugo knjigo Matoševskega zbrancega dela in dve knjigi iz nove serije »Dokument in osebnosti hrvaške književnosti 20. stoletja«, ki jo ureja pesnik Gustav Krklec. Kž bosta posvečeni Franu Mažuraniću in Janku Leskoviću.

DRUGI
KNJIŽNI SEJEM

V spominu nam je še lanski prvi knjižni sejem, ki so ga priredili v Zagrebu. Sedaj pripravljajo drugi tak sejem, ki bo prvo dni novembra v Beogradu, na beograjskem novem sejmišču. Udeležili se ga bodo vsi naši in številni tuji založniki iz večine evropskih držav, pa še iz Indije, Kitajske in Usa. Kitajci bodo n. pr. razstavili svečine knjige v tujih jezikih in le nekaj kitajskih. Ob tej priložnosti bodo nagrajene tri tehnično najbolj opremljene knjige. Seveda bodo paralelno razstavili tudi antikvarne izdaje. Ob koncu sejma pa bo svečana akademija, na kateri bo letošnjemu nagrajencu za življenjsko delo, pisatelju Jušu Kozaku, izročena posebna diploma.

NOVA DELA
MILOŠA CRNJANSKEGA

Zadnja številka beograjskih »Književnih novina« prinaša več kot zanimivo intervju s srbskim pesnikom in pripovednikom Milošem Crnjanskim, ki živi v Londonu. Iz intervjuja zvedo, da bo pod jesen zabel v beograjski »Književnosti« izhajali del znanejšega romana »Selitve« omenjenega pisatelja. Tudi to lahko zapisem, da je pred meseci Crnjanski oddal eno izmed beograjskih gledališč svojo novo dramo »Konak«, v kateri je dramsko obdelal Aleksandra Obrenovića in Drago Mašina, pripravljena pa ima spomine na deset let svoje diplomatske službe v štirih knjigah in le marmizal drugega.

PREDAVANJE
O KREMSEER
SCHMIDTU

Na pobudo Umetnostno-zgodovinskega društva bo njegov predsednik, prof. dr. Franče Stele, danes govoril na razstavi »M. J. Kremser Schmidt v Sloveniji«, ki je zdaj odprta v Narodni galeriji. Govoril bo o razstavljenih delih, zlasti bo za primerjal umetnosti iz Velesovega in Gornjeg grada, ki oboje predstavljajo dvoje ciklov izredno dovršenih del. — Predavanje in z njim združeno strokovno vodstvo po razstavi se prične točno ob 11. uri, namenjeno je pa razen članom društva tudi vsem drugim ljubiteljem umetnosti.

M. J. Kremser Schmidt: Revščina me muči

FERDO MAYER
razstavlja na Reki

Kakor že vrsto let, imamo na Reki tudi letos vso polno razstavo. V letošnjem poletju je priredil v razstavnih prostorih na Korzu Narodne revolucije svojo samostojno razstavo tudi Ferdo Mayer. Iz zadnjih dveh let je pokazal 25 olj, kakor običajno kompozicije velikega formata, in 25 monotipij. Samo s slikarskimi deli, ki jim je dodal še petero malih plastik v glini in sadri, je lahko napolnil vse štiri razstavne dvorane. Na ogled so bile torej stvaritve od umetnikove zadnje samostojne razstave v Ljubljani leta 1955 dalje, lepo zakrožen izbor del.

Tudi Mayerjeva rast je združena s iskanjem novih stopenj barvne izraznosti. Slutimo, kako zelo si prizadeva mladi slikarji, da bi se oprijeli kočeka sigurnih tal, da ne utonejo »brezizrazni« in nepoznani. Pravkar se je pognal tudi Mayer znova z vso silo naprej. Iz trdno grajenih in široko razpostavljenih likov, ki pa so zelo previdno slikani, preseva prav toliko vsebine in rahločutnega doživljanja človeške usode, da smo tega prav veseli. To je dober znak. Naj nas ne moti, če še

ni vse vsklajeno, toda dobro v ljho razberemo in izboru pestre motivike (figuralika, pejsaž, tihovitje) in v sorazmernem obvladnanju kompozicije. Slikarjevo znanje v slikanju »temnih« in »svetlih« podob, da se izrazim v žargonu, je vsega upoštevavanja vredno; na širokih platnih lahko postane slikarjev govor tudi dekorativno barvit, kar je že po sebi posebnost vsega današnjega prizadevanja. Vsega manj pa ne opažamo tudi pri Mayerju marsikatero potezo sodobne ljubljanske slikarske šole, okolje, ki so mu dali svoj pečat že domači povdigi (G. A. Kos, M. Pregelj, G. Stupica). Samo da je Mayerjev fauvizem bolj izraz notranje sproščenosti in trenutnega vretja na začetku poti kot pa dograjenost in dozorevanje v sebi zaključenega razvoja, bolj hrupava aglomeracija še nedonešenih stvari kot pa izbrusen zven poznoimpresionističnega pozvanjanja. Ko gledamo prve obrise neke vrste oživljenega in novega ekspresionizma, razleroma premešano zrven neke električne izraznosti, ne bi čutili prav nobene potrebe, da bi zametavali pridobitve prvih petdeset ali šestdeset let našega veka. Likovna umetnost, ki je postala samo zato »izrazna«, da se dokopje do nove vsebine, je to stori la v omejenem razdobju po ovinku »uporabne umetnosti«, kateri sta dajali prednost prostorno plastična arhitektura in mehanizirana industrija. Razstave mladih umetnikov pa so dobrodošle prav zato, da beležimo njihove prispevke k živim in izvirnim silam naše sodobne kulturne ustvarjalnosti, ki pristni in nepotvorjeni podobi naše stvarnosti.

BEOGRAJSKI KIPARSKI
TRIENALE

Razstava sodobnega srbskega kiparstva na prostem, v dveh beograjskih parkih, je naletela na zelo ugoden sprejem. V ULUS (Društvo srbskih likovnih umetnikov) so te dni sprožili kaj privlačno idejo, naj bi Beograd postal središče, v katerem bi v bodoče vsaka tri leta pripravljali razstave kiparskih del jugoslovanskih umetnikov, in sicer na prostem, podobno kot vsako drugo leto v Ljubljani razstavljamo svetovno grafiko. Ideja bo zelo verjetno tudi uresničena, posebej še, ker je v povojni generaciji pri Srbih prišlo do izraza sorazmerno veliko število izrazito kiparskih talentov.

LIKOVNE RAZSTAVE

Opozoriti moram na nekaj pomembnejših likovnih razstav, ki bodo priložne meseca. Ze 1. septembra odpro v zagrebškem Umetniškem paviljonu na Zrinjevcu pomembno retrospektivno razstavo del Vlahu Bukovca, ki jo organizira Institut za likovno umetnost Jugoslovanske akademije. V Grafičnem kabinetu istega Instituta bo prirejena ob petindvajsetletnici ustanovitve skupine »Zemlja« razstava grafičnih del Zemlješe, ki so nastala od l. 1930 do 1935. To razstavo boste videli tudi v Ljubljani, saj bo prenesena v Moderno galerijo. Prav tako bo 1. septembra v Opatriji odprta četrtja razstava hrvaških akademskih slikarjev, ki delujejo v mojstrski delavnici Krste Hegedušica. Zastopani bodo slikarji Franjo Dolenc, Vasko Lipovac, Zeljko Senčič, Nevenka Lovrić in Ordan Petlecoski.

GALERIJA
MATICE SRBSKE

V Novem Sadu bo v kratkem odprta obnovljena Galerija Matice srbske. Gre za sila bogate zbirke srbske likovne umetnosti, saj je znano, da so prvi znameniti srbski slikarji delovali v Vojvodini. Galerija bo obsegala dobri dve stoletji srbske slikarske umetnosti. Tu bodo vsakomur dostopna dela Čelšjara, Danila Teneškega, ki so ga odkril pred kratkim, pa Aleksića, Savića, Urošja Predića in tolikih drugih. Seveda bo občinstvu dostopno le manjše število umetniških del zlasti starega srbskega slikarstva, saj je Matica srbska v več kot sto letih zbrala in ohranila bogdočim rodovom čez 1500 umetniških del zadnjih dveh stoletij.

Mayerjeva reška razstava je pokazala v oljni tehniki še različna likovna gledanja: poleg realističnih in v svetlobnim ozračjem preprojenih marin (motivika piranske luke), si gledal ekspresionistično temnača roualtovski fakturirana platna (Ribčević, 1956, Barke v luk, Akvartij, ornamentalo dekorativne Prodajalke čilimov, z rahlo surrealistično primesjo, občuten Večer, primitivistično Krajino s hišo, ali pa rustikalno Istranko in Prodajalko jajc, veliko lutkovno panoramo Otroške fantazije (1957) razpoložensko zelo značilne cirkuške snovi (Zongler, Harlekin, Luna-park), enako značilne konje (Strah) in nazadnje približno nazakan infiltrat abstraktizma (Kompozicija, Solane). Vse to je ustvarilo vtis likovno, slikarsko pretehtanih prijemov, vtis nadpovprečne umetniške prizadevanosti. Monotipije, listi enotnejšega kova razodevajo vse kvalitete sodobne barvne grafike. V poenostavljeni obliki dokazujejo izbištreno umetniško občutje za barvo, kompozicijo, strukturo in material. Gracija aktov, žar cvetic, sinjina marin z barkami in galebi, čar vedrine in prikupne lahkotnosti — proti resnobni težini slikarjevih olj — so na tej strani igra ritmično občutene sproščenosti, bivanje čisto enostavno in preprosto podanih stvari. — Ali je potrebno še kaj reči? Da, tudi Mayerjev napredek je plod vzpodbudne širine odprtega likovnega obzorja. F. Šijanec.

LIKOVNE RAZSTAVE

Opozoriti moram na nekaj pomembnejših likovnih razstav, ki bodo priložne meseca. Ze 1. septembra odpro v zagrebškem Umetniškem paviljonu na Zrinjevcu pomembno retrospektivno razstavo del Vlahu Bukovca, ki jo organizira Institut za likovno umetnost Jugoslovanske akademije. V Grafičnem kabinetu istega Instituta bo prirejena ob petindvajsetletnici ustanovitve skupine »Zemlja« razstava grafičnih del Zemlješe, ki so nastala od l. 1930 do 1935. To razstavo boste videli tudi v Ljubljani, saj bo prenesena v Moderno galerijo. Prav tako bo 1. septembra v Opatriji odprta četrtja razstava hrvaških akademskih slikarjev, ki delujejo v mojstrski delavnici Krste Hegedušica. Zastopani bodo slikarji Franjo Dolenc, Vasko Lipovac, Zeljko Senčič, Nevenka Lovrić in Ordan Petlecoski.

PETDESETLETNICA
OSIJEŠKEGA
GLEDALIŠČA

Osiješko gledališče bo v prihodnji sezoni proslavljalo petdesetletnico svojega obstoja. Mogoče bo zanimivo, če zapisem, da to gledališče ni začelo delovati v Osijeku, ampak v Varaždinu, kjer je pred petdesetimi leti nastopilo s Smetanovo »Prodano največje«. Tudi ob jubileju bo osiješko gledališče nastopilo v Varaždinu, kjer bo dalo tri dramske in tri operne predstave.

PRIPRAVIMO OTROKA NA SOLO

Dober začetek veliko pomeni

Hitro — kot sanje — so minile vesele počitnice. Mnogi otroci so jih preživel na morju in v planinah, mnogi mestni na zdravem podeželju. Sedaj se vsi vračajo domov.

Le še nekaj dni nas vse loči od prvega šolskega dne. Odlučna bo pot vseh prvošolcev. Kako so jih za to pot pripravili očetje in matere? So jim sploh povedali, kaj bodo v šoli delali, so jim sploh pokazali šolske prostore in učiteljico, ki jih bo učila? Ali jih niso mogoče že prej zastraševali s stavki: Ti bo že učitelj uro navil in podobno? Da, na vse to je treba paziti. Solo in učitelj v njej je otroku treba prikazati kot dobro in skrbno mater, ki mu želi le dobro. Otroku je treba že v predšolski dobi vzbujati željo po novem in še neodkritem. Povejmo mu, da se v knjigah skriva sto in sto pravljic, ki jih bo on takrat spoznal, ko bo znal brati! Če bo otrok odhajal v šolo vesel in sproščen, mu bo tudi delo v njej lahko in prijetno.

ročja nekega predmeta. Predvsem Kadar mu pomagamo pri učenju ali kontroliramo njegove vaje, potem priznajmo delo! Več bomo opravili s prijazno besedo kot z neprestanimi grožnjami in jezom! Uvajamo otroka v redno delo tako dolgo, da se bo tega navadil! Ne pozabimo pa v njem vedno znova bodriti želje po novem znanju. Na tak, njemu dojemljiv način, bomo napravili učenje privlačno.

STARŠI NAJ BODO POVEZANI S SOLO

Z novim šolskim letom se bodo pričele nove skrbi tudi za starše. Ne sme jim biti vseeno, kako bo otrok v šoli uspeval. Sedaj je še čas, da mnogi starši notranje sklenejo: letos bom pomagal sinu ali hčerki! Od vsega začetka kontrolirajo njegove šolske in domače izdelke in se tudi zanimajo za napredek v šoli. Njih glavna skrb letos bodi: stalna povezava s šolo!

Popolnoma napačno bodo ravnali tisti starši, ki bodo, svojega otroka za vsako ceno hoteli napraviti odličnjaka. Pisali mu bodo spise, izračunavali matematične vaje in risali risbe. Kdaj se bo otrok razvijal v samostojno osebnost? Kje je razvoj njegovega lastnega mišljenja? Taka kontrola, ki otroku odje vsak prosti čas, je najmanj priporočljiva.

Letos se bodo učenci srečali s še neko posebnostjo. Po vsej Sloveniji se bodo odprle osemletke, ki jih narekuje naš družbeni razvoj. Sedaj ni več gimnazij! Bodo mnogi vzhitli. Kot da ni nižjih gimnazij enakovrednih in še boljših šol! Dejstvo, da je dosežena nižja gimnazija usposabljalna otroke predvsem za študij intelektualnih poklicev, je neizpodbitno! Zahteve v novi, reformirani šoli se ne bodo dosti spremenile. Le da bo v njih več življenjske blizine, več praktičnega znanja!

V osemletkah, ki bodo združevale dosežanja osnovno šole in nižjo gimnazijo, bodo učenci morali prav tako pošteno prijeti za knjigo. Starši bodo morali biti tisti, ki bodo s prvim delom pričeli usmerjati njihovo delo!

Pustimo stare in nepedagoške navade, ko smo otroka hvalili in grajali le ob polletju. S tem smo dosegli le to, da se je otrok učil le dvakrat letno, sicer pa zelo malo! Vemo, da brez stalnega utrjevanja snovi ni znanja!

Tudi starši bomo s delom, ki sem ga nakazal v vrsticah, mnogo pripomogli, da bo reforma šole tudi po tej strani uspešna.

V. Smajs

Se nekaj dni pa jih bomo spet srečavali med šolskimi vrati

MI SMO ŽE STARI ZNANCI

Kako z vsemi ostalimi, ki jim je šola že stara znanca? Teden dni se samo! Torba, ki se veje po šoli, bo zopet priromala na dan. Nabaviti si bo treba zvezke in uporabiti stare, v katerih je še dosti prostora. Posebno vzgojno vrednost imajo šolski sejni, kjer nižješolci kupujejo od starejših obrabljene, a še veljavne knjige. Nabava knjig in zvezkov ter drugih učnih pripomočkov bi še ne pomenila vsega, kar učenec potrebuje ob vstopu v novo šolsko leto.

Razen te priprave je ona druga, umska, še pomembnejša. Staro snov bodo ponavljali v šoli. Kako čisto drugače razporejeni bo vendar učenec, če bo v prvih dneh po uspehih, ki jih je pri ponavljanju pokazal, ustvaril nad vse dober vtis pri učitelju, v njega samega pa se bo zalival zanos, ki ga bo bodril pri delu v prihodnje. Teh prvih momentov v šoli ne gre podcenjevati!

Zato je tako zelo pomembno, če učenec začne takoj v začetku šolskega leta aktivno delati. To bo zmogel le takrat, če se je za začetek dobro pripravil.

Na starem gradimo novo in iz starega raste novo. To je dialektična nujnost! Prav to moramo tem bolj upoštevati pri otroku. Ako je stara snov dobro utrjena s ponovitvijo, potem ne bo težko osvajat nove. Zato roditelji opozorimo otroke na ponavljanje in jim pomagamo. Pri tem ne bomo šli v podrobnosti, nego bomo z otroki ponovili bistveno s pod-

in kako potem, se boste vprašali? Bedeti nad otrokovo dejavnostjo moramo! Odmeriti mu moramo čas za delo, toda ne preveč! Navajamo otroke delati hitro in dobro! Če smo mu pustili pet ur za učenje, bodimo prepričani, da bo polovico tega prespal ali pa kako drugače uporabil! Dajmo otroku časa za učenje in za igro!

NI VSE ZA VSAKO

Danes se s svojim nasvetom obračam predvsem na tiste žene in bralke, ki niso preveč vitke in sloke postavbe, ampak imajo — kot pravimo — bolj močno telesno konstitucijo. Vem, da je nekaj takih med vami, ki zaradi tega trpite in vas stalno muči misel: »debel sem, pa mi nič ne pristoja. S takim tarnanjem seveda ne bo nič bolje. Pomagale si bomo pa lahko na drug način: s premišljeno in dobro ukrojeno obleko ter primernim vzorcem in barvo blaga boste lahko svojo debelost vsaj delno ali pa tudi popolnoma prikrile. Pogledjmo najprej, kakšen kraj obleke je primeren za močnejšo postavu. V

halja. Spredaj naj se zapenja preko života in krila ter naj ima vloženi dve nezalikani gubi. Naslednji primer bi bila popolnoma ozka obleka s poudarkom na krilu, ki je olepšano z gumbi. Zgorajnji del naj bo preprost brez ovratnika in čez prsi prerezan in naj ima gube od ramen. S tako obleko boste skrile predvsem svoje močne prsi. Razen celih nedeljnih oblek, so primerne tudi deljene obleke, narejene kot kostumi iz ohlapne ali oprjete jopice in ozkega krila.

Zdaj še nekaj o vzorcu in o barvi blaga. O tem le toliko, da je za žene z močnejšo postavo primerno bolj solidno blago, kakovostno in enobarvno. Veliki vzorci večkrat postavijo pri manjših osebah še poslabšajo! In barva? Posebno pri izbiri barve blaga morate biti nadvse pazljive. Naj poudarim to: hladne barve (modra, vijoličasto modra, siva, črna, zelena, modro zelena in petrolej barva) naredi človeka slokega in bolj vitkega, ostale tople barve, pa ga razširijo in zaokrožijo. Zato raje izbirajte blago v

hladnih barvah, nosite daljša krila in visoke pete, pa boste v oblačenju gotovo uspele!

prvem primeru bi svetovala tako obleko, ki se bo po životu lepo prilagajala, ki bo imela višite trčetrtinske rokave in ozko krilo, ki bo imelo spredaj vloženo polo s tremi gubami, in sicer z eno dvojno in dvema enojnima gubama. V tem primeru boste skrile predvsem svoj trebuh, ker bo krilo čez boke, trebuh in ob strani ozko, le spodaj se bodo gube ob hoji odpirale. Drug primer bi bil tale: obleka naj bo narejena kot

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Ce smo po nerodnosti pojedli ri-bjo kost, spijmo kozarec kisa, le-ta kost zmehča. Da pa se to ne zgodi, je dobro jesti z ribami zmeraj košček kruha.

Sive iz obleke, ki smo jo razž-rili, odstranimo, če jih zadržamo z mešanico bencina in salmijaka (vsak-kega pol). Nato pa jih prelikamo z mokro krpo in zelo vročim likalnik-om

Zelo okusno mesano marmelado pri-pravimo: očistimo, operemo in skuhamo 1 kg jabolk, 1 kg brusik, 1 kg breskev, 1 kg grozdja, 1 kg sliv, 1 kg paradiznika. Nato sadje pretlačimo, dodamo 1 kg prel-ičene surove prilje in 1 kg sladkorja. Vse skupaj kuhamo toliko časa, da po-stane marmelada prozorna oziroma, da se kapljica marmelade, ki jo kanemo v kozarec vode, ne razpusti.

Ce smo stopili na drobec stekla, ali če smo si ga zadržali v roko, nato-pimo na tisto mesto nekoliko segre-tega pečatnega voska. Ko se vosk strdi, ga odstranimo, z njim bomo potegnili tudi drobce stekla. Vendar raztopite vosk najprej na papir, da se nekoliko ohladi, ker se sicer lahko opečete.

Za šole, domove in gospodinjstva

Koristno uporabimo živila mednarodne pomoči CARE

V naši prehrani primanjkuje živalskih beljakovin, vitaminov in rudinskih snovi. Zlasti je važno, da prvenstveno krijemo ta primanjkljaj v otroški prehrani. Polek od zaradi neznanja ali slabih navad, drugje pa spet zaradi slabega finančnega stanja, uživajo otroci biološko in kalorično nezadostno hrano.

Iz živil, ki jih sprejema naša država od mednarodne pomoči ter jih pri nas deli Rdeči križ šolam, internatom in šolskim vrtem, pripravljamo v šolskih kuhinjah dodatne obroke v obliki malic. Važno je, da so malice tako sestavljene, da moremo z njimi nadomestiti zlasti tiste snovi, ki jih mladina v domači prehrani ne dobi v zadostnih količinah in pa izpolniti presledek med zajtrkom in kosilom, ki ga imajo zlasti otroci zaposlenih staršev pozno popoldne.

RK Slovenije prav v tem času spet zalaga šole z živila (mleko v prahu, surovo maslo, topljeni sir, mast, margarina, pšenični in koruzni zdrob, bela moka, riž).

KAKO PRIPRAVIMO MLEKO IZ MLEČNEGA PRAHU

Na 1 liter vode vzamemo 12 do 13 dkg mleka v prahu ali 10 zravnanih žlic. V malo mrzle vode (vzame-mo jo od odmerjene količine), glad-ko razmešamo mlečni prah in ga pre-cedimo v vrelo vodo, ki jo nepre-trgano mešamo z metlico za sneg. Mleko se rado prismoči, ker belja-kovina rada sedla na dno posode. Mleko mora dobro prevreči, zato je priporočljivo, da postavimo posodo v kateri pripravljamo mleko, nad so-poro.

SKUTA IZ MLEKA V PRAHU

Ne da bi se zelo trudila, lahko iz mleka v prahu pripravimo sku-to, ki jo uporabimo za pripravljanje namazov. Iz enega litra mleka dobimo približno 30 do 40 dkg skuta. Mleko lahko zasirimo na dva načina, in sicer na kisel ali sladki način.

Kisel način: V prekuhanu mlač-no mleko zamešamo malo razžvr-čljane kislega mleka: posodo z mle-kom pokrijemo s čistim prtom in pu-stimo v toplem prostoru čez noč (6 do 10 ur), da se skisa. Skisano mleko postavimo v toplo pečico (30-35 C) in ga pustimo v njej tako dolgo, da stroka odstopi. Če sirimo večjo ko-ličino mleka, je primerna široka po-soda. Sir prerežemo s kuhaličico podolgim in počez, da se stroka hi-treje zloži, nato pa ga stresemo v zmnoženo in ožeto vrečko iz redke tkanine (najprimernejša je gaze) ali pa na zmnoženo žimnato sito. Skuto pustimo, da se dobro odteče.

Sladki način sirjenja s siriščem: Tako pripravimo skuto hitreje. Za šolske kuhinje je pripravljanje sku-te s siriščem zelo praktično.

V kuhano mleko (300 C) zamešamo v vodi razredeno sirišče, ki ga do-bimo v lekarnah ali drogerijah, in sicer damo na 100 l mleka 3 do 5 jedalnih žlic sirišča. Sicer pa je na ovoju točno navodilo. Pri isti tem-peraturi pustimo mleko 1 do 2 uri, da zakrene. Nato mleko postavimo v pečico, da stroka odstopi. Skuto pre-cedimo tako kot pri prvem načinu.

Razlika med obema načina sir-jenja je tudi v okusu skute. Prva je malo kisla, medtem ko je pri dru-gem načinu povsem sladka.

Skutni namazi so različni in jih lahko spreminjamo po letnem času in razpoložljivem materialu. O tem pa prihodnjik.

E. K.

Ste katera izmed njih?

Jurček je goden za šolo in še ta teden bo moral prestopiti šolski prag. Njegova mama, ki si dela skrbi iz vsake najmanjše stvarce, je vsa iz sebe. Največ se v teh dneh peča z mislijo: kdo bo spremljal sinka v šolo. Sama gre že pred sedmo uro na delo, moč prav tako, stara mama je bolna, tako da ne more iz hiše. Nikakor se prida s tem vprašanjem na čisto. K sreči se spomni na znanco, ki stanuje v bližini njenega stanovanja in ima več otrok. Pohitela je k njej in jo vprašala: »Kdo bo spremljal vašega fantiča v šolo?« »Ničče,« ji odgovori, »prvi dan ga bom spremlila v šolo, potem bo hodil sam. Opozorila ga bom na vse nevarnosti na cesti, sicer pa je že tako večkrat bil sam zunaj po ulavicah. Srečen bo, da ne bom zmeraj za njim in zadovoljen, da mu zaupam. Če hočeta, bova prišla mimo in vžela še vašega.«

Ze nekaj dni hodi Jurček v šolo in se presrečno vrača domov s svojim novim prijateljem. Vsek dan postaja samostojnejši, bolj samozavesten in vsak dan znova dokazuje, da so bile mamine skrbi nepotrebne.

SOLARJEVO OBLACILO NAJ BO PRAKTIČNO

Metkina mama ima skrbi s tem, kaj bo Metka oblekla za šolo. S tem vprašanjem pa res ni treba zgubljeni časa. Predvsem naj bo obleka za šolo praktična. Ne oblačimo deklice v take obleke, ki bodo vzbujale pozornost. Najprimernejša je halja: ni treba da je črna, naj bo pisana, živahna barve, morda pepita. Pod njo pa lahko Metka obleče že ponošene in prekratke obleke. Važno je, da so oblačila zlasti otrok v prvem razredu praktična, naj nimajo okraskov, pasov in preveč gumbov. Ne pozabimo, da morejo malčki v šoli na stranišče in da ni tu nikogar, ki bi jim zapejal gumbe ali zavezoval pentlje. In čevlji: trepetni, da ne prepuščajo mokrote in lepo očisteni. Nikakor pa niso pri-poročljive, niti za zimo, snežke, ker jih marsikateri otrok pozabi sezuti in ko gre domov, jih prav rad pozabi obuti, gumijasti skorjaji pa so nezdravi, ker v njih noga ne more dihati.

ČISTOČA JE NAJVEČJI SOVRAZNIK BOLEZNI

Andrejeva mama je trdno prepričana, da bo njen Andrej v šoli nalezl vse bolezni, ki jih je moč dobiti od sošolcev. Ne moremo sicer trditi, da otroci v šoli ne staknejo bolezni, vendar se je nalezijo tudi v parku, igrišču, tramvajih, avtobusu in v drugih javnih prostorih. V vsakem primeru je najboljšo sredstvo proti nalezljivim boleznim čistota. Naučimo otroke, da bi bo zmeraj, ko bo prišel iz šole, umil roke z milom in pod tekočo vodo, če le-te nimate doma, naj mu nekdo zlija vodo na roke. Kontrolirajte tudi, kako je s otrokovim odvajanjem, jedo naj lahko in zdravo litano.

NA RAZGOVOR V SOLO

Janezova mama rada pogosto prihaja v šolo. Na roditeljskih sestankih je al videti. Niti ne prihaja dste dni in ure, ki jih je učiteljica določila za razgovore. Prihaja ob vsaki uri in razredni čarke je nadlegovala celo na njenem domu. Ne pozabimo, da imajo tudi učitelji precej dela in da imajo doma svoja družina in skrbi ter da imajo pravico tudi do privatnega življenja.

OTROCI SO RAZLIČNI

Boris je priden dečko. Nekega dne priteče v šolo njegova mama vsa razburjena in zahteva, da razredničarka presede dečka ki sedi z Borizom v klopi. Šololec je namreč nagajiv, klepetav, »urov, odnesel mu je svinčnik in pivnik.« »Vse to vem,« ji je povedala, razredničarka, »sin prav zato sama ga dala sedeti v Borisu. Zdaj pa se je fant že kar popravil. Boris nanj dobro vpliva.«

Druga mama je spet prosila, naj njena ljubljena sedi v prvi klopi, da jo bo imela učiteljica zmeraj pred očmi in da ne bo kdo nanjo slabo vplival. Če bi imele vse matere take želje, bi najbrže bilo premalo prvih klopi, kaj ne?

Ljudje nismo samo dobri in ne samo slabi. Tako pa je tudi v šoli. Ni popolno slabih otrok, niti ni čudno pridnih otrok. Otroci so mukasti, lažni, poredni in leti, ljubazni, iskreni, ubogljivi in pridni. Šola je družba v majhnem in današnji otroci bodo tudi ljudje z vsemi svojimi vrtilnami in napakami. Šola in starši pa smo dolžni skrbeti, da bomo slabosti odpravljali in ne-govali njihove dobre lastnosti.

Halja, ki jo nosi deklica, je prav primerna za našo šolarko. Če hočemo, ji lahko napravimo tudi dolge rokave

Na hitro pripravljeno kosilo

PARADIZNIKOVA JUHA IN NADEVANE PALAČINKE, SOLATA, SADJE

Dve žlici masti razbelimo in vanjo nstrgamo srednje veliko čebulo. Ko le-ta zarumeni, do-damo pol kilograma pretlačene paradiznika, ko zavre pa še en liter vode. V juho zakuhamo 15 dkg riža in jo osolimo. Ko je riž mehak (ne razkuhan) potre-semo juho s seseklanim peter-šiljem in jo serviramo.

Iz 2 del mleka, jajca, 10 zvr-hanih žlic bele moke in soli na-pravimo gosto tekoče testo in spečemo osem palačink. Le-te namo-žemo z nadevom: 40 dkg fun-karica sesekljamo ali zmeljemo, dodamo sesekljano česna, žlico sesekljane peteršilja, jajce, pest drobtin in idci kisle sme-tane in vse skupaj dobro preme-šamo. Namazane palačinke dene-mo za pet minut še v pečico ali pekač, nato pa jih posipamo z nstrganim trdim sirom.

K palačinkam serviramo zelj-nato ali endivijo solato.

Kosilo stane 350 din in vse-buje približno 4500 kalorij.

Brzovjavke

ZADAR, 31. avg. — V okviru športnega festivala je na košarkarskem turnirju reprezentanca Zadra premagala Zagreb z 62:46, reprezentanca Loda pa Ljubljano s 63:37.

BEOGRAD, 31. avg. V prvenstveni tekmi zvezne nogometne lige je pred okrog 7000 gledalci Radnički premagal Spartaka z 4:2 (3:2).

LJUBLJANA, 31. avg. — V prijateljski nogometni tekmi je Odred premagal Proletarca iz Zagorja s 3:0 (0:0). Maloletni igralci so nezadovoljno odhajali z igrišča.

MILAN, 31. avg. (Reuter). — Končana je bila VIII. olimpijada gluhohehrih športnikov, na kateri je sodelovalo okrog 800 tekmovalcev iz 24 držav. Jugoslovanski reprezentanti so osvojili prvo mesto v nogometu, drugo mesto v mostvenem streljanju s puško špa »Olimpija« in deveto mesto v atletskem tekmovanju.

RADOM, 31. avg. (Tanjug). — V etapi Tarnova-Radom (136 km) mednarodne kolesarske dirke »Skozi Poljsko« je prvi privozil na cilj Poljak Paradowski v času 5:33:36. Jugoslovčan Levčević je privozil na cilj 23. v 5:34:40. Po tej etapi nosi tudi vnaprej rumeno majico Poljak Kamiński. Levčević pa je še vedno četrti v generalnem plasmanju. Naslednja etapa Radom-Lublin je dolga 109 km.

BERLIN, 31. avg. (Reuter). — Atletska reprezentanca Vzhodne Nemčije je po dvodnevem tekmovanju premagala Norveško s 129:106 točkami.

MOSKVA, 31. avg. (TASS) — V nadaljevanju atletskega prvenstva Sovjetske zveze je Bartenev premagal znanega tekača na kratke proge Ignatjev, na 200 m. Bartenev je dosegel 21,3, Ignatjev pa 21,4 sekunde. Ljubljav je bil prvi na 400 m z ovirami v času 51,5, medtem ko je v daljnem Ovčevljan dosegel odlične rezultate 757 cm. Pri ženskah je v metu kopja zmagala Zibina s 50,81 m.

NEAPELJ, 31. avg. (Reuter). — Po šestih tekmi evropskega prvenstva v jadrnanju na vodi v kategoriji tpa »Fin« vodi Belgijec Andre Nellis s 5.908 točkami. Jugoslovanski tekmovalc Tonko Pačević je enajsti s 3996.

ZAGREB, 31. avg. — V tretjem kolu košarkarskega prvenstva Jugoslavije za mladince je Jugomontsa premagala »Partizana« (Tečovo) s 101:114. mariborski Branik pa mariborsko »Bozno« z 31:28 (23:13). Največ košev za Branik je dosegla Knopova — 12.

Naši portreti VLADIMIR KUKANJA

V nedeljo, dne 4. avgusta 1957 so bile vse oči ljubiteljev nogometa uprte v Kragujevac, kjer sta se v ponovnem srečanju za vstop v zvezno ligo pomerila Radnički in »Borovo«. Tekma je bila težka, ostra in borbeno. V vseh poročilih naslednji dan pa smo lahko brali, da je sodnik Kukanja iz Murske Sobotice sodil odlično, na splošno zadovoljstvo itd.

Vladimir Kukanja je bil rojen 18. avgusta 1911 v Trstu. Še kot deček se je navdušil za nogomet in je igral pri mladinskih Triestinih. Leta 1931 je prišel v Maribor, kjer je dve leti igral pri ISSK, čez dve leti je prišel v Ljubljano, se prijavil za Primorje, po združitvi Ilirije in Primorja pa je igral za »Ljubljano«. Leta 1937 je odšel v Mursko Sobotico, kjer je do leta 1946 igral za domači klub. Tega leta si je na tekmi proti Jedinstvu iz Čakovca zlomil nogo in nehal igrati, začel pa se je udeleževati kot trener in sodnik republikanskega ranga, izpit za zveznega sodnika pa je opravil leta 1955 v Beogradu. V svoji sodniški karieri je sodil okrog 180 različnih tekem in niti na eni ni prišlo do kakršnegakoli incidenta. Njegov uspeh je toliko bolj pomemben, ker se je uvrstil med najboljše jugoslovanske sodnike, ne da bi dozoroval v večjem nogometnem središču, kjer se tekme zvezne lige vrstijo na tekmoem traku.

»Vloga nogometnega sodnika postaja vsak dan težja glede na to, da nogomet postaja borbenjši in ostriši. Igra je bolj dinamična in hitra, zato zahteva od sodnika dobro fizično kondicijo, hitrost in popoln pregled igre. Predvsem je treba upoštevati prednosti in lastni namerni prekrški od nenamernih. Maršalka odločitev sodnika, ki je sicer pravilna, je povod za protest igralcev in občinstva, ki večina ne obvlada pravil igre. Prav zaradi tega je poklic nogometnega sodnika težak, zato pa zelo privlačen.«

Tako je označil zvezni sodnik Vladimir Kukanja iz Murske Sobotice sedanjí nogomet. V njegovi nadaljnji karieri mu želimo še obilo uspehov in pričakujemo, da se bo uvrstil še za eno stopnico više — v vrsto mednarodnih sodnikov. M. T.

Številna udeležba na memorialu v Kranju

Kranj, 31. avg. — Davi se je začel osmi tradicionalni namiznoteniški turnir v spomin Gramatičkova in Jankovića, članov kranjskega namiznoteniškega kluba. Letošnji turnir je po zasedbi in po številu najkvalitetnejši od vseh dosedanjih, saj nastopajo razen Dolinarja in Vogrinca vsi najboljši hrvaški igralci in razen Odreda vsi najboljši slovenski in slovenke.

Ob času poročanja so znani naslednji rezultati: v polfinalu Graficar: Ljubljana 5:0 in Mladost: Industrogradnja 5:4. Graficar ni imel težkega dela z Ljubljano, katere igralci so bili utrujeni po težki zmagi nad Opatijo s 5:4. Med 13 ekipami mladincev sta v finalu prišla Opatija z zmagom nad Triglavom II s 3:0 in Triglavom I z zmagom nad Ljubljano 5:1. V predtekmovalnju pa je Opatija premagala dosedanjega državnega prvaka Mladost s 5:1. Med ženskimi ekipami so v finalu prišle Graficar z zmagom nad Triglavom II s 3:0 in Triglav I z zmagom nad Ljubljano s 3:2.

Danes ...

NOGOMET

Ob 16.30: prvenstvena tekma Ljubljanske primorske lige Graficar-Nova Gorica. Igrišče Graficar ob Linhartovi cesti.

BOKS

Ob 10 uri: prijateljski dvoboj Odred-Radnik (Reka). Gospodarsko razstavišče.

KONJSKE DIRKE

Ob 14 uri na hipodromu Ljubljana-Stožice. Konjske dirke, ki jih prireja konjeniški klub »Ljubljana«.

... in jutri v Ljubljani

KOŠARKA

Jutri, v ponedeljek ob 20. uri zvezna košarkarska liga »Ljubljana-Partizan« (Beograd) — in ne kot je bilo prvotno javljeno v torek. Avtobusi bodo na igrišče »Ljubljana« vozili od 19. ure dalje izpred Ajdovščine. Vstopnice v predprodaji pri Putniku na Titovi cesti.

Vrhniški »Usnjara« v LNP

Nogometni vrhniški »Usnjara« so minulo nedeljo igrali v Kočevju s tankanjim Partizanom kvalifikacijsko tekmo za vstop v prvi razred ljubljanske nogometne podzveze. Tokrat so igralci Usnjara presegli vsa pričakovanja. Saj so zmagali kar s 7:3 (3:0). Glavni strelac tekme je bilo levo krilo »Usnjara« Potrebnjak, ki je sam dosegel štiri gole. Tako se je »Usnjara«, ki je v obeh srečanjih zmagal s skupno razliko v golih 11:4 uvrstil v prvi razred LNP. K. T.

SLAB ZAČETEK

Vodi Bolgarija, točko pred Jugoslavijo — Nova balkanska rekorda: Marjanović 202 cm v višino, Cakanikas 16,63 m v kroglu — Lorgjer zadnji na 100 metrov

ATENE, 31. avgusta. — Od našega posebnega dopisnika: — Po prvem dnevu tekmovalja na XVI. Balkanskih igrah vodi Bolgarija z 29 točkami pred Jugoslavijo 25. Romunijo 23 in Grčijo 23 točk.

Prvega dne sta bila dosežena nova balkanska rekorda: Vlado Marjanović v skoku v višino 202 cm in Grk Cakanikas v metu kroglu 16.63 m. Marjanović je premočno zmagal. V prvem poskusu je preskočil 196 cm in s tem izenačil svoj prejšnji balkanski rekord. Naš rekord je 202 cm preskočil v drugem poskusu, 206 cm pa je bilo zanj je nekoliko previsoko.

V tekmu na 100 m je Mihalić pretrgal ciljno vrvico 100 m pred ostalimi, v tekmu na 200 m pa sta preprčilivo zmagala grška atleta Depastas in Konstantinidis. V finalu na 100 m je Lorgjer zelo slabo startal, tako da je prišel na cilj zadnji.

Po treh disciplinah (100 m, skok v daljino in met krogle) vodi v desetertobju Bolgar Slavkov z 2237 točkami pred rojakom Gemovom 2100 in Grkom Marcelosom 2065. Jugoslovanski Brodnik je peti s 1797 točkami, naš drugi predstavnik, Sabati, pa zadnji s 1676.

REZULTATI: 10.000 m: Mihalić 30:29,4; Stritof (oba J) 30:53,4; Vučković (B) 31:17,9; višina: Marjanović 202, Belčev (B) 191, Knaler (R) 191; Sepč (J) je bil peti s 188 cm; 200 m: Depastas 1:54,7; Konstantinidis (oba G) 1:55,0; Radišić (J) 1:55,4; Grujić (J) je bil šest s 1:55,6; 100 m: Bačvarov (B) 10,8; Georgopoulos (G) 10,9; Kočev (B) 11,0; Lorgjer je šesti z 11,1; krogla: Cakanikas (G) 16,63; Rajka 16,63; Ivanov (oba R) 16,46; Skiljević (J) je bil s 15,25 peti, Penko 15,21 pa šest; Zenske: 100 m: Luta (R) 13,4; Sikovec 12,5; Babović (oba J) 12,6; disk Angelova (B) 46,02; Lukač (R) 44,45; Borovec (J) 44,22; 300 m: Rajkov (J) 2:13,9; Mogoš (R) 2:14,6. M. St.

XII. PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V TENISU

Keretić in Panaiotović finalista

Maribor, 31. avgusta. — Tudi danes je bilo vreme naklonjeno prirediteljem in igralcem državnega prvenstva v tenisu. Polfinalne članov B: Slana: Ivančević 6:0, 6:3; Horvat: Doleček 8:10, 8:6, 6:3. V igri mešanih dvojic je par Genčić-Nikolić sigurno premagal dvojico Gaspic-Kassap 6:1, 6:3. V finalu mešanih dvojic se srečata Genčić-Nikolić: Vinterhalter-Jakiš in Zamanja-Brixy: Ferić-Pilić. Polfinalni igra članov A kategorije: Panaiotović: Ritzvanbegović 6:2, 6:3, 2:6, 6:4. Panaiotović se je odklovil z ofenzivno igro, ki jo je mladi Hrvat uspešno paraliziral le v tretjem nizu. Drugo srečanje Keretić: Nikolić 6:4, 6:2, 6:4. Nikolić očitno ni bil razpoložen, kar je Keretić pametno izkoristil in mu plastral zore iz kota v kot. V jutrnjem finalu za naslov najboljšega v državi se bosta torej srečala Panaiotović in Keretić. Nedvomno bo ta igra vrhunec letošnjega prvenstva, ker sta oba igralca v formi.

Obenem je bilo popoldne zaključeno srečanje ženske državne lige z dvobojem Rudnički (ZTK): Voglar (Branik) 6:2, 6:2. S tem se je v finalu plastrala ženska ekipa ZTK, ki je premagala Branik s končnim rezultatom 2:1. E. B.

VATERPOLO

Slovesna otvoritev novega bazena v Celju

Celje, 31. avgusta. — Danes se je začel v Celju vaterpolo turnir šestih moštev za »Veliko nagrado Celja« na katerem sodelujejo Naprijed iz Zagreba, »Ilirija«, »Ljubljana« in »Branik« iz Maribora ter Celje I in Celje II. Drugo celjsko moštvo je vskočilo namesto »Rudarja«, ki je udeležbo odpovedal. Ob 15.30 je bila v prisotnosti predstavnikov oblasti, Zveze športov in JLA slovesna otvoritev novega plavalnega bazena olimpijskih dimenzij. V prvi skupini igrajo »Naprijed«, »Ilirija« in »Celje II«, v drugi pa »Ljubljana«, »Branik« in »Celje I«. Pred 1800 gledalci so bile prve kvalifikacijske tekme med Branikom in »Celjem I«. Rezultat 7:4 (2:0) in med »Naprijedom« in »Ilirijo« 6:0 (1:0). M. Z.

»Tesnilka«

tovarna tesnil in plastičnih mas, Medvođe sprejme

pomožnega finančnega knjigovodjo

z dovršeno srednjo ekonomsko šolo, s prakso ali brez nje.

Nastop službe takoj. — Plača po tarifnem pravilniku. 2851

Razpis

BOLNIŠNICA ZA TUBERKULOZO v Sežani

razpisuje naslednja službena mesta za:

- vodjo ekonomske službe (ekonoma)
medicinsko sestro
medicinskega laboranta

Za ekonoma je na razpolago družinsko, za medicinsko sestro ter za medicinskega laboranta pa samsko stanovanje.

Prošnje za navedbo dosedanjih zaposlitev sprejema uprava bolnišnice do 15. septembra 1957. 2811 2821

RAZPIS

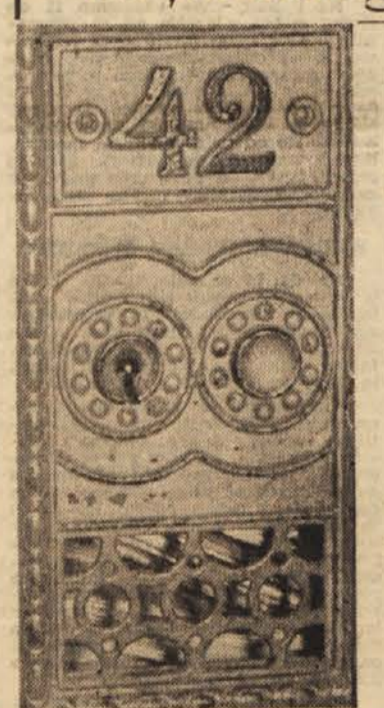
SPLOŠNA BOLNICA NOVO MESTO

razpisuje mesto zdravnika specializanta iz interne medicine

zdravnika

Nastop službe takoj! N-74

Iz poštnega predala

Prosim, če bi lahko zvedel, zakaj ni bil v vašem časopisu objavljen rezultat in potek igre med Krimom ter Rudarjem iz Hrastnika. Mislim, da Rudar zasluži mesto v časopisu, ker se je v tako velikem tekmovalju, kot je Jugoslovanski nogometni pokal, uvrstil v slovenski polfinal. (P. M. Hrastnik).

Pred kratkim je imel ihanski »Partizan« izredno sejo, na kateri je razpravljali, če je še kakšna možnost, da bi društvo v teh pogojih lahko še naprej delovalo. Na povsnetu je bilo razvidno, da delo samo kot tako ni zanemarljivo, saj so se pokazali le precejšnji uspehi na tem ali onem področju telesne kulture. Žal, občina nima razumevanja, da bi društvo podprla, kot to delajo ostale občine v okolici — n. pr. Kamnik. Svet za telesno vzgojo sicer na občini obstaja, vendar ima vezane roke. Sportniki domažlske občine pa se le sprašujemo, kje je sklad, ki je bil ustvarjen s 3% prispevkom domažlskih podjetij za te namene. Upamo, da se bo našel ustrezen činitelj in razvojalji dejansko stanje položaja domažlske občine. (F. R., Ihan).

Zadevo smo začeli raziskovati, vendar je ne moremo rešiti preko noči. Sveveda pa gre za vaš prired, tudi na nastoj: Občinski ljudski odbor Domžale.

All mi lahko odgovorite na naslednji vprašanji: V kateri razred je hodil Bora Ivkov, ko je postal svetovni mladinski prvak in katerega leta je to bilo ter kdaj je bil vele mojster Matanović mladinski prvak. (E. L., Ljubljana).

Bora Ivkov je postal svetovni mladinski prvak leta 1952, ko je hodil v sedmi razred gimnazije. Velemojster Aleksander Matanović je bil mladinski prvak Jugoslavije leta 1948.

Od 23. do 25. avgusta so bile v Ljubljani grafične letne športne igre. Preseneča me, da ste jim povestili tako malo prostora. (J. S., Ljubljana).

Zaradi nepopolne »postave« športne rubrike (dopusti, bolezni), smo se dogovorili s člani odbora športnih iger, da nas bodo obveščali o posameznih tekmovaljih. Kot ste opazili, so nas pustili na cedilu.

Španska LEONHARD GRIBBLE

PLOŠČAD

»Hej, kaj pa delaš? Ali izpolnjuješ listek športne stave? Gotovo kar tako, kaj?« Parker je nekaj zagodrnjal in pogledal Podlasico: »Kar tako? Zakaj pa kar tako? Kdo dan današnji še kaj dela kar tako? Zbiram stavne listke.«

Gostje so s zakrohotali. »Po zunanosti sodeč si prav gotovo dober za takšno delo, haha! Takole pod ravo sklepaš, kaj?« In so zaženketali na mizi trije polkronski kovanci. »Ali bi stavil zame?« je vprašal Podlasica preoblečenega komisarja.

»Bi, zakaj pa ne? Za koliko ljudi sem že stavil! Ime mi je Jim Ball in imam svoj prostor na Simpsonovem trgu, takoj onstran Sorkeya, in...«

»Že dobro,« je Podlasica malomarno zamahnil z roko. »Kako pa ti? Ali boš tudi stavil?« je vprašal Parker onega drugega, pa je namesto njega odgovoril Podlasica: »Ne, nikar se ne truditi, Mick ne stavi, ta igra samo na zanesljive reči, na take, da mu ni treba tvegati ničesar, razen glave seveda...«

»Gobec drži!« je zavpil Mick tako grozeče, da se je zdela Parkerju najbolj prav, če se pobere.

Se prej je vprašal Podlasico: »Kje pa te bom našel? Ali tu in ob istem času?« »Večina, da. Pa saj me boš našel!« Se preden se je mogel Parker zmašiti skozi vrata, sta onadva že odšla. Počakal je na vogalu nekaj minut, nato pa se je odpravil v hotel. Tam se je kmalu spet prelevil v Johna Parkerja, glavnega inšpektorja Scotland Yarda, po kosilu pa se je napotil v Greystone.

Sluga Thorne mu je odprl in ga popeljal v jedilnico. Royston Gillespie je naročil, naj za sedaj nihče ne hodi v knjižnico, je pojasnil sluga. Ko je Parker vstopil, je vstala z naslanjača ob kaminu mlada ženska. Nedvomno Paula Dane, je pomislil Parker. Royston, ki je stal ob njej, je hotel pravkar nekaj reči, Parker pa ga je prehitel: »Če se ne motim, imam čast z miss Dane.« Ne sme oditi, je pomislil, in vsak način jo moram zadržati v jedilnici.

Paula Dane se je trudno nasmehnila. Pravzaprav ni bila lepota, vendar ji je dajala mladost posebno milino. Ljubka je, si je dejal Parker. Pogledala ga je z velikimi, žalostnimi očmi, on pa je po pozdravu rekel Roystonu: »O nečem se moram pogovoriti z vami. Zelo važno je.« Tako, je pomislil Parker, če ima Paula Roystons zares rada, bo zdaj ostala ob njegovi strani. Ni se »otil, zakaj Paula je takoj spregovorila: »Roy, hm, gospod Royston mi je povedal, da ste po nalogu iz Scotlanda prevzeli to zadevo.«

»Da, gospodična,« se je Parker naglo priklonil. »Pa mi povejte, prosim, ali bi...«

»Ne, Paula, tako ne gre,« jo je prekinil Royston. »Komisarja Parkerja ne smeš ničesar vpraševati, vsaj za sedaj še ne. To je njegova pra-

vica.« Prijel jo je za roko in jo rahlo potisnil na naslanjač. »Vem, saj vem,« je rekla in si s prsti pogladila s čela svetlo koder. »Vem, vendar se mi to ne zdi prav!« In potem nenadoma: »Vsega sem jaz kriva!«

Roy Gillespie ji je položil roko na ramo in se sklonil globoko k njej, potem pa se je vzravnal: »Najprej bi vam rad nekaj povedal, Parker. Mogoče je za vas nepomembno, meni pa se zdi, da bi morali vedeti. Miss Dane je pripravljena poročiti se z menoj, zato lahko v njeni navzočnosti govorite prav o vsem, kar bi mi sicer povedali med štirimi očmi.«

Parker se je za trenutek obotavljval, potem pa je vprašal: »Kdaj je miss Dane sprejela vašo ponudbo, Royston?«

Trda poteza se je zarisala na obrazu mladega moža, Pauline oči pa so se zasvetile. »Ali je to važno?«

»Zal je, za vaju oba!« je prav tako trdo spregovoril Parker. Njegove besede so padle kot kamen, Royston ga je brž razumel.

»Bilo je tisti večer; ko...« in je utihnil. »To vem, toda kdaj je bilo?«

»Nekako okoli pol dvanajstih,« je povedal Royston, dekla pa je globoko vzdihnilo in pogledalo v tla. »Zdaj pa me dobro poslušajte, Royston,« je začel Parker. »Kar odkrito se bova pomenila! Collins in njegovi ljudje niso držali križem rok. Nekaj dokazov so zbrali, nekaj podatkov, ki za vas ne bodo prijetni. Danes se vedete drugače kot včeraj. Zakaj?«

Roy je sedel in gledal predse, prsti so se mu krčevito oklenili kolen. Potem je pogledal Parkerja in vzdržal njegov pogled.

»Paula mi je sinoči rekla, da je izgubila žepni robec. Tistega, ki ga je imela pri sebi, ko sva se sestala na vrtu, tam nasproti terase. Vse sem preiskal, pa ga ni več. Nekdo ga je našel, tu pa so bili le Collinsovi ljudje in...« In je utihnil, ko je Parker segel v žep in privlekel na dan robec z čipkami.

»...in vi!« je končal Roy svojo misel. »Saj sem si mislil!«

Detektiv pa je spet vtaknil robec v žep: »Ali ne bi povedali vsega po pravici, Royston?«

Roy se je zagledal v prazno. »Prav,« je začel, »vse od začetka, Parker. Prav gotovo vam je znano, da se s pokojnim očetom nisva nič kaj razumela. Prosim, ne razlagajte si tega narobe, dober je bil z menoj, toda vedno je bilo med nama nekaj, kar naju je odtujevalo. Mati je umrla ob mojem rojstvu, mogoče je v tem iskati vzroke za očetov odnos do mene, ne vem. Vsekakor nisem poznal tistih časa, ki jim pravimo sončna mladost. Ko sem dorasel in se hotel osamosvojit, se je prepred med nama še poglobil. Stori sem prav nasprotno od tistega, kar je želel oče, postal sem socialist. Vi se smehljate, Parker, moj oče pa se ni. Po njegovem mnenju sem ga s tem dokončno polomil. Kandidiral sem pri prvih volitvah sem propadel, prav tako pri drugih, na tretjih pa sem zmagal. Ko sem imel v parlamentu nastopni govor, mi je oče pisмено čestital, toda kako! Nisem mu odgovoril na pismo. To je bilo pred dvema mesecema.«

DNEVNE NOVICE

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BELNIŠKOVEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH VES DAN.

Zdravstveni dom center: dr. Mis Dušan, tel. 31-254, Poljanska c. 15. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-200.

Zdravstveni dom občine Ljubljana-Bežigrad. Dr. Ramšak Milan, Pesjakova 12, telefon 30-869.

Zdravstveni dom Ljubljana-Siška. Dr. Jezerski Pavle, Knezova ul. 11, telefon 21-744.

Zdravstveni dom Ljubljana-Vr. Dr. Jagodič Boris, stan. v Rožna dol. cesta XV/1a, telefon 22-437. V primeru zdravnikove odsotnosti kličite tel. št. 21-494. — Nedeljska dežurna služba v amb. Mirje, Rimska c. 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom Rudnik. Dr. Lobe Franc, Njegoševa 25, telefon 21-541, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 20-300. — V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Zdravstveni dom Moste. Dr. Juvan Zlata, Krekova ul. 5 — ZD Moste, tel. št. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300. Čez dan vršijo obiske na domovih pacientov vsi zdravniki ZD-Moste.

OPOZORILO za volitve ljudskih odborov

Izšel je »Zakon o volitvah in opoklicu odborov ljudskih odborov« s komentarjem in obrzci v posebnih brošurah, ki jo je pripravil Sekretariat Izvršnega sveta LRS za zakonodajo in organizacijo, založil pa Uradni list LRS.

Obseg 164 strani, Cena 120 din. Naroča se pri »Uradnem listu LRS«, Ljubljana, Erjavčeva 15a.

ČISTOČA V HIŠI S STALNO UPORABO

ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO.

Javna dražba najdenih predmetov in presežkov bo v sredo in četrtek 4. in 5. sept. vsak dan od 8. do 14. ure pri blagovnem skladišču železniške postaje Ljubljana.

Clane Kluba kulturnih delavcev obveščamo, da je klub od torika, 3. septembra spet odprt.

Obrotno gradbeno podjetje, Kanal ob Soči sporoča, da bo ves promet preko cestnega mostu čez Sočo v Plavah (občina Kanal) zaprt od 18. ure dne 3. septembra 1957 pa do 6. ure 4. septembra 1957. Na tem mostu bodo razna gradbena popravila. Upravnik

SKUD »TINE ROŽANČ«, Ljubljana, odpira redno plesno šolo modernih in latinsko-ameriških plesov pod vodstvom diplomirane plesne učiteljice Ludvika Simončiča za naslednjimi začetniškimi tečaji:

Nedelja: od 10. do 12. ure mladinski (dijaki), od 17. do 19. ure mladinski (dijaki).

Ponedeljek: od 15. do 17. ure tečaj za otroke od 8. do 12. leta (moderne ples, ritmične vaje in estetska gimnastika), od 20.30 do 22.30 tečaj za zakonce in starejše.

Vpisovanje in informacije dnevno med 18. in 20. uro od 9. septembra dalje pri blagajni v Praskovi 16.

Original »ULTRAGIN« — sport kremo dobiš v vseh parfumerijah! Ta krema te ne bo razočarala.

Za čiščenje maslin madežev dobiš v vseh trgovinah, kjer kupuješ milo, tudi preparat »FLEX«. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati »FLEX«.

Zdravstveni dom Ljubljana-Siška uvaja s 1. septembrom t. l. v dejavnost zobne ambulante v Černetovi ul. 31 še zobno protetično. Vsa dela te vrste bomo izvrševali tudi za nezavarovane osebe.

Uprava cest OLO Ljubljana obvešča, da je zaradi adaptacije mostu na cesti III. reda št. 1361 Rote-Ziri obstoječi most v km 8,900 zaprt, vzpostavljen pa bo provizorijski za promet do 1.3 tone.

SKUD »TINE ROŽANČ« obvešča pevke in pevce, da se začne redne vaje v torek, 3. sept. ob 20. uri v dosedanjih prostorih železniške direktije, Praskova ulica. Obenem vabi k sodelovanju tudi nove pevke in pevce. — Odbor.

Avto moto društvo »LJUBLJANA«, krožek »Poljane«, bo odprl teoretični tečaj s praktičnim poukom za šoferje amatere. Vpisovanje dnevno do 15. septembra od 17 do 19. ure na Poljanski cesti 32. Tovariši — tovaršice, ljubitelji avto-moto športa, prijavite se!

SOLSTVO

Vpisovanje v risarske ritmične, jezikovne, dramske tečaje pri Pionirski knjižnici bo od 9. do 14. septembra od 10.-12. ure v pisarni Pionirske knjižnice, Trg revolucije 7, L nadstropje.

Vse šolske knjige in šolske potrebščine v veliki izbiri dobite pri Državnih založbi Slovenije, Ljubljana, Mestni trg 28, Trg revolucije 19 in Copova ulica 3.

Nižja glasbena šola Moste sporoča: Sprejemni izpiti za novo prijavljene učence bodo v sredo in četrtek 4. in 5. septembra od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Vpisovanje novih in starih učencev bo v petek in soboto 6. in 7. septembra od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Podrobnosti so razvidne na šolski razglasni deski.

SOLA ZA UMETNO ORBT Vpisovanje dijakov v 1.-5. letnik bo dne 18. septembra 1957 od 8.-12. ure. Redni pouk se prične dne 17. septembra 1957 ob 8. uri. Kasnejših sprejemnih izpitov ne bo.

Srednja vzgojiteljska šola sporoča, da se bo zaradi selitve pričel pouk za IV. letnike 9. septembra v domu Majde Vrhovnik, za vse ostale 23. septembra na Poljanski cesti.

Ravnateljstvo Nižje glasbene šole Ljubljana-Center sporoča, da bodo sprejemni izpiti vseh predmetov dne 3. septembra 1957 ob 8. uri. Naknadno vpisovanje dosedanjih učencev bo dne 3. septembra 1957 od 15. do 17. ure. Sprejemni izpiti za novo vpisane za vse predmete bodo dne 4. sept. 1957 od 8. do 10. in od 15. do 17. ure. Vpisovanje novih učencev bo dne 5. septembra 1957 od 8. do 11. in od 15. do 17. ure. Navodila in ostale podrobnosti so objavljene na šolski oglasni deski.

Glasbena šola Siška-Bežigrad v Ljubljani obvešča, da bo vpisovanje za stare in nove učence po sledednem redu: dne 2. in 3. sept. v Sp. Siški, Srečanova 2, dne 4. in 5. sept. za Bežigradom, Smoletova 16, (Farmova 32); dne 6. sept. v Zg. Siški, Vodnikova (Dom Partizana); dne 7. septembra na Ježici, Hiša Zvezde borcev. — Vpisi bodo dopolnje in popoldne, podrobnosti na oglasnih deskah.

Dom Majde Vrhovnikove v Ljubljani obvešča: Sprejem gojenk IV. letnika bo v sredo 4. septembra, vseh ostalih letnikov pa 22. septembra od 7. do 14. ure. V Dom so sprejete gojenke, ki so vložile prošnje in niso bile pisмено obveščene, da so njihove prošnje zavrnjene. Vsaka gojenka mora prinesiti s seboj pribor za osebno higieno, jedilni pribor, copate, vrečice za umivalni in čistilni pribor ter zdravstveno izkaznico. Vsaka gojenka mora ob vstopu predložiti pordilo staršev ali ustanove, ki jo podpira, da bo redno plačevala oskrbino za mesec vnaprej. Pri vstopu mora vsaka gojenka plačati vnaprej enomesečno oskrbino v znesku 5399 dinarjev ter enkratno kavčico 500 din.

večerni pripravljajni tečaj za polaganje prvih izpitov za višje razrede gimnazije. Vpisovanje v vse razrede bo 5. in 6. septembra 1957, od 18. do 20. ure na V. gimnaziji Poljane. Tečaj traja vse šolsko leto. Obiskovalci dobijo vse potrebne instrukcije iz celotne učne snovi in na koncu tečaja opravljajo privatni izpit. Pričetek predavanj bo 15. sept. 1957, v prostorih V. gimnazije Poljane. Vse ostale informacije dobite pri vpisu.

Tehniška srednja šola v Ljubljani sporoča — 1. Sprejemni izpiti za lesnoindustrijski odsek (oddelek za mehaniko predelavo lesa in oddelek za papir in celulozo) bodo 4. sept. 1957. ob 8. uri. — 2. Zenska obrtna šola (ZOS), ki je bila doslej v sestavi Tehnične srednje šole v Ljubljani, se je osamosvojila in preselila v prostore II. državne gimnazije na Rakovniku v Ljubljani. Zaradi organizacijsko-tehničnih razlogov se bo pričel pouk na Zenski obrtni šoli na Rakovniku dne 10. septembra 1957. ob 8. uri. — Ravnateljstvo TSS.

OBVESTILO. — Osnovna šola Sp. Siška obvešča starše, da je pričetek šolskega pouka za vse učence osnovne šole Sp. Siška v četrtek, 5. sept. 1957. in sicer: Učenci III. in IV. razredov naj pridejo v šolo v četrtek dopoldne ob 8. uri. — Učenci I. in II. razredov naj pridejo v šolo tudi v četrtek in sicer popoldne ob 14. uri. — Vsi učenci, stanujoči v blokih do Obrske ulice pripadajo po novi razdelitvi šolskih okolišev v osnovno šolo Sp. Siška. — Upraviteljstvo

Vpisovanje v Enoletni administrativni tečaj, višji administrativni tečaj in stenodaktilografski tečaj pri zavodu s samostojnim finansiranjem »Administrativni tečaj« Ljubljana, Roška 19, bo od 18. septembra dalje. Podrobna navodila za sprejem in pričetek pouka dobiti osebno ali pisмено pri tajnistvu zavoda; proti plačilu 50 din za prospekt in ostale listovine. — Uradne ure za stanke so začasno samo dopoldne od 10. do 12. ure. — Za pismeni odgovor priložite tudi znamko. — Vodstvo zavoda.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, deda in pradedca

ALOJZA STERNADA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovih zadnjih počitnicah, ki so bili tako prijetni in nam izrekli sožalje. Lepa hvala sosedom iz ulice ter pevcem iz Siške za ganljive žalostinke.

Vsem prisrečna hvala!

Zalujoči Sternadovi, in sorodstvo

KINO »UNION«

Slovenski film

Ne čakaj na maj

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Metka Gabrijelečič in Frane Trefalt. Prodaja vstopnic od 9-11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Ital. film »Piašč.«. Tednik F. N. št. 35. samo pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. ur.

KINO »SLOGA«: premiera kit. filma »Belolaso dekle«. Tednik. Predstave ob 16, 18, 30 in 21. Prodaja vstopnic v vseh starih kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Zaradi gradbenih del zaprt!

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: amer. film

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Gola ostroga

Tednik. V glavni vlogi: James Stewart, Janet Leigh in Robert Ryan. Predstave ob 16, 18 in 20 ur. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnji-krat. Jutri francoski film »Moški so takšni«.

KINO »SIŠKA«

Ameriški barvni film

Nocoj bomo peli

V glavni vlogi: David Wayne. Predstave ob 16, 18 in 20 ur. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnji-krat.

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, 1. septembra

6.00-7.00 Za prijetno nedeljsko jutro — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Zabavni zvoki na tekočem traku — 8.30 Mladinska radijska igra — 8.55 Pojemo in igramo ljubiteljem narodnih in domačih melodij — 9.45 Se pomnite tovarši — 10.15 Kar radi poslušate... — vmes ob 10.30 reportaža z Balkanskih atletskih iger — 11.15 Opidanski glasbeni spored — 12.00 Revija popevk in zabavnih melodij — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Za našo vas — 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 16.00 Pri običajnih hmeljs — 16.20 Glasbeni mozaike — 17.30 Radijska igra — 18.35 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana

GLEDALISKA

SLOV. NARODNO GLEDALISKO DRAMA

Nedelja, 1. sept. ob 20. Sotokles. —Kralj Oidipus«. Gostovanje Drame SNG v Piranu v okviru »Primorskih prireditvev«.

Prodamo

ročno dvigalo 1x0,80 m, nosilnost 300 kg

Naslov in oglasnem oddelku Ljudske pravice

KINO »VIČ«

Ameriški film

»Upornik«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Gary Cooper in Patricia Neal. Prodaja vstopnic od 9-11 ter od 14 dalje.

»Obsojeni«. Predstava ob 20. Danes zadnji-krat! Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, nemški film »Leteči razred«. Predstavi danes ob 9 in 11.

KINO »LITOSTROJ«: ital. film »Vila Borghese«. V gl. vlogi Gerard Philippe in Micheline Presle. Predstavi ob 15 in 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom prve prestave. Film je na sporedu samo še danes.

KINO »SIŠKA«

Ameriški barvni film

Nocoj bomo peli

V glavni vlogi: David Wayne. Predstave ob 16, 18 in 20 ur. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnji-krat.

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA KEMICNIH DELAVCEV IN USLUŽBENCEV sporoča, da je v planinah tragično preminil tovariš

VINKO PODVIZ

dolgoletni član predsedstva Republiškega odbora in uslužbenec Tovarne celuloze v Medvodah

Pogreb prerano umrlega tovariša bo v ponedeljek, dne 2. septembra 1957 ob 17. uri izpred doma »Partizana« v Medvodah.

Požrtvovalnega in nesebičnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Občinski komite ZK Medvođe in Občinski odbor SZDL obveščata svoje člane, da je nenadno preminil tovariš

VINKO PODVIZ

član Občinskega komiteja ZK, Občinskega odbora SZDL, član predsedstva RO sindikatov KI, član OSS in predsednik sindikalne podružnice »Celuloza«

Zasluznega borca, ki je neutrudljivo delal na političnem in gospodarskem področju, bomo ohranili v trajnem spominu.

OBČINSKI KOMITE ZKS IN OBČINSKI ODBOR SZDL MEDVOĐE

VSEM AVTO-MOTO DRUŠTVOM SPOROČAMO, DA JE NENADOMA PREMINIL

LUDVIK TERČON

KAPETAN I. KLAŠE LJUDSKE MILICE, USTANOVNI ČLAN IN DOLGOLETNI PREDSEDNIK AVTO-MOTO DRUŠTVA »EDO KLEMENČIČ«

SLAVA MU!

LJUBLJANA, DNE 31. AVGUSTA 1957

ČLANI AMD »EDO KLEMENČIČ«

SPOROČAMO, DA SE JE SMRTNO PONESREČIL TOVARIS

LUDVIK TERČON

KAPETAN I. KLAŠE LM, KOMANDIR PROMETNO-MOTORIZIRANE ENOTE LM V LJUBLJANI ODLIKOVAN Z MEDALJO ZA HRABROST, REDOM ZA HRABROST IN REDOM ZASLUGE ZA NAROD IL STOPNJE

POGREB ZASLUŽNEGA IN POŽRTOVALNEGA TOVARISA BO V PONEDELJEK, 2. SEPTEMBRA 1957 OB 18. URI V KOPRU

TAJNISTVO ZA NOTRANJE ZADEVE OLO LJUBLJANA

Umrla mi je ljuba žena

Rezka Vrhunc, roj. Dolžan

Pogreb bo v ponedeljek, dne 2. septembra 1957 ob 17. uri popoldne v Breznici.

Zirovnica, dne 31. avgusta 1957.

MOŽ IVAN IN SORODNIKI

Podjetje in sindikalna podružnica »ELEKTRO-ZIROVNICA« sporočata, da je dne 31. avgusta 1957 preminila članica kolektiva tovarišica

REZKA VRHUNC rojena DOLŽAN

Pogreb drage tovarišice, ki jo bomo ohranili v lepem spominu, bo v ponedeljek, 2. septembra 1957 ob 17. uri na Breznici.

Zirovnica, dne 31. avgusta 1957.

Kolektiv in sindikalna podružnica »ELEKTRO-ZIROVNICA«

Poročili so se v Ljubljani

v soboto, 31. avgusta 1957
 Zelezničar Prijol Marko in kuharica Ponikvar Angela; voj. tehnik Serič Petar in trg. pomoč. Karlič Ksenija; uslužbenec Karabaič Anton in uslužbenka Pate Alojzija; uslužbenec Grobovšek Leopold in gospod. pomoč. Zrimšek Marija; gospodar Ozimek Feliks in uslužbenka Mlakar Karmela; sofer Lah Mihael in učiteljica Podjed Ljudmila; računovodja Završnik Marjan in računovodkinja Kavčič Lidija; ing. elektrotehn. Erklavec Gustav in ing. agronom. Božić Dragana; pleskar Hiebs Karol in uslužbenka Stene Marija; zobozdravnik Vidmar Vincencij in študent filozofije Bartenjev Marija; strojni ključavničar Mali Karol in delavka Pušnik Stanislava; krojaški pomoč. Hribar Mihael in plešijska pomoč. Turk Milena; tekstilni tehnik Prezelj Marjan in delavka Kren Olga; želez. uslužbenec Progar Jožef in delavka Kralj Rozalija; mizar. pomoč. Mežnar Janez in uslužbenka Mesar Neža; sprevoznik ECZ Redek Franc in sprevoznica ECZ Zinko Jožefa; ključavničar Kordan Franc in gospodinja Jenko Ljudmila; delavec Maček Alojz in boln. strožnica Znidaršič Rozalija; elektrotehnik Vidar Marjan in tov. delavka Fichler Silvestra; študent Stokin Marko in študentka Ogrič Olga; študent Banant Georges in študentka Peternel Irena; kmet Svigelj Anton in kmetovalka Tegelj Angela; rezkalec Vister Ozbald in teh. risar Burnik Gabrijela; uslužbenec Borštnar Božidar in uslužbenka Legat Berta.

KIRIJA
LJUBLJANA

VESTI IZ KRANJA

KINO
 »STORZIC«: ameriški barvni film »Naprej Ujka Vili«. Predstave ob 18, 18 in 20.
LETNI KINO »PARTIZAN«: Zaprt!
 »TRGLAV«: amer. barvni film »Gola džungla«. V gl. vlogi Charlton Heston in Eleonor Parker. Predstave ob 16, 18 in 20.
 »SVOBODA«: amer. barvni film »Maševalec iz Dallasa«. Predstave ob 18, 18 in 20. V glav. vlogi Gray Cooper in Ruth Roman.
NAKLO: češki film »Kavarna ob glavni cesti«. Predstavi ob 17 in 19.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna:
 Nedelja, 1. sept. 1957. lekarna »Studenti«, Gorkega ul. 18.
 Ponedeljek, 2. sept. 1957. lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.
KINO
 UNION: amer. barv. cinemascope film: »Carmen Jones«.
 PARTIZAN: nemški film »Strup v zoološkem vrtu«.
 UDARNIK: češki film »Krkati«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
 Nedelja, dne 1. sept. 1957. ob 19 uri J. Lutowski: »Dežurna služba«, gostovanje v Poljčanah — ob 19 uri J. Lutowski: »Dežurna služba«, gostovanje v Ločah pri Poljčanah.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
 »PARK«: ameriški barvni film »Žena z Neapeljskih ulic«. V glavni vlogi Pier Angeli in Lana Turner. Predstave ob 10, 15, 17.30 in 20.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
 Ameriški barvni film »Bosonoga grofica«. V glavni vlogi Humphrey Bogart, Ava Gardner, Rossano Brazzi in Edmund O'Brien.

VESTI IZ PRIBOVELI

KINO
 »DELAJSKI DOM«: francoski cinemascope film »Carski sel« (Mihael Strogov). V gl. vlogi Curd Jürgens.
 »SVOBODA-TRBOLJE II.«: italijanski film »Deset ljubavnih pesmi«. V glavni vlogi Jacques Sernas in Brunella Bovo.

Vesti z Jesenic in okolice

Zdravniške dežurne službe ima na Jesenicah dr. Avgust Tancar, Gospodarska cesta.
 Brivsko dežurno službo ima v nedeljo 1. septembra 1957 Novak Janko, brivski salon, Javornik, Krdričeva c.
KINO
 »RADIO«: ameriški film »Na morilčevi sledi«. Predstave ob 18, 18 in 20. Ob 11 matineja amer. barv. filma »Revija«.
 »PLAVZ«: francoski film »Lisbonske noče«. V glavni vlogi Françoise Arnoul, Daniel Gelin in Trevor Howard. Predstave ob 18, 18 in 20. Ob 19 matineja ameriškega barvnega filma »Revija«.
ZIROVNICA: nemški film »Tromba«. Predstavi ob 17 in 20. Danes zadnjič.
DOVJE-MOJSTRANA: ameriški film »Abbott in Costello v tujski legiji«. Predstavi ob 17 in 20. Ob 15 ameriški barvni film »Revija«. Danes zadnjič.
KOROŠKA BELA: amer. film »Na morilčevi sledi«. Predstavi ob 17 in 20. Danes zadnjič!

Z BLEDA

KINO
 Ameriški barvni film »San Antonio«. V glavni vlogi Alexis Smith in Errol Flynn. Predstave ob 14, 16, 18 in 20.30.

AVTOPROMET KRANJ
 otvarja s 1. septembrom letos novo redno avtobusno progo
Jezerško—Kranj—Ljubljana
VOZNI RED
 veljaven od 1. septembra 1957

1	2	odhod	Jezerško	prihod	1	2
6.30	5.30	odhod	Kanonir	prihod	15.25	21.10
6.35	5.35	odhod	Fužine	prihod	15.20	21.05
6.38	5.38	odhod	Kamnolom	prihod	15.17	21.02
6.40	5.40	odhod	Most	prihod	15.15	21.00
6.45	5.45	odhod	Kokra	prihod	15.10	20.55
6.58	5.58	odhod	Preddvor	prihod	15.07	20.42
7.05	6.05	odhod	Tupaliče	prihod	14.50	20.35
7.09	6.09	odhod	Britof	prihod	14.46	20.31
7.22	6.22	odhod	Kranj	prihod	14.33	20.18
7.30	6.30	odhod	Medvode	prihod	14.20	20.05
7.45	6.45	odhod	Medno	prihod	14.05	19.50
7.50	6.50	odhod	Ljubljana	odhod	14.00	19.45
8.10	7.10	prihod			13.45	19.30

Kranj—Jezerško—Kranj
 Samo ob nedeljah in državnih praznikih

6.50	16.00	odhod	Kranj	prihod	10.50	18.00
6.58	16.08	odhod	Britof	prihod	10.42	17.52
7.11	16.21	odhod	Tupaliče	prihod	10.29	17.39
7.15	16.25	odhod	Preddvor	prihod	10.25	17.35
7.22	16.31	odhod	Kokra	prihod	10.18	17.28
7.35	16.44	odhod	Most	prihod	10.05	17.15
7.40	16.49	odhod	Kamnolom	prihod	10.00	17.10
7.42	16.51	odhod	Fužine	prihod	9.58	17.08
7.46	16.55	odhod	Kanonir	prihod	9.54	17.04
7.50	17.00	prihod	Jezerško	odhod	9.50	17.00

Legenda: 1. vozijo redno dnevno — vsak dan razen nedelj in državnih praznikov; 2. Vozijo samo ob nedeljah in državnih praznikih.
 Potniki, poslušajte se nedeljskih povratnih vozovnic!
 K-115

Kirurgična klinika v Ljubljani

razpisuje
polletni tečaj
 iz anestezijskega in zdravniškega
 Tečaj traja od 1. oktobra 1957 do 31. marca 1958. Pismene prijave, ki naj jih potrdi pristojni zdravstveni zavod, sprejema kirurški kliniki v Ljubljani do 20. sep. 1957.
 2806

KUPIMO

parni nizkotlačni kotel
 ogrevana površina 30 do 45 m²
 Ponudbe pošljite na naslov:
Tovarna »PETA«
 v Radečah pri Zidanem mostu
 2809

TRGOVSKO PODJETJE

»TKANINA«
 Ljubljana, Trubarjeva c. 1/1
 razpisuje mesto za
knjigovodjo
 Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj.
 2813

Zdravstveni dom v Moravčah

razpisuje delovni mesta za:
zdravnika-upravnika
 in
medicinsko sestro
 Plača po uredbi. Dopolnilna plača po pravilniku o plačah Zdravstvenega doma v Moravčah. Družinski stanovanji na razpolago v novem Zdravstvenem domu.
 2820

»ELEKTROPROJEKT«
 podjetje za projektiranje elektroenergetskih in prenosnih naprav
 LJUBLJANA • HAJDRIHOVA 2/III
 sprejme:
 ● GRADBENE INŽENIRJE
 ● GRADBENE TEHNIKE
 ● ELEKTROTEHNIKE
 ● DAKTILOGRAFSKE
 NASTOP SLUŽBE TAKOJ!
 2805

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA IZOLA
 razpisuje mesta za
tri administrativne moči
 POGOJI: dovršeno znanje strojepisja, po možnosti tudi stenografije ter vsaj nekaj let prakse.
 Pravilno kolkovane prošnje z izčrpnim življenjepisom in pregledom dosedanjih zaposlitev pošljite na Občinski ljudski odbor Izola najkasneje do 15. septembra 1957.
 2812

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

SPREJMEMO:
 strojne tehnike za turnus vodje v servisu
 uslužbenke s popolno srednjo šolo, znanjem stenografije in strojepisja
 mojstre avtomehanike za servis
 kvalificirane avtoličarje za remont
 kvalificirane avtomehanike za servis
 delavce za priučena dela v ličarski delavnici
 vratarje
 POGOJ: vojaščine prosti.
 Javite se na upravi
ECŽ - REMIZA
 LJUBLJANA - CELOVSKA 164
 2803

Gradbeni oddelek garnizije Beograd
 razpisuje

splošni javni anonimni natečaj
 za izdelavo idejne rešitve kompleksa Vojno-medicinske akademije v Beogradu (novogradnja in rekonstrukcija)

Pravico do sodelovanja pri natečaju imajo vsi državljani FLRJ, ki so kvalificirani za dela te vrste.
PREDVIDENE NAGRADE:
 prva nagrada 4,000.000 dinarjev
 druga nagrada 3,000.000 dinarjev
 tretja nagrada 2,000.000 dinarjev
 četrta nagrada 1,000.000 dinarjev
 4 pete nagrade po 500.000 dinarjev
 Razen nagrad so predvidene tudi odškodnine v znesku 250.000 dinarjev.
 V ocenjevalni komisiji so: generalmajor ing. Djuro Matić, generalmajor dr. Ivo Kralj, polkovnik dr. Aleksander Mezić, polkovnik tehn. Vlado Kalezić, polkovnik arh. Aleksander Djordjević, podpolkovnik arh. Radoslav Milosavljević, podpolkovnik dr. Pavle Vičentić, prof. arhitektonske fakultete v Beogradu arh. Milan Zleković, prof. arhitektonske fakultete v Zagrebu arh. Drago Galić, profesor na oddelku za arhitekturo v Ljubljani arh. Edvard Ravnikar, arh. Bogdan Ignjatović iz Beograda, arh. Franjo Bahovac iz Zagreba in arh. Nikola Gavrilović, predstavnik Urbanističnega zavoda Ljudskega odbora Beograd.
 Rok za izročitev del je 5. maj 1958 do 12. ure.
 Pogoji natečaja in gradbeni program lahko dobite pri gradbenem oddelku garnizije Beograd, Kosovska ulica 39/1, vsak delavnik do 14. ure — telefon 20-893 ali po pošti na zgornji naslov z oznako »Za konkurs VMA«.
 Pogoje natečaja dobite brez odškodnine. Gradbeni program in podloge za natečaj dobite proti vplačilu 5000 dinarjev. Ta znesek bomo vrnili tistim udeležencem, ki bodo izročili elaborate, izdelane po danih pogojih.
 2862

NAPRODAJ
TELEFONSKA CENTRALA »SIEMENS NECHA« model 1954
 z 10 mestnimi linijami in 50 internimi —
 Odlično ohranjena
 OGLEDATE SI JO LAHKO VSAK DAN OD 10. DO 12. URE V BEOGRADU —
 TERAZIJE 5, DRUGO NADSTROPJE
 2668

»JUGOSLOVENSKA KNJIGA«
 UVOZNO-IZVOZNO PODJETJE
 BEOGRAD
 obvešča svoje stranke in vse zainteresirane ustanove, podjetja in posameznike,
 da sprejemamo naročila za tuje časnike in revije iz vseh držav za leto 1958 — da bi jih pravočasno zagotovili pri tujih administracijah — do 25. septembra letos
 Plačljivo v dinarjih po disparitetnem tečaju ali z lastnimi devizami.
 Obiščite naš Kataloški servis, ki ima na razpolago najnovejšo kataloge vseh svetovnih založniških hiš.
 Za vsa podrobna pojasnila se obrnite na: JUGOSLOVENSKA KNJIGA —
 TERAZIJE 30/1 — Telefon 20-265.
 2866

DROBNI OGLASI

»AVTO«

SPLOSNO AVTOPREVOZNIŠTVO KOČEVJE

obveščata potnike o spremembi vozniških redov na teh-le progah:

Brod na Kupu—Kočevje—Ljubljana

5.00 odhod	Brod na Kupu	prihod 17.40
6.30 odhod	Kočevje	prihod 18.25
8.35 prihod	Ljubljana	odhod 14.00

Kočevje—Osilnica

15.30 odhod	Kočevje	prihod 7.00
18.40 prihod	Osilnica	odhod 4.20

Kočevje—Stari trg ob Kolpi

(vozi ob delavnikih)

16.00 odhod	Kočevje	prihod 6.35
18.00 prihod	Stari trg ob Kolpi	odhod 5.00

Ima zvezo z avtobusom za Ljubljano in nazaj v Kočevju

Kočevje—Ribnica

15.00 odhod	Kočevje	prihod 6.35
16.10 prihod	Ribnica	odhod 6.00

Ima zvezo z avtobusom na Travo-Loški potok in nazaj v Ribnici

Trava—Loški potok—Ribnica—Ljubljana

4.20 odhod	Trava	prihod 18.25
5.00 odhod	Hrib L. p.	prihod 17.35
5.30 odhod	Sodražica	prihod 18.50
6.00 odhod	Ribnica	prihod 18.20
7.35 prihod	Ljubljana	odhod 14.30

Vozni redi veljajo od 1. septembra 1957 dalje.

2822

Gradbeno podjetje »1. maj«, Koper

sprejme za delo v Kopru in okolici

več gradbenih delovodij

z najmanj 5-letno prakso na visokih gradnjah

Samska stanovanja zagotovljena. — Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev dostavite upravi podjetja

2819

Vsem gospodinjstvom v vednost!

Zeljti več gospodinj iz notranosti Slovenije smo ustregli s tem, da podaljšujemo prodajo

Ego - praška oštevilčenega

Iz do konca septembra. Zrebanje bo 1. oktobra. — Izid žrebanja pa bo objavljen v Ljudski pravici.

Tovarna mila SALVETTI, Piran

2804

RAZPIS

Po sklepu občnega zbora ter sklepu seje upravnega odbora razpisuje

KMETIJSKA ZADRUGA PREDMEJA

pošta Ajdovščina

javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

Izključna cena din

robkač za koruzo	15.000
dve konjski opremi (komata)	8.000
vpredne sani	12.000
ogrodje za cirkularno žago	22.000
srednji voz, komplet	25.000
voz, prednji del	12.000
voz, zadnji del	9.000
delovni konj	90.000
tehnična, avtomatska, »Titan«	50.000
električni gramofon	16.000
dva zvočnika	4.000
zvočnik	1.000
gnojna črpalka	17.000

Razen zgornjega bo naprodaj tudi raznovrsten droben inventar (kmečko orodje).

Predmeti so na ogled vsak dan od 8. do 12. ure na sedežu KZ. — Javna dražba bo dne 8. septembra 1957 ob 9. uri na sedežu zadruga.

2810

ZAPOSLITEV

SPREJMEMO kurirja za raznašanje pošte. Pismene ponudbe z življenjepisom vložite v Uradu tajnika OLO Ljubljana — Mačkova ul. 1. — soba št. 13/I. do 15. septembra 1957. Personalna komisija OLO Ljubljana

SPREJMEMO TAKOJ:

— kvalificiranega električarja, samostojnega
— kvalificiranega kleparja
— samostojnega avtomehanika
— skladiščnika za centralno skladišče, samostojnega
— gradbiščnega pisarja in
— več kvalificiranih tesarjev.
Plača po dogovoru.
Samska stanovanja zagotovljena, družinska po dogovoru.
Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev je poslati upravi podjetja.
Gradbeno podjetje »Gradbenik«, Izola, Tomazičeva 18.

BANCNI USLUŽBENEC z večletno prakso, na vodilnem položaju in bančna uslužbenka s 5-letno prakso v gospodarskih oddelkih banke (oba z dokončano Ekonomsko srednjo šolo), želita spremeni službeno mesto, eventualno tudi službo. V poštev pridejo bančna, komercialna ali ekonomska stroka. Pogoji: družinsko stanovanje. Nastop službe po dogovoru. Naslov v upravi lista.

DEKANAT FAKULTETE za splošno medicino in stomatologijo razpisuje 1 mesto medicinske sestire na Dermatovenerološki kliniki. Pogoji: dovršena Višja šola za medicinske sestire. Nastop službe takoj ali pozneje. Samsko stanovanje je zagotovljeno. Ponudbe pošljite na upravo Dermatovenerološke klinike v Ljubljani.

3 VAJENCE sprejme podjetje »Elektroinstalacija« Mlakar, Slajmerjeva 1.

DVE MARLJIVI SNAŽILKI sprejme v stalno službo Tehniška srednja šola v Ljubljani. Zglasite se zaradi informacij v direktijski pisarni Tehniške srednje šole, Ljubljana, Aškerčeva 7.

MESTO STROKOVNEGA UČITELJA oziroma učitelja praktičnega pouka za varilno stroko razpisuje Tehniška srednja šola v Ljubljani. Pogoji: je dovršena tehniška srednja šola ali moštrska šola in večletna praksa v varilni stroki. Ponudbe pošljite na ravnateljstvo Tehniške srednje šole v Ljubljani, Aškerčeva 7. Vse morebitne informacije dobite ravnatelju.

KURJAJCA za kurjenje centralne kurjave, po možnosti ključavničarja, sprejme osnovna šola Narodnega heroja Toneta Tomšiča, Ljubljana, Poljanska cesta 22. Na razpolago je samsko stanovanje. Intereseti naj se oglasijo osebno v okolici Kopra.

VEČJA KMETIJA v okolici Kopra sprejme za stalno zanesljivo, poštenega kmečkega delavca. Naslov: Podružnica Ljudske pravice — Koper.

Ko 144-z

REMONTNO PODJETJE CERKNICA

Cerknica

razpisuje mesto za

gradbenega inženirja ali gradbenega tehnika

kot odgovornega vodjo pri izvajanju visokih in nizkih gradenj. Imeti mora pooblastilo za vodenje omenjenih del

Plača po dogovoru. — Samsko stanovanje preskrbljeno takoj, družinsko aprila 1958. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

2832

Razpis

Personalna komisija Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana

razpisuje

v upravi ljudskega odbora naslednja delovna mesta za:

REFERENTA ZA STATISTIKO IN EVIDENCO PLAC V GOSPODARSTVU v Tajništvu za delo

Pogoji: srednja ekonomska šola z nekaj prakse

PRAVNEGA REFERENTA pri Upravi za gozdarstvo

Pogoji: pravna fakulteta z večletno prakso v upravni službi

STROJEPISKO v uradu tajnika

Pogoji: nižja strokovna izobrazba s prakso v strojepisju

Plača po Temeljni uredbi. Na vsa mesta je tudi dopolnilna plača. Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom vložite do 30. septembra 1957 v uradu tajnika OLO — Mačkova ulica 1, soba 13/I.

2823 a

SPREJMEM pridno in pošteno žensko

za pomoč pri gospodinjstvu v poljudanskem času. Vprašati pri Rebolj, Gornji trg 1, Ljubljana. V nedeljo od 8.—11. ure. 2838-z

MLADA UČITELJICA s strokovnim iz

pitom išče primerno službo v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pošljite upravi Ljudske pravice pod »Vestna-TAJNICO za tehnično pisarno sprejme vpeljano obrtnizvoznico podjetje v Ljubljani. Ponudbe na upravo pod »Fino pohištvo«. 2836-a-z
ZACETNICO za pisarniška dela sprejme dobro izobrazeno in usposobljeno mlado učiteljico. Ponudbe pošljite na upravo pod »Fino pohištvo«. 2836-b-z
MATERIJALNI IN FINANČNI KNIGOVODJA z 10-letno prakso žel menjati službo. Pogoji: soba. Ponudbe na upravo lista pod »Vestna«. 701-z
USLUŽBENKA v KOMERCIALI, vešča samostojne administracije ter slovenske in srbskohrvatske korespondence, verzirana, želi menjati službo. Ponudbe na oglašni oddelk pod »Sposobna moč«. 702-z

PRODAM

POCENI PRODAM skoraj novo zajčnico in cug žago. Ogled od 14. do 16. Naslov: Poljska pot 38 a, Moste, Ljubljana. 801-p

PRODAM popolnoma novo motorno kolo znamke »AER-Macchi« 125 ccm. Ponudbe pošlati: Furlan, Prešernova 23, Izola. 142-p

PRODAM, po ugodni ceni enostanovanjsko hišo, sedaj gostinski lokal in gospodarsko poslopje v Lokavcu pri Ajdovščini, oboje v zelo dobrem stanju. Ponudbe pošlati Vidmarjevi — Hotel Planika-Ajdovščina.

PRODAM, po ugodni ceni, kmetijsko posestvo »Loretovše« s hišo in obrtniški poslovnimi prostori vred v Lokavcu pri Ajdovščini. Ponudbe pošlati Vidmarjevi — Hotel Planika Ajdovščina. 2846 b-p

KOMBINIRAN OTROŠKI VOZICEK, srebrnobarve barve, nov, ugodno proda Vidmar, Triglavška 5. 2844-p

ZELEZNA VHODNA VRATA (100x140) športni in globok vozicek ter pištolice kletke vseh velikosti poceni prodam. Polkopalška 18. 2843-p

STEDILNIK, vzdljiv, dobro ohranjen, prodam. Menčaj Alojz, Vodnikova št. 176-4. 2839-p

DIREKCIJA RADIO LJUBLJANA

razpisuje

2 mesti redaktorjev radijskih šolskih ur pri mladinskem uredništvu Radia Ljubljana

SPREJEMNI POGOJI:

Prosilce mora imeti najmanj učiteljsko matura, vsaj tri leta uspešnega pedagoškega dela in prakso v sodelovanju z mladinskim tiskom.

Nastop službe takoj, plača po tarifnem pravilniku ustanove. — Prošnjo naj prosilec opremi z overjenim prepisom zadnje diplome, z življenjepisom, z opisom šolanja, dosedanjega službovanja ter sodelovanja pri političnem, kulturno-prosvetnem delu.

Prošnje naj prosilci vložijo do 15. septembra 1957 na naslov: Radio Ljubljana — personalni oddelk, Ljubljana — Tavčarjeva 17.

2807

ZELEZARNA JESENICE

razpisuje

na temelju člena 7, 11 in 27 temeljnega zakona o štipendijah

natečaj za naslednje

štipendije

ZA UNIVERZO:

- 1 za študij na tehniški fakulteti — metalurški oddelk
- 2 za študij na tehniški fakulteti — oddelk za strojništvo
- 1 za študij na tehniški fakulteti — oddelk za kemijo
- 1 za študij na tehniški fakulteti — oddelk za fiziko
- 3 za študij na tehniški fakulteti — oddelk za elektrotehniko
- 3 za študij na TVŠ Zagreb — za obratne strojne inženirje
- 3 za študij na filozofski fakulteti — psihologija
- 4 za študij na ekonomski fakulteti
- 1 za študij na višji upravni administrativni šoli
- 1 za študij na šoli za socialne delavce

ZA SREDNJE SOLE:

- 1 za šolanje na TSS — metalurški oddelk
- 3 za šolanje na TSS — strojni oddelk
- 2 za šolanje na TSS — elektrotehnični oddelk
- 5 za šolanje na ekonomski srednji šoli
- 4 za šolanje na šoli za kemične laborante Ruše
- 3 za šolanje na Dvoletni administrativni šoli v Ljubljani

Prošnje za podelitev štipendije pošljite na Zelezarno Jesenice, personalni oddelk — komisija za štipendije, najkasneje do 15. septembra 1957. Prošnji priloge naslednja izkazila in potrdila:

- a) prepis zadnjega šolskega spričevala, ali izkazila o opravljenih izpitih
- b) potrdilo o vpisu na fakulteto
- c) potrdilo o stroškem dodatku ali potrdilo o premoženjskem stanju
- d) potrdilo, da ne prejema štipendije in
- e) oceno mladinske organizacije ali študentske zveze.

Pri podeljevanju štipendij imajo prednost otroci padlih borcev NOV in žrtve fašističnega terorja ter otroci staršev, ki so zaposleni v Zelezarni Jesenice, zlasti tisti, ki so dokončali že nekaj letnikov šolanja.

Komisija za štipendije
ZELEZARNA JESENICE

J 153

POCENI PRODAM deški in dekliški plašč. Naslov v upravi. 2840-p
BATERIJSKI RADIO, prenosni, 4 cevni, amaterski, ugodno naprodaj. Vprašajte Pod hrubom 44. 2854-p
HISICA Z VRTOM naprodaj blizu tovarne Vevče. Polzve se pri Cerne Vevče 75. 2802-p
GLOBOK OTROŠKI VOZICEK, skoraj nov, ugodno prodam. Naslov v oglašnem oddelku. Ogled od 13.—17. ure. 2855-p

RAZNO

ENOSOBNO STANOVANJE (kuhinja 3 x 4,5, soba 4,5 x 6,5 m) v centru menjam za enako ali večje v Siskli ali Rožni dolini. Ponudbe na upravo pod »Primerno za otroka«. 703-r
ZAMENJAM veliko enosobno stanovanje v centru za dvosobno tudi izven centra. Nudim nagrado. Ponudbe na oglašni oddelk pod geolom »Cimprejšnja zamenjava«. 700-r
ZAMENJAM enosobno stanovanje za dve ločeni sobi v bližini centra, po možnosti s pritlikinami. Ponudbe na oglašni oddelk Ljudske pravice pod »Takoj«. 1355-r
VEČJO SOBO in kabinet ozir. skladišče s prostim vhomom išče športna organizacija. Gre tudi v souporabo prostorov z drugo organizacijo. Najemina po dogovoru. Ponudbe na upravo Ljudske pravice pod »September — šport«. 1554-r
ISCEM DOBRO DOMAČO HRANO (samo kosilo) pri dobri in čisti družini. Plačam dobro. Naslov v oglašni oddelku.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

razpisuje

ABONMA za sezono 1957-58

in sicer za devet dramskih del, med katerimi bo približno polovico resnih in polovico vedrih; osem jih bo uprizorilo Mestno gledališče, eno pa kot gost Slovensko narodno gledališče iz Trsta. Ta dela bodo izbrana iz naslednjega okvirnega repertoarnega načrta:

Kreft: Prešeren
Bor: Tretjinariji ali drugo domače delo
Križič: Legende
Nušič: Dr.
Tagore: Poštini urad in Kitajska igra Ribičevo masčevanje
Cehov: Striček Vanja
Dürrenmatt: Obisk stare gospe
Brecht: Gospod Pontila in njegov hlapec Matti
Ustinov: Romanoff in Juliet
Williams: Tetovirana roža
Rattigan: Globoko sinje morje
Cassona: Drevje umira stoji
Betti: Vsa ima svoj sen
Mansari: Naši dragi otroci
Colette: Gigi
Giraudoux: Amphitruon (SNG Trst)
Evreinov: Komedija o sreči

Po potrebi bo direkcija med sezono to ali ono delo zamenjala, vendar to samo v primeru, če bo šlo za umetniško enakovredno, vendar novejšo delo, ki bi ga dobili kasneje.

Razpisanih je pet rednih abonmajev in sicer:

abonma Torek popoldanski

abonma Torek večerni

abonma Sreda večerni

abonma Četrtek večerni

abonma Petek večerni

Cene so naslednje:
Parter: 1—3 vrste 1215 din
4—6 vrste 1134 din
7—8 vrste 1053 din
9—10 vrste 972 din
11—13 vrste 648 din
Balkon: 1. vrsta 1053 din
2. vrsta 972 din
3. vrsta 810 din
4. vrsta 648 din
5.—6. vrsta 486 din
7. vrsta 405 din
8. vrsta 243 din
Stranski balkon 729 din
Ložni sedeži 1215 din
Ložni sedeži 810 din

V teh cenah je vrčunan tudi prispevek za garderobo.

Abonma se lahko plačuje tudi v dveh ali štirih obrokih (prvi obrok pri vpisu).

Vpisovanje abonmaja bo za dosedanje abonente od 9. do 11. septembra, za nove abonente pa od 12. do 14. sept. 1957 od 10. do 12. in od 16. do 18. ure pri gledališki blagajni.

Dosedanji abonenti si lahko že vnaprej zagotovijo pismeno prejšnje sedeže.

2799

PRIDITE NA

III. MEDNARODNI VINSKI SEJEM

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI OD 4. DO 15. SEPTEMBRA 1957

VALA IN NAGRAJEVALA NAJBOLJŠA VINA • TRADICIONALNA POKUŠNJA SVETOVNOZNANIH VIN • VINOGRADNIKI! OGLEDITE IN NABAVITE SI NAJMODERNEJŠE VINOGRADNIŠKE, KLETARŠKE STROJE IN NAPRAVE TER DRUGE PRIPOMOČKE ZA VINOGRADNIŠTVO • 37. PLEN. ZASEDANJE VINOGRADNIKOV 22. DRŽAV. • DOSLEJ NAJVEČJA TOVRSTNA PRIREDITEV NA SVETU. IZKORISTITE POPUST NA ŽELEZNICI

Obiščite Ljubljano in izkoristite 50% popust na železnici!

NAGRADNA KRIŽANKA

Naslednje nagrade razpisujemo za tiste reševalce, ki jih bo določil žreb:

- I. ena nagrada 2500 din,
- II. ena nagrada 1500 din,
- III. dve nagradi po 1000 din,
- IV. pet nagrad po 800 din,
- V. dvajset nagrad po 500 din.

Na izrezku iz lista in z naslovom reševalca opremljene rešitve pošljite na naslov: Uredništvo »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III z oznako na ovitku »Nagrada križanka«. Kdor pošlje več rešitev, naj to označi na ovitku. Rešitve bomo sprejemali do četrтка, 12. septembra, izid žrebanja pa bo objavljen v nedeljski številki »Ljudske pravice« 15. septembra.

Kairosov spomenik v Trogiru

Današnji Trogir je bil nekoč grška kolonija, ki so jo ustanovili Grki nekako v četrtem sto-

Če je suknjč prepojen z novim »fluorokemičnim« sredstvom, ne vplja maščobe in se gostu v restavraciji ni treba bati, da se bo popacal na primer z oljem na solati. S to snovjo impregnirane tkanine ne vpijajo niti vode, ki se nabira prav kot maščoba v kroglicah, kot kaže naš drugi posnetek. Izumitelj pravi, da je to kemično sredstvo uporabno za vse tkanine

Štorklja s protezo

Neki zdravnik iz nemškega kraja Elmshorn je dobil kaj čudnega bolnika. Štorklja si je bila na prvem poletu zlomila levo nogo. Ko so jo mimoidoči, ki so videli nesrečo, prinesli k zdravniku, se je poškodovana noga držala telesa na eni sami žili. Zdravnik je takoj odrezal nogo. Medtem ko se je celila rana, je pripravil svojemu »pacientu« aluminijasto protezo s prožnimi vezmi. Namesto stopala je uporabil plutovinast zamašek. Štorklja je kar dobro prenesla operacijo, potem pa se je navadila tudi na protezo in zdaj veselo skače po aluminijasti nogi. Na zdravnikovem vrtu lovi žabe, vprašanje pa je, ali jo bo proteza ovirala pri letenju, ker se štorklja kar ne more odločiti, da bi razpela krila.

Nova ameriška ladja

Američani nameravajo zgraditi ladjo, ki bo prav takšna kot doslej največji ameriški parnik »United States«. Gradbeni stroški bodo znašali 100 milijonov dolarjev.

36-krat mu je zastalo srce

Zdravniki, ki so v bolnišnici Santa Monique operirali 53-letnega Maxa Cooka, so dejali, da je bolnikovo srce nekaj nenavadnega. V 24 urah se mu je ustavilo 36-krat, vendar možakar ni umrl med operacijo. Z elektrodami so srce spodbujali k normalnemu utripu, operacija je uspela, bolnik pa že opravlja lažja dela.

25 milijonov ljudi na razstavi

V Moskvi je že tri leta odprta stalna kmetijska razstava, ki si jo je doslej ogledalo 25 milijonov ljudi. Kolektiv te razstave je opravil veliko propagandno delo, saj je priredil za vodiče izletnikov in skupine obiskovalcev 2750 predavanj ter organiziral na stotine ekskurzij na kmetijska posestva v moskovski okolici.

letju pred našim časom, da bi lahko trgovali z Iliri, tedanjimi prebivalci Balkanskega polotoka. Iz tega grškega razdobja se je v Trogiru ohranilo več pomembnih kamnitih spomenikov. Tako je na dvorišču benediktinskega samostana vzidan kamnit odlomek iz tretjega stoletja pred našim štetjem, ki je napisan z elegantnimi grškimi črkami. V tem samostanu hranijo tudi prav lep relief Kairoso, starogrškega božanstva srečnega časa ali trenutka. Ta bog je bil pri starih Grkih zelo čaščen in spoštovan.

Kairoso so vselej, torej tudi na omenjenem reliefu upodabljali kot mladeniča s perutnicami na nogah in z britvijo v rokah. Na čelo mu visi bujni pramen kodrastih las, medtem ko je zadnji del glave precej plešast. Simbolika tega kodra: kadar Kairoso teče, ga je mogoče ujeti le za lase, kajti sicer bi z njim zbežala mimo človeka tudi njegova sreča ali srečno naključje, ki se ne bo vrnilo nikoli več.

Trogirski relief je izklesan iz belkastega marmora. Visok je 45, širok pa 30 centimetrov, vendar je nekoliko poškodovan. Umetnostni zgodovinarji trdijo, da je ta relief nastal nekako v prvem stoletju pred našim časom in da pomeni posnetek znamenitega Kairoso iz Sikyiona, ki ga je izklesal veliki grški kipar Lizij.

Tudi na dvorišču palače Cipiko je vzidan majhen relief, ki prikazuje predico pri delu. Videti je, da je to odlomljen kos nagrobnega spomenika. V Trogiru so pred leti odkopali tudi kip boginje Here, ki ga hranijo v zagrebškem muzeju. Med drugim so v Trogiru in okolici našli mnogo grškega denarja in drugih predmetov.

KRAJ V LIKI		VULKANNA MINDANAU		ZARES ZIME		CESTA NAŠA REKA		KRAŠITI		ODMOR		NADE		ODMOR		KRAŠITI					
DVA SAMI GLASNIKA		ZVELIKIM NOSOM PADATI Z NEBA		NADAVI		STEVNIK		IRIDIJ		BOLEZEN		HODITI		OVČJE KRZNO		SPORAZUM					
OPURNI		SODODNIK		NE TEŽE		INE AMERISKEGA DRŽAVNIKA		KRAŠITI		KREMA		STARA PIJAČA		DEL OBLEKE KREPRI		KURIRJI		OSLOV GLAS			
ZANTEVAN POLJE		OBLIKA POM. GLAOLA		SHAKE-SPEAROV JUNAK		RIBA		POSEBUJEM HRIBOVIT		OVOJICA GLASBENI IZAZ		DEL CELINE		MODNI SALON		PREDLOG NEKO		PREMIKATI SE			
STEVNIK		DEL MOTORJA POSARJE		STRASNO KRAJA		VAS PRI LJUBLJANI MENAGLA SENA		LATINSKI PISNIK		H-IME		BOLEZEN		KRIV SRB. HAV. PREDLOG		STEVNIK		SKRAJŠANO Z. IME		HUDA BOLEZEN (KRAŠITI)	
DEL MOTORJA POSARJE		CELOTNA SKUPNO IMETJE DELI KOPNEGA		INTERVAL		REŠEN		DVE ČAKI		MESTO V EGIPTU		X N		PREPROSTA NERA		PRISLOV		PREMIKATI SE			

Konstruktorji vedo, da pridobijo 10 do 15 odstotkov teže za tovor, če izdelajo karoserijo in prikolico tovornjaka iz lažje, vendar prav tako odporne snovi. Naš posnetek kaže tovorni avto z aluminijasto prikolico, ki tehta 635 kg, v celoti pa je na avto mogoče naložiti 23 ton blaga

NOVO LETALSKO GORIVO
V nekem ameriškem laboratoriju so sestavili novo letalsko gorivo, ki bo letalom povečalo akcijski radij za 40 odstotkov. Zdej že gradijo tovarno, ki bo izdelovala to gorivo, obratovati pa bo začela prihodnje leto. Gradbeni stroški bodo znašali 15 milijard dolarjev.

SLINA NAMESTO SOLZ
S kaj čudno operacijsko tehniko sta ameriška zdravnika Bennett in Bailey vrnili vid mlademu Američanu, ki so mu usahnile sozince zleze in je dobil infekcijo, katere dokončna posledica je bila popolna slepota. Zdravnika sta že poprej objavila obsežno delo o podobni kemični sestavi solz in slin. V skledu s svojo teorijo sta snega izmed cerebrovdov Hiez za slino napeljala fantu iz ust v oči. Slina zdaj smazek ogrožene oči in fant bo ozdravel.

ELEKTRONSKA PESTUNJA
V ZDA so izdelali napravo, ki naj bi materem olajšala skrb za dojenčke. To je elektronski ojačevalnik, ki ga dolga žica povezuje z zelo občutljivim mikrofonom. Ojačevalnik je v prostoru, kjer mati dela, mikrofoni pa stoji zraven zibke. Tako sliši mati vse, kar se dogaja blizu njenega otroka.

Zadnje čase pogosto beremo, da v nekaterih mestih iz urbanističnih razlogov premeščajo stara poslopja, ki jih je zaradi posebne zgodovinske vrednosti škoda porušiti. Tako so Francozi pred kratkim na tračnicah premestili za kakih 30 m gradiv v Lanceyu

Drobne ZANIMIVOSTI

NAJVIŠJI HOTEL
V francoskih Alpah bodo blizu Courmayeurja v višini 3800 m nad morjem sezidali najvišji hotel na svetu. Gradbeni stroški bodo znašali nad 100 milijonov frankov, hotel pa bo stal na sončni visoki planoti. V sosesnem dvorcu bo prostora za 200 gostov.

NIČ VEČ SPUSČENIH ZANK?
Neka avstrijska tovarna perila je začela izdelovati ženske nogavice, na katerih se ne spuščajo zanke. Če se ena izmed njih utrga, se druge ne spustijo, ker so dvakrat zavazane. Nogavice izdelujejo iz svile in nylona, niso pa ba je nič dražje od običajnih ženskih nogavic.

NOVA AMERISKA LADJA
Američani nameravajo zgraditi ladjo, ki bo prav takšna kot doslej največji ameriški parnik »United States«. Gradbeni stroški bodo znašali 100 milijonov dolarjev.

Zvrstili so se lastniki

- Zanimiva pot
- stare ure,
- ki jo zdaj hrani
- Britanski muzej

Kronometer kapitana Brigha, poveljnika ladje »Bounty«, še vedno tiktaka. Neko britansko urarsko podjetje je očistilo in pregledalo ta merilec časa, ki je stal leta 1771 v Londonu celih 200 funtov, izdelalo pa ga je podjetje Larcom Kendall po naročilu ustanove za zemljepisno dolžino in širino. Nedavno so to uro temeljito pregledali in popravili, prvič po letu 1889 pa zdaj spet natančno meri čas.

Ta ura, ki je bila izdelana v drugi polovici 18. stoletja, ima kaj burno zgodovino. Najprej so jo dali v preizkušnjo zvezdarni na Greenwichu, nato pa jo je ustanova za zemljepisno dolžino posodila kapitanu Phippsu, ki jo je uporabljal med potovanjem na severni tečaj leta 1773.

Odprava je morala opustiti namen — hotela je najti severozahodno plovno pot v Indijo — ker je naletela na nepremagljive težave. Potem so uro izročili Brighu, ko je bil še poročnik vojne ladje. Na »Bountyju« je imel uro od leta 1787, torej tudi takrat, ko je prišlo na njej do upora. Uporniki na ladji »Bounty« so vzeli uro s seboj na otok Pitcairnos.

Leta 1808 je John Adams, ki je kot vodja upornikov preživel vse svoje tovariše, prodal uro poveljniku ameriškega kitolovca »Topaz« Holgerju. Temu jo je kasneje nekdo ukradel, potem pa so našli uro v Chilu, kjer jo je kupil za tri dukate star vodič mul Castillo. Ta je hranil uro vse do smrti leta 1840. Potem jo je kupil za 50 zlatih gvinej britanski admiral Thomas Herbert. Zdi se, da je bila ura takrat pokvarjena, ker jo je dal Herbert v Valparaisu popraviti. Admiral jo je potem podaril Kraljevskemu vojaškemu muzeju, zdaj pa je razstavljena skupaj z drugimi predmeti z ladje »Bounty«.

ZA DOBRO LTO

»Edinburgh je na Skotskem, sinko. Sicer pa — mamo vprašati«